

NOVA SERIJA

WASO

4 DIN BROJ 92

Mohikanina družba

Robert Ullman

MOHIKANINA DRUŽBA

»Laso« Nova serija 1975.

Robert: Ullman: MOHIKANINA DRUŽBA

Naslov originala: MOHIKANAS BANDITEN

(Copyright: Pabel Verlag, Rastatt)

Recenzija: Mladen Stary, književnik

Prijevod: Nedjeljka Paravić

Redaktura: Višnja Bekl

»Laso« — Izdavač: OOUR izdavačke djelatnosti »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak: OOUR novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1975.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju): VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA, Zagreb

Cijena 4 d. Za inozemstvo: DM 1,60; ASCH 8; SFRS 1; HFL 1,30

Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/2 — 1973. od 26. XI 1973.

Nekako istovremeno, neovisno jedan o drugome, u mjestima koja su bila udaljena kilometrima, zbila su se 12. kolovoza 1886. tri događaja.

CHEYENNE, okrug Laramie u Montani. U 18 sati: ubojicu i razbojnika Seana Kellyja ubio je Lance Leach.

SCOTTS BLUFF, okrug Scotts Bluff u Nebraski. U 20 sati netko je iz zasjede pucao u saveznog šerifa Leea Jansena.

STERLING, okrug Logan u Coloradu. U 20 sati i 15 minuta: u napadu na privatnu banku »Snyder & Rush« blagajnik je na neobičan način izgubio život.

Ta tri događaja su podjednako značajna za ovaj roman. Premda toga dana još nitko nije ni slutio da su međusobno povezani, sve se to kuhalo u istom loncu dok nije prekipjelo...

I

Dora Dexter prelistavala je u svojem lokalnu katalog glazbala, muzičkih automata, mehaničkih klavira i nota. Stari mehanički glasovir bio je pokvaren i stajao je u kutu, iza plišanih naslonjača. Popravljat ga se ne bi isplatilo i zato je Dora bila zabrinuta, iako to nisu bile ozbiljne brige. Mehanički glasovir stoji 55 dolara i 75 centi, a to je upravo toliko koliko jedna od njezinih najboljih djevojaka zaradi čitav mjesec u jeku sezone.

Dora se nasloni na sofu i prebaci nogu preko noge. Svjetlucaća svilen haljina obavijala je njezino punašno tijelo.

Nastavila je listati. Nisu je zanimale crkvene orgulje i gajde, pa odloži katalog na stol, napuni čašu viskijem i iskapljuje. Zatim pogleda na zidni sat, kojega su se brojke i kazaljke na slabom svjetlu jedva razlikovale od požutjelog brojčanika. Bilo je deset minuta do osamnaest sati.

Muškarac koji je u tom trenutku ušao u Dorin lokal »Angels Camp« bio je Lance Leach. Visok, mršav, oštih crta lica, znatiželjno je promotrio prozoriju.

— Vidi, vidi! Nije li to Lance Leach? — upita Dora Dexter glasom promuklim od cigareta.

— Iznenadena?

Žena se nasmije.

— Koješta, dragi moj. No, nije te bilo vječnost. Hajde, poljubi me!

— Kasnije, Doro. Večeras ćemo slaviti, pošteno slaviti, draga moja.

— Popij barem jedan viski sa mnom. Zašto si ovdje?

— Gore je netko, Doro...

— Gore? Naravno, u mojoj kući uvijek je netko »gore«.

— Ovaj put nije »netko«.

— Već?

— Sean Kelly.

— Sean Kelly?! Je li to onaj koji je ubio šerifa Scotts Bluffa?

— I njegova zamjenika, a osim njih i blagajnika iz Željezničkog poduzeća i farmera pokraj Stinking Watera. Upravo na njega mislim.

Dora Dexter podigne izbrijane obrve.

— Zanimljivo, Lance. Vrlo zanimljivo. Koliko vrijedi?

— Tisuću i pet stotina dolara.

— Pristojna svota. To valja dostojno proslaviti, zar ne?

Dora Dexter se uspravi, pazeći da ne zguzva plavozelenu svilenu haljinu.

— Gore su trojica, Lance. Kako izgleda taj momak?

— Visok, vitak, kosa boje pijeska, oči plave a lice privlačno, iako grubo.

— Zabavlja se s malom Judy. Judy je bila oduševljena njegovom vanjštinom. I meni se svidio. Taj Kelly je uglađen momak. Izgleda nedužan kao janje.

— Onaj farmer uzdržavao je petoro djece, Doro. Ja..

— Ne troši riječi, Lance. On je, daka-ko, hulja. A kad netko izgleda toliko nevino kao on, onda je zacijelo dvostruka hulja. Čovjek bi povjerovao da ne može ubiti ni muhu a već u slijedećem trenutku završi s metkom u sljepoočnici. Da sam znala tko je, već bih mu bila prosvirala glavu.

— Ti imaš djevojke koje ti donose zaradu, a ja svoj revolver. Tako je bolje.

— Dobro. Pozvat ću ga dolje.

— Ne. Pričekat ću.

— Dobro, ali pripazi da mi ne uništiš lokal. Ako to već mora biti ovdje, onda to učini prije nego što on stane na perzijski sag. Najbolje tamo gdje završavaju stube.

— Potruditi ću se, Doro.

— Reci, je li opasan?

— Tako se priča.

— Onda priđi tamo, do ormara. Ne pred sliku, ako te to smijem zamoliti. Pripazi i na stropni svijećnjak, ako možeš. Već imam dosta briga s tim prokletim mehaničkim glasovirom.

Bilo je točno šest sati kada je Sean Kelly sišao. Lance Leach je najprije ugledao čizme sa srebrnim mamuzama... Bile su prljave... zatim spazi hlače, duge i uske, a onda pojas za nošenje oružja s koricama na lijevom boku, prilično visoko. Držak revolvera stršao je prema naprijed.

Kelly je na sebi imao plavu košulju i prsluk od teleće kože. Ispod prsluka zasvijetlucao je zlatni lanac za sat; pripadao je farmeru što ga je ubio.

Smiješio se. Šešir je gurnuo na zati-ljak, a pramenovi svjetložute kose pali su mu na lice.

Leach je čekao da razbojnik siđe do najdonje stube. Pogleda Doru, koja je među prstima okretala čašu s viski-jem, i usklikne:

— Kelly!

Mladić zastane na najdonjoj stubi. Smjesak na njegovu licu zamre.

— Tko je?

— Ja, Lance Leach.

— Ti? Bivši šerif, odan piću zar ne?

— Mladić siđe u podnožje stubišta i lagano nadigne gornju usnu. — Kako si me prepoznao, Leache? Sada imam dugu kosu, a dao sam namjestiti i umjetni zub.

— Slijedim te već nekoliko tjedana, Kelly. Od onoga dana kad te je Mohikana otjerao... tebe i Mitcha Tuckermana.

— Odvojili smo se, Leache. Mitch mora srediti jednog svog starog prijatelja.

— To sam i mislio, Kelly. — Leach klimne glavom. — Da ne duljim, skini pojas i pođi sa mnom...

Mladić nije poslušao. Zacijelo je mislio kako mu se pruža dobra prilika da ga ubije, jer je Lance ionako bio na zlu glasu. No, prevario se. Leach je već odavno držao u ruci »derringer« i opalio iza svog tamnosivog kaputa.

Metak je pogodio Seana Kellyja u glavu i razmrskao mu lice.

* * *

Čovjek je jahao na jednom konju, a drugoga je ostavio u staroj, napola porušenoj kolibi, udaljenoj petnaest kilometara. Bili su to konji kojima nije bilo premca. Jedan je bio žilav i izdržljivi tamnosivi pastuh s nešto svjetlijom grivom i bijelim mrljama na prednjim nogama, koje su izgledale kao čarape. Drugi, na kojemu je dojahao u Scotts Bluff, bio je kulaš naizgled nježne građe, ali vrlo brz konj koji je mogao potegnuti petnaest kilometara. Ne više. No, i to je bilo dovoljno.

Konjanik je bio Mitch Tuckerman... katkad se zvao i Tom Mitchell ili Mike Tucker, što je dokazivalo da baš nije maštovit. No, Tuckerman to nije zamjećivao. Imao je on drugih osobina koje je mogao unosnije iskoristiti, samo ako mu se ukaže povoljna prilika. Međutim, Mitch Tuckerman bio je sada zabrinut.

Bio je sam. Prvi put u životu mogao se osloniti samo na sebe. Nikada nije bio »vuk samotnjak«, niti je ikada poželio da bar pokuša poći sam u akciju, ako to nije bilo potrebno. Bilo mu je jedino ugodno među prijateljima, istomišljenicima; bez njih se osjećao malen i nemoćan.

Mitch je već tri dana bio sam. Prije toga smio je tri tjedna provesti sa Seanom Kellyjem, premda njih dvojica nisu bili jedan drugome posebno simpatični. Odvojio se od Kellyja kad je ovaj zbog nekoliko tričavih dolara ubio farmera pokraj Stinking Watera. Sada je Mitch pokušavao ponovo steći Mohikaninu naklonost. Prilika mu je pružena i on je svakako to htio iskoristiti. Zato je i došao u Scotts Bluff, pripravan. Nije jahao glavnom cestom, već iza desnog reda kuća, sve do dućana, gdje je ispod produženog krova skladišta zauzdao konja.

Bilo je 19 sati i 35 minuta kad je Mitch Tuckerman izvukao iz navlake vinčesterku i sjahao. U gradu su već gorjele svjetiljke. Postepeno se spuštala noć. Za dvadeset i pet minuta bit će potpuno mračno.

Mohikana će se začuditi, pomisli Tuckerman dok je vezao uzde o žbicu kotača nekih kola. Zacijelo će me ponovo uzeti. Napokon, Kellyjeva je krivica veća od moje. A ako sad nešto učinim za njega, zažmirit će na jedno oko.

Takve misli vrtjele su se Tuckermanovom glavom kad se popeo na krov skladišta da bi ubio saveznog šerifa Leea Jansena.

A u uredu gradskog šerifa savezni šerif Lee Jansen sjedio je sučelice Peabodyju, koji je sada nosio zvijezdu što su je skinuli s prsluka mjesnog šerifa Joela Murphyja, koji je ubijen prije tri tjedna zajedno sa svojim zamjenikom. Znalo se tko su ubojice, no do danas nijedan nije bio uhvaćen; netragom su nestali. Pričalo se da je Mohikana pobjegao u Wyoming, ili u planine Black Hills.

Savezni šerif Lee Jansen nije to povjerovao, pa je 12. kolovoza 1886, nekoliko minuta prije osam sati, rekao Peabodyju:

— Kladim se o što god hoćete, gospodine Peabody, da Mohikana i njegovi

drugovi nisu ni u Wyomingu ni u planinama Black Hills.

Peabody, član okružnog vijeća i republikanske stranke, počasni predsjednik vatrogasnog društva i pasivni član gimnastičkog društva u Scotts Bluffu, častan građanin zdravog sportskog duha i poslovnih ambicija, otac šestoro djece, držao je u ustima ugašenu lulu i zamišljeno klimao jajolikom glavom, s klempavim ušima i poštenim očima.

— Jansene, ja nisam u službi zakona, niti sam ikada bio. Ne znam zašto se netko dosjetio da bi baš ja mogao zamijeniti dobrog starog Murphyja. Nisam dobar ni za privremenog šerifa, Jansene. Zato se neću kladiti.

Savezni šerif se nasmije i potapša sugovornika po ramenu.

— Ne brinite, gospodine Peabody. Nitko od vas ne traži da ulovite Mohikanu, niti da to pokušate. Tā, nekome smo morali prikopčati zvijezdu jer se nitko nije dobrovoljno javio da preuzme tu dužnost. A grad bez šerifa je isto što i čovjek bez desne ruke.

— Bio bih sretan kad bi se netko javio za šerifa. To je golema odgovornost. Zamislite samo što bi se dogodilo kad bih bio prisiljen u nekoj gužvi uredovati kao šerif! Strašno bih se osramotio. Osim toga, moja žena se zabrinula. Boji se. U posljednje vrijeme muče je mōre. Strašno je to.

— Sutra ću o tome još jednom razgovarati sa sucem Batesom, gospodine Peabody. Osim toga, vaša žena ne mora brinuti. Pa, i ja sam ovdje, zar ne?

— Svakako, šerife. Presretni smo zbog toga. Poznati ste i...

— Ne govorimo o tome. Obavljam dužnost, i to je sve. Ah, da ne zaboravim, pozvan sam na večeru. Ne ljutite se, zar ne?

— Nikako, Jansene. Pozdravite Julie, ona je dobra djevojka. — Peabodyjeve uši pocrvene. — Ne bih se obazirao na ono što o njoj pričaju.

Savezni šerif se nasmije.

— Lijepoj djevojci kao Julie nije lako u gradu kakav je Scotts Bluff, gospodine Peabody. No, mi ćemo uspjeti.

— Želim vam mnogo sreće — doda Peabody pomalo usiljeno i ustane. Pošto je Lee Jansen izišao iz ureda, pride vratima.

Vani je gorjela jedna jedina svjetiljka; visjela je s grede na krovu i lju-ljala se na vjetru.

U jednoj krčmi netko je lupao po glasoviru. Na drugoj strani ulice nekoliko se kaubojja cjenkalo za jednog bijelca.

Peabody je stajao na pragu i nekoliko puta duboko udahnuo svjež zrak.

Savezni šerif stavi cigaretu u usta, zapali šibicu i prinese je ustima. U tom trenutku noćnu tišinu prekine prasak hica. Dok je odjekivao ulicama, Jansen zatetura i dočeka se na zid zgrade suda. Cigareta mu ispadne iz usta, zatim se onesvijesti i padne na lice.

Peabody načas ostane kao prikovan, a zatim vikne:

— Bože moj, nevolje su počele!

* * *

— Točno je sedam sati — reče starac.

Jedan od mlađih muškaraca pogleda na džepni sat i potvrdno klimne, pa prošapće:

— Krećem!

— Sretno, Scotty — reče starac: — I, ne pravi gluposti!

— Pa nisam lud, »tata«. S vama sam na istom brodu i upravo brinem o tome da ne potone.

— Dobro, Scotty. — Starac se lukavo nasmije. — Ponešto ovisi o tome kako bude radio.

Mlađić zgrabi nekakvu torbu, pa izvuče iz nje stari, izlizani pusteni šešir. Oslonjen na štaku, odšepa zatim do vrata.

Druga dvojica, što su zajedno sa starcem sjedila uz stol, pogledala su za njim. Jedan od njih se glasno nasmije, drugi poviče:

— Odlazi, šepavko! — Ništa nam ne treba!

— Igle, konac, sapun, vezice za cipele, dugmad za hlače, ukosnice...

— Doista nam ništa nije potrebno. — Starac baci uvis novčić. — Evo, dječaćč, uzmi pedeset centi!

Mlađić spretno uhvati novčić i spusti ga u džep, pa se duboko nakloni, zahvali promuklim glasom i iziđe.

Vani se smračivalo. Na ulici je bilo malo ljudi. Šepavac je, doduše, udarao u oči, ali nitko se nije na nj obazirao. Već tri dana prodaje sitničarsku robu. Iznenada se pojavio iznenada će i oti-

ći. Tako su mislili ljudi i za momkom se gotovo nitko nije ni okrenuo.

Harvey C. Smith, blagajnik u privatnoj banci »Snyder & Rush«, bio je to nezgrapan muškarac izborana lica i rijetke sijede kose. Kako je sjedio do prozora, spazio je momka s torbom na leđima kako oslonjen na štaku, skreće za ugao.

— Ah, dolazi onaj šepavac — reče svojoj ženi, koja je plela uz svijeću.

— Koji šepavac? — Nije ni podigla pogled s pletiva.

— Već je nekoliko dana u gradu, Nell. Danas je navratio i upitao smije li me večeras posjetiti.

— A ti si, dakako, pristao, premda znaš da sve kupujem u Ldly gdje imamo popust.

— Momak nam nudi sapun, igle, konac, dugmad za hlače...

— Čudna mi čuda, dragi! — Nell Smith se nasmije. — Sve su to stvari koje ovdje ne možemo kupiti zar ne?

— To je nekakav jadnik. Smilio mi se s tom čopavom nogom.

— Znaš da moram ići, Harve. Nemam mnogo vremena.

— Kupi od njega nekoliko pletaćih igala i on će biti zadovoljan.

Pred vratima se začuju koraci, zatim kucanje. Smith ustane i otvori vrata.

U nekoliko minuta simpatičan šepavac prodao je gospođi Smith tuce različitih pletaćih igala, vune za dječju odjeću, dva sapuna i jednu četku. Sve to platila je dva dolara. Mlađić je bio presretan, a kad ga je domaćin pozvao da popije s njime čašu viskija, zamalo se rasplakao od ganuća.

Gospođa Smith stavila je na stol kolačiće i oprostila se, jer je morala poći na sastanak ženskog kluba u Sterlingu.

Mlađić je grickao kolačiće i pijuckao viski. Domaćin je skinuo cipele i stao tražiti papuče.

— Nikad ne znam gdje su — požali se on.

— Kupite još jedan par — našali se mlađić, pomalo sramežljivo. — Imam i finih pustenih papuča, gospodine.

Mlađić otvori torbu, a znatiželjni Smith se približi i sjedne pokraj njega na divan.

Ono što je mladić izvadio iz torbe nisu bile nikakve papuče, već bodež s dugom, malo zavinutom oštricom.

Mladić se i dalje smiješio... ali to više nije bio stidljiv osmijeh... dok je vrh bodeža stavljao na prsa gospodina Smitha.

— Ovo je turski bodež. Do sada sam njime ubio tri čovjeka. Rukovanje je jednostavno, smrt brza.

Harvey C. Smith se zagrcne.

— No, no — procijedi naposljetku. — Malčice se šalite, zar ne?

— Uopće se ne šalim, gospodine Smith — odvrati mladić, a smiješka s njegova lica nestane. — Ubit ću vas...

— Zbog novca? — promuća. — Nemam ovdje ni stotinu dolara u...

— Ne ovdje, gospodine Smith. Poći ćemo u banku. Vi imate ključ sefa, jer je gospodin Snyder na službenom putu.

— Što... vi to... znate?

— Razumljivo. Prije svakog posla sve pomno ispitamo. — Mladić se ponovo nasmiješi. — Ne oklijevajte! Mislite na svoju ženu i unuka koji bi se trebao roditi. Vaša kćerka će uskoro roditi, ako se ne varam? — Mladić pokaže pletaće igle i dječje hlačiće od svijetloplave vune, što ih je Smithova žena pletla.

Harvey C. Smith potvrdi glavom.

— Dobro, krenimo odmah.

* * *

Bilo je osam sati kad je Harvey C. Smith otvorio sef; bio je otprilike metar i dvadeset visok, devedeset centimetara širok i isto toliko dubok, te ispunjen malim svežnjevima novčanica. U najdonjem pretincu bile su vrećice sa zlatnim novčićima i vrijednosnim papirima.

Smith se znojio. Uspravivši se, obriše nadlanicom čelo, pa upita:

— A sada?

— Čekajte, gospodine Smith. — Mladić se opet smiješio. — Sve ste to poslušno izveli. Čestitam!

Gospodin Smith, koji se već pomirio sa sudbinom, rezignirano slegne ramenima. Nije se bojao smrti, jer mu je mladić obećao da ga neće probosti niti pucati u njega.

— Neće vam se ništa dogoditi, gospodine Smith, ako se budete pametno ponašali.

Harvey C. Smith se prevario. No, to nije znao sve dok se nije začulo kućanje na stražnjim vratima. Mladić ih otvori i reče:

— Zdravo, »tata«. Sef je otvoren.

Unutra je unišao starac, čupave sijeđe brade i izborana lica. Oči su mu bile prozirne poput vode, nos kvrgav.

— Mohikana! — omakne se blagajniku. — Do đavola, to sam mogao pretpostaviti!

— Dobra večer, gospodine Smith — pozdravi ga Mohikana. — Kako ste?

— Ako me predosjećaj ne vara, izgubit ću posao.

Starac se nasmije kreštavim glasom.

— Bolje posao nego život, prijatelju — reče on i potapša Smitha po ramenu, pa se okrene k sefu. — Divno! — usklikne, a njegove sitne oči zakrijese. — Doista divno. Ovdje ima sigurno deset tisuća.

— Petnaest — ispravi ga Smith.

— Divno! — ponovi Mohikana. — Momci, spremite »lovu«. Već kasnimo.

Radili su brzo, i u hipu napunili torbe svežnjevima novčanica. Kad u sefu više nije bilo ničega osim vrijednosnih papira, mladić izvuče sve pretince i stavi ih okomito u sef, a zatim se obrati Smithu.

— Ova noć vam neće biti ugodna, gospodine Smith. U lijesu bi, doduše, bilo udobnije, no iz njega ne biste tako brzo izašli.

— Što?! Slušajte, Mohikana... Ja sam star, teško pokretan i...

Mladić se iznenada ponovo stao igrati bodežem.

— Birajte, gospodine Smith.

Starac zahihoće.

Smith uzdahne, klekne i uvuče se u željeznu blagajnu.

— Najsrdačnije vam zahvaljujemo na trudu — reče mladić i zatvori teška čelična vrata.

Od tog trenutka Harvey C. Smith počeo je umirati.

Dva sata prije ponoći Nell Smith stigla je kući i iznenadila se što njezin muž nije kod kuće. Sjela je i prionula pletenju. Na malom stolu bile su pletaće igle i sapun što ih je Harvey kupio od šepavca.

Isprva nije brinula, jer se često događalo da muž prije povratka kući posjeti prijatelja, ili nešto popije u

Meyerovu restoranu. Međutim, uznemirila se kad je prošla ponoć.

U jedan sat je izašla iz kuće i otišla u Meyerov restoran, no njezina muža tamo nije bilo; te večeri nije navratio. Zatim je probudila svoju prijateljicu Lily, pa su njih dvije stale tražiti Nellina muža od krème do krème. Nitko nije vidio ni šepavca ni gospodina Smitha. Zamolile su jednog od konobara da ode u lokal s crvenim fenjerom i tamo se raspita za njega. Poslužitelj se vratio i rekao da u tom lokalu, nažalost, još nikada nisu bili počašćeni posjetom gospodina Smitha.

— Pričekajmo ovdje u mraku — savjetovala je Lily prijateljici. Nikad se ne zna, Nell.

— Harvey ne bi nikada...

— Dobro, kako želiš. Hajdemo, i, nemoj me okrivljavati ako je ipak...

— Pričekajmo pet minuta, Lily.

Cekale su jedan sat, zatim odustale. Bilo im je hladno, pa je Lily pozvala prijateljicu na kavu.

Najprije su još jednom navratile u Nellinu kuću, gdje je žena ostavila mužu poruku:

— U Lily sam. Vraćam se tek sutra. Pronađi pametan izgovor!

— Sigurno će pobjesniti — reče Lily.

— Baš me briga. Sutra će me tek čuti.

Međutim, Harvey C. Smith ni sutradan nije stigao kući. Nell i Lily odjurile su do šerifa Marka Shannona, koji se odmah obratio svom pretpostavljenom Mikeu Fisheru pa su zajedno pošli u potragu za Smithom.

Kad je u osam sati knjigovođa William Anderson, otvorio banku sve je izgledalo kao i uvijek. Anderson je odmah počeo raditi. Nakon pet minuta došao je prvi klijent, da uzme pedeset dolara sa svog računa.

— Pričekajte malo, gospodine Brande. Gospodin Smith nije još došao.

Brand je postao nestrpljiv. Poslije nekoliko minuta stigle su obje žene i Mike Fisher.

— Gospodin Smith je nestao.

Anderson je najprije pogledao željeznu blagajnu, zatim gospođu Smith.

— Nevjerojatno!

— Nemojte nikoga sumnjičiti! — strogo će Fisher. — Znete li šifru, gospodine Andersone?

— Ne, ali, možda nam gospodin Rush može pomoći.

Rush je stanovao izvan grada. Bio je to već starac, na smrt bolestan, no kako je bio suvlasnik banke, znao je i šifru.

Šefir Shannon je odjahao. Kad se vratio, otvorili su blagajnu. Najprije su ispali vrijednosni papiri. Shannon se sagne, ali kad pogleda u sef naglo ustukne.

— Zaboga! Nije moguće!

Gospođu Smith izvedoše prije nego što su njezina muža izvukli iz blagajne.

— Njegova kosa bila je bijela poput snijega, a lice blijedo. Šerif Fisher, koji je mogao mnogo toga podnijeti, zatvorio je oči i bezbojnim glasom rekao:

— Dovedite liječnika. Možda on može nešto učiniti. Dru Atwoodu trebalo je pola sata da gospodina Smitha koji se zagušio u željeznoj blagajni, dotjera tako da ga njegova žena može vidjeti.

II

Savezni šerif Lee Jansen sjedio je u krevetu, poduprt brdom jastuka. Gornji dio njegova tijela bio je u zavoju, a lijeva ruka u povezu.

Puščani metak probio je mišić njegove nadlaktice, prodro sa strane u prsni koš, slomio dva rebra zaustavio se tik uz desno plućno krilo.

Jansenu je već nekoliko dana bilo bolje. Raue mu doduše, nisu dopuštale da se previše okreće, ali već se mogao sam uspraviti u krevetu.

Imao je sobu u »Oregon Trailu«; u toj zgradi nalazili su se pansion, krčma, brijačnica i mala ljekarna.

Julie ga je posjećivala tri puta dnevno, ujutro, o podne i uvečer.

Toga dana, tri tjedna nakon hica ispaljenog iz zasjede, došla je s košarom punom voća i slatkiša. Čim je ušla u sobu, Lee reče:

— Ti očekuješ dijete, djevojko.

— Ja? Kako?! Hoću reći, odakle ti ta... — Julie zašuti i odmahne glavom.

— Tek što si se malo oporavio već si bezobrazan, Lee!

— Rekao mi je to danas doktor Selman. Ne možeš se izvući, Julie.

Djevojka se podboči svojim malim rukama i strogo pogleda Leea.

— A tko je otac, Lee Jansenc? — upita promuklo, no taj glas bio je u skladu s njezinim likom. Julie je bila prilično nagla. Imala je jarkoridu kosu, lijepo lice s malim nosom, puna usta i zelenkaste, sjajne oči. Ispod desnog kuta usta imala je malen, nepravilan ožiljak, koji je zaradila u jednoj tučnjava. Ponosila se time. Bilo je to prije deset godina, kad je natukla brbljavog brijačeva sina Jimmyja Sparksa.

— Otac? Ha! To bi ti najbolje morala znati, ridokosa ljepotice! Naravno, Selman mi je unaprijed čestitao.

— Uz bocu viskija, zar ne? — Julie pogleda dopola praznu bocu, koja je stajala na noćnom ormariću. — Mogu mnogo toga »progutati«, savezni šerife, ali poludim kad netko tvrdi da sam se upustila s nekim u koga se neprekidno puca. Nisam valjda luda. Radije ću poći u samostan, nego da se udam za tebe.

— Šteta — nasmije se Lee Jansen. — A ja sanjam skoro svake noći kako bi...

Munjevitom brzinom Julie izvuče jedan jastuk iza njegovih leđa i prebacuje ga preko glave. No, on je lijevom rukom uhvatio njezinu kosu i vukao je tako dugo dok nije ispustila jastuk. Tada joj poljupcem zatvori usta. Kad ju je nakon nekoliko minuta pustio, lice joj je bilo crveno a kosa raščupana.

— Reći će Selmanu neka ti dađe nekoliko tableta za umirenje — zadihano uzviknu.

— Radije sjedi pokraj mene i ispričaj novosti.

No, Julie sjedne na prozorsku dasku i prekrsti ruke na prsima.

— Mohikanu su vidjeli u Denveru.

— Šališ li se?

— Ne. Danas sam dobila pismo.

— Zacijelo od brata.

— Pogodio si, Lee. — Julie otpuhne pramen s čela. — Uostalom, Lance mi ne bi pisao da ga nisam zamolila za odgovor.

— Odgovor? Na što?

— Na moje pismo. Pisala sam mu, pošto je ubio onog Seana Kellyja.

— Bilo je to prije tri tjedna.

— Da. Bilo je to istoga dana kad su pucali u tebe i kad su u Sterlingu ubili blagajnika i opljačkali petnaest tisuća dolara.

Lee zgrabi bocu i malo otpije. Nadlaničnicom obriše usta i pri tom gotovo neprijateljski pogleda Julie Leach.

— Što očekuješ? — upita tihim, ali čudno izmijenjenim glasom.

Julie je nekoliko minuta šutjela, onda odgovori:

— Lee, nitko od tebe ne može očekivati da sam uhvatiš Mohikanu i njegovu družinu. To je i tako luda pomisao, znaš to isto tako dobro kao i ja. I zato...

— ... si zamolila brata da mi pomogne! — prekine je oštro.

— Ne izravno, Lee. Osim toga, ne moraš stalno naglašavati kako ne voliš Lancea.

— Ti nemaš s time nikakve veze. Julie. Uopće nije važno volim li ja njega ili ne. Međutim mrzim kad netko misli da mora na mene paziti. To nije moj prvi posao, Julie, a neće biti ni posljednji koji ću sam obaviti. Pomoć mi zasad nije potrebna, a najmanje od tvog brata!

— Pomoć ti nije potrebna, je li? Ti veliki, ponosni i jaki čovječe! Tebi nitko ne smije pomoći, čak ni onda kad si u takvom škripcu kao sada. Čovjek koji nosi zvijezdu može, dakako, sve sam obaviti, zar ne?

— Neću imati posla s tvojim bratom, Julie. To je sve.

— Eto, ponovno to spominješ. Nećeš imati posla s mojim bratom! Prezireš ga, Lee. Ne mogu ti to čak ni zamjeriti. No, na njega se možeš osloniti, pa ne smiješ odbiti njegovu pomoć, ako ti je ozbiljno stalo da uradiš ono što si je dužnost i za što si plaćen. Lance bi ti mogao pomoći, Lee!

— Baš tvoj brat — zajedljivo se nasmije Jansen.

— Da. Baš moj brat, Lee. Naposljetku, on je ubio Seana Kellyja, zar ne?

— I za njegovu smrt dobio tisuću i pet stotina dolara.

— Pa što onda, Lee? Zašto uopće nudite novčanu nagradu onome tko uhvati zločinca, živa ili mrtva, ako

poslije naprćite nos i prstom pokazujete na čovjeka koji je taj novac dobio? Kelly je bio opasni razbojnik, a nikome od vas nije uspjelo da ga uhvati. Lanceu je, međutim, to pošlo za rukom. Što tu nije u redu, Lee?

— Način na koji on to radi.

— On to čini onako kako mora, u njega nema kompromisa. Usprkos svemu, ili baš zato, voli svoj život jer mu je jedan dio tog života oduzet!

— S pravom, pretpostavljam.

— Možda je tako, Lee. Kad su ga uhvatili, bio je razbojnik, pljačkaš, protuha. Zaslužio je kaznu. Nije se nijednom riječi požalio da je presuda suca Batesa bila prestroga ili nepravedna. Izdržao je kaznu, Lee. Zašto ga sada ne puštaš na miru? Što još hoćeš od njega?

— Pogrešno si me razumjela, Julie. Nisam ja...

— Dobro sam te razumjela, do đavola! Osjećaš se previše dobrim, previše čistim da bi i pomislio na zajedničku akciju s nekadašnjim zlikovcem. To si htio reći, Lee.

— Dobro, ako ti odgovara takvo tumačenje. Ja sam savezni šerif, a ne lovac na glave. Ne namjeravam se udruživati s čovjekom kakav je Lance Leach. Ne sviđa mi se njegov način lova. Općenito mislim da je on zao čovjek. Seanu Kellyju nije ni dao priliku, Arizonu Kida progonio je i ustrijelio kao zeca. Ne radi. Opija se svaki drugi dan, povlači s uličarkama te sumnjivim prijateljima i prijateljicama...

— Točno, Lee. No, tko mu je pružio priliku? Zar ne shvaćaš, Lee? Meni nije samo do tebe, već i do njega. On ti može pomoći, Lee, a i ti niemu. No ti si previše ponosan i prekrut.

— Ne želim imati s njime posla!

Julie sjedne na rub kreveta.

— Tada moraš uvidjeti, Lee, da se naša veza više ne može nastaviti. I ja se zovem Leach, a Lance je moj brat. To nitko ne može promijeniti.

— Znači li to da ti... Glupo je što se nas dvoje svađamo zbog tako nevažnih stvari. Ne očekujem od tebe da promijeniš osjećaje prema bratu niti da ih pokušavaš potisnuti, ali neću da se on mijša u moje poslove. Tražim li previše, Julie?

— Da. Ne mogu biti tvojom djevojkom ako se ponašaš prema Lanceu kao da je gubav. To ne mogu podnijeti, Lee. Neka ljudi pričaju o meni što žele, to prihvaćam, ali ne volim kad netko sa mnom prijateljski razgovara, a iza mojih leđa pljuje po mojem bratu. To ne podnosim!

— Odakle ti iznenada takve tvrdnje? Tri tjedna dolazila si tri puta na dan ovamo, i nismo gotovo ni riječi progovorili o Lanceu. Što ti je odjednom?

Djevojka sagne glavu. Njezini prsti poigravali su se s rubom haljine. Grickala je donju usnu i šutjela.

— Što je, Julie? — navaljivao je Lee.

— Pitaš liječnika! — procijedila je napokon. — Pogledaj se u ogledalo i upitaj ga koliko je nedostajalo da ubojica od tebe napravi lešinu! — Podigne glavu i čvrsto ga pogleda u oči. — Glup si kao vô koji bezglavo juri, Lee! Misliš li da me to zabavlja ili da se, možda, ponosim?

— Julie, ti znaš da te volim više od svega na svijetu. Ako želiš, možemo se odmah vjenčati. Reci samo jednu riječ i ja...

— Smiri se, Lee — nastavila je promuklim glasom. — Neću o tome ni riječi da čujem. Razumiješ li, Lee? — Glas joj se slomi, a oči napune suzama.

On potraži njezinu ruku.

— Julie, mogu u svako doba prekinuti s tim i potražiti neopasan posao.

— Kao da bi se pomirio s činjenicom da nisi obavio zadatak.

— Pokušao bih, Julie.

— Ne, Lee, ništa od toga. Bit će bolje da zauvijek raskinemo.

— Ne znaš što govoriš!

— Znam, Lee. Točno znam.

— Urazumi se napokon! Što, do đavola, hoćeš? Zašto plačeš? Najprije galamiš, a zatim plačeš! Što ti je?

— Ne plačem. — Julie obriše suze. — Rekla sam ti što želim. Molila sam Lancea neka ti pomogne, a on mi je napisao da će ti rado dati nekoliko savjeta. On već odavno zna tko je pucao u tebe.

Poskočio je u krevetu.

— Tko? — Lee je naglo zgrabi za ruku.

— Polako! Mislila sam da ne želiš imati posla s Lanceom.

— Hm, možda bismo se mogli nagoditi.

— Nisam za polovična rješenja.

— Obriši suze. Izgledaš poput razmažena dječaka.

Julie obriše lice krajičkom plahte.

— Dođi, djevojko, da te poljubim! — Lijevom rukom Lee je privuče k sebi i poljubi je. Poljubac je bio slan. Poljupcima joj je obrisao suze s obraza i tiho se nasmijao. — Oduvijek sam mislio da si od kamena, a sada se topiš kao vrući vosak.

— Ne podsmjehuj mi se, savezni šerife! Mogla bih se ponovno razljutiti.

— Najprije mi reci tko je u mene pucao.

— Tuckerman.

— Mitch Tuckerman?!

— Da, Lance mi je tako napisao.

— Odakle on to zna?

— Ti znaš da se on snalazi, Lee. Ima dobre veze.

Lee kimne glavom.

— Da, da, ima. Mislio sam da Tuckerman nije više u Mohikaninoj družbi.

— Naprotiv, Lance piše da se Tuckerman vratio u družinu da ga je Mohikana ponovo primio jer je dokazao... premda te nije ubio... da te mogao onemogućiti na nekoliko tjedana. Time je napravio Mohikani veliku uslugu.

— Zar tvoj fini brat sve to zna? Nevjerojatno!

— Nemoj ponovo s time započinjati, Lee. Lance dolazi za nekoliko dana. Ako se ne budeš prema njemu pristojno ponašao, potraži drugu bolničarku!

Lance Leach nije otputovao u Scotts Bluff; četiri dana nakon što je Julie primila njegovo pismo, stigao je u Cheyenne. Dopotovao je večernjim vlakom iz Denvera. S njime je bio nizak, neugledan muškarac. U Wyomingu ga nitko nije poznavao, ali na jugu bijaše čuven. Zvao se Jethro Murdock. Tijekom četiri godine službovao je kao šerif Hays Cityju a unatrag dvije godine zaposlen je kao detektiv u agenciji »Pinkerton«. Murdock je čvrsto odlučio da uništi Mohikanu i njegovu družinu.

Lance i Jethro sastali su se u Denveru, u državi Colorado, pošto su se tamo pojavili novi zlatni novčići — iz privatne banke »Snyder & Rush«.

Pličkaši su se nesumnjivo zadržali u Denveru i Pueblu, a zatim ponovo vratili na sjeveroistok Wyominga; tako je bar tvrdio stočar koji je od njih dobio pet umornih konja i prodao im pet najboljih i najizdržljivijih pastuha za pedeset dolara po grlu.

— Ti ljudi imaju novca kao pljeve — pričao je stočar. — Starac se volio šaliti, pričao je priče mojoj djeci, a sa mojom ženom je kuhao. A njegovi momci, sve sami mladići, zvali su ga »tata«.

Stočaru nikako nije bilo jasno da su Mohikana i njegovi zlikovci proveli u njega dva dana i dvije noći. Međutim, njegovi opisi točno su odgovarali ljudima koje su tražili Jethro Murdock, Lance Leach i četa ljudi u službi zakona.

— Možete unajmiti sobu u jednom od hotela i plaćati dva dolara na noć ili poći sa mnom, Murdock — reče Leach dok su stajali na peronu.

— Kamo?

— Dori Dexter. Ona ima nekoliko soba i desetak djevojaka.

— Ima javnu kuću?

— Da.

— To bi moglo biti skuplje od najskuplje hotelske sobe, Leache — nasmije se Murdock.

Lance sliježe ramenima, uzme torbu i pođe, a čovječuljak krene za njim.

Pratili su ih znatiželjni pogledi, odmah su se počele širiti glasine. Pričalo se kako Leach ima ortaka i da će osnovati organizaciju. Udruženje lovaca na glave, ili tako nešto...

* * *

Te večeri u deset sati Murdock je ušao u krčmu »Bullhead«, nakon što se bio smjestio u jednoj sobici »Angels Campa«.

Murdock se presvukao i obrijao, pa se osjećao odlično. Večerao je s Lanceom i dvije djevojke u nekom restoranu. Jednoj od djevojaka obećao je da će poslije ponoći pokucati na njena vrata. Do tada je namjeravao šetati Cheyenneom i osluhnuti što se priča.

Krčma »Bullhead« se sastojala od velike četverokutne prostorije s nekoliko udubina u kojima je gorjelo prigušeno svjetlo. Na pozornici su plesale djevojke. Klavirist se trudio da svirkom nadglasa buku.

Jethro se progurao do šanka i tu se sudario s jednim mladićem.

Buda Scotta prijatelji su zvali Hromi Scotty. Mladić je imao turski bodež s malo savijenom oštricom i bogato ukrašenim drškom. Međutim, Murdock to nije znao, jer je mladića prvi put vidio. Ispričao mu se, a Bud poviče:

— Bolje će biti da pripaziš, čovče!

— Ovdje je velika gužva! — Murdock se nasmije. — Ako mi nađeš mjesto, popit ćemo nešto zajedno.

Mladić se osmijehnu.

— Dobro. Eno, tamo ima mjesta! Hej, načinite mjesta za mene i moga prijatelja!

Gurnuo je nekoliko muškaraca u stranu i prokrčio put do jednog udubljenja. Prije nego što su stigli tamo, put im prepriječi neki mladić. No, Murdockovu je pažnju privukla jedna tamnokosa djevojka, tako da nije zamijetio kako su mladići nešto prošaptali. Kad se oslobodio djevojke, Hromi Scotty mu se nasmije i reče:

— Ovdje nema dovoljno mjesta. Pređimo u krčmu »Pik as«.

— Je li daleko?

— U slijedećoj ulici. No, isplati se.

Trebalo im je gotovo deset minuta da se probiju do izlaza. Kad su izašli, Murdock duboko udahne svježi noćni zrak. Odjednom zamijeti da mladić šepa i u njemu se probudi sumnja. Nije li stočar pričao o nekom mladiću koji ima drvenu nogu? Odmah je napoe sva osjetila i stao.

— Kako se zapravo zoveš, mladiću?

— Tom Stanton. — Mladić se nasmije. — A ti?

— Jethro Murdock.

— Hajdemo, Jethe.

Murdock se okrene. Osim nekoliko pijanaca i osedlanih konja privezanih za stupove na ulici nije bilo nikoga. I baš večeras nije ponio nikakvo oružje, čak ni mali »derringer«.

— Hajdemo — nestrpljivo ponovi mladić. — Što čekaš?

— Zaboravio sam prijatelja, sjedi preko u krčmi. Pozvat ću te tamo na piće.

Mladić slegne ramenima, kao da mu je potpuno svejedno gdje će piti. Međutim, kad se okrenuo, detektiv zamijeti pokret njegove desne ruke. Sve se to odigralo munjevitom brzinom. Ba-

cio se u stranu i u posljednjem trenutku izbjegao ubod bodeža u prsa. Mladić izgubi ravnotežu, jer je bio siguran da će njegov napad uspjeti. Murdock se odbije od zida, uhvati mladića i udari ga dvaput šakom u glavu slijeva i zdesna. Mladić zastenje, padne s nogostupa i sruši se preko ograde. Konji su se propeli, ržući i daščući, pa se stali ritati.

Murdock se htio baciti na mladića, ali u tom trenutku spazi nekakav pokret u polutami, desno od sebe. Svjetlo fenjera obasjalo je nečiju pognutu spodobu. Gornji dio lica bio je sakriven u sjeni tamnog pustenog šesira, a donji dio obrastao sijedom, punom bradom. Ispod oboda šesira svjetlucale su male lukave oči.

Jethro Murdock stajao je nekoliko sekundi kao prikovan. Tada se začu tiho hihotanje. Crni ogrtač se raširi, i u svjetlosti fenjera Murdock ugleda cijev revolvera.

— Ono što nisu mogli drugi, neće uspjeti ni čovjeku iz agencije »Pinkerton« — reče kreštavi glas, a zatim prasak hica nadglasa hihot.

Metak je pogodio Murdocka u prsa. Srušio se na koljena, a zatim pao na bok.

Kad su ljudi dotrčali, starac i mladić s drvenom nogom već su bili nestali. Odnijeli su Murdocka liječniku. Živio je još toliko da bi Leachu, koji je dotrčao u malu ambulantu ispričao kako se sve dogodilo. Na kraju je rekao:

— Starac... moraš ga se... čuvati... mladiću.

Jethro Murdock je izdahnuo prije nego što je zapravo i započeo taj posao za agenciju »Pinkerton«. A Lance Leach se pitao kako je Mohikana saznao da mu je Murdock za petama.

III

Woods Landing mjestance pokraj Larameja, okruženo gustom šumom.

Petorica konjanika jahala su drvenim mostom. Radnici na pilani odignu glave; sjedili su na trupcu i odmarali

se. Skupina splavara prilazila je obalom rijeke.

Između dva pocrnjela kotla, iz kojih se dimilo, nekakav, debeli brkonja lupao je kutljačom o tavu. Sa svih strana nadolazili su radnici s limenim tanjurom u ruci.

Na ogradu mosta bijahu naslonjena dva dječaka. Jedan od njih nosio je mrtvog zeca i pušku malog kalibra, a drugi je bio naoružan pračkom. Sa zanimanjem su promatrali jahače.

— Što će ovi ovdje? — upita jedan.

Drugi slegne ramenima.

— Ne znam. Možda idu na ranč »AA« ili u grad da se provedu.

— Da nisu kopači zlata?

— Možda. Mogli bismo im možda prodati i opremu. Tamo gore sve je skuplje.

Pokraj dječaka konjanici zastanu; četvorica mladića i jedan starac.

— Je li ovo Woods Landing? — upita jedan od mladića.

Jimmy kimne glavom.

— Jeste gospodine, premda moj otac ponekad tvrdi da bi ga trebalo nazvati posljednjom rupom na svijetu.

Jahači se nasmiju. Samo je starac ostao ozbiljan. Sjedio je na prekrasnom vrancu i pljučkao sok od duhana.

— Može li se ovdje dobiti nešto za jelo, mali? — zapita mladić koji je jahal na čelu.

— Svakako, gospodine. Možete jesti u Taylorovu svratištu. To je ona kuća na padini! — Dječak pokaže kuću koja je stajala malo po strani. Izdaleka nije ostavljala loš dojam. Pročelje kuće bilo je svježije obojeno.

Mladić pristojno zahvali dječacima i jahači krenu. Uz crkvu skrenu prema Taylorovu svratištu i tamo sjašu. Četvorica su ušla u kuću, a peti je pošao napojiti konje.

* * *

Mohikana obriše pjenu od piva s brade. Oči mu se suziše kad je ušao Slim Burton, mršav muškarac srednje visine i lukava lica, koji je vukao za sobom jednu djevojku.

— Vidi tatice. — Osmijehnuo se i tada su se vidjeli njegovi dugi, tanki zubi. — Ovo je najbolje što nam Taylor može ponuditi.

Taylor, starac slijep na jedno oko, zajedno je sa svojom dvadeset godina

mlađom ženom upravljao svratištem. Sada se dovukao iza Burtona i djevojke u gostionicu.

Djevojka je bila punašna, lice joj je bilo lijepo, iako su jagodice bile izražene a kosa crna i duga.

— Indijanka! — razočarano usklikne Hromi Scotty. — Je li to sve?

— Sasvim je dobro za ovo leglo — Burton se naceri. — Što ti misliš, tatice?

Mohikana zahihoće.

— Daj nam malo glazbe — reče.

Hromi Scotty ubaci u muzički automat novčić od deset centi. Začula se škotska narodna pjesma. Burton gurne djevojku prema stolu.

— No, hajde! Otpliši nam nešto!

Djevojka se zbunjeno osvrne, pa ustukne nekoliko koraka. Iza nje stajao je Sigismund Bader, visok oko metar osamdeset, kose boje slame i plavih očiju. Sada se nasmije i pljesne djevojku po stražnjici.

— Hajde, djevojko! Moraš plesati! — U izgovoru se osjećao njemački naglasak.

Djevojka se okrene prema Tayloru, tražeći pomoć. Starac joj ohrabrujuće klimne glavom. Dobio je četiri zlatnika pa sada reče djevojci promuklim glasom: — Dobit ćeš pet dolara, dijete.

Djevojka zaniječe glavom, a Slim Burton se razljuti, zgrabi djevojinu pamučnu bluzu i strgne je s tijela. Mohikana zazviždi kroz svoje od duhana požutjele škrbe.

Djevojka pokuša rukama pokriti grudi, ali Burton je zgradi za zglavke, iskrene joj ruku na leđa pa je stane gurati prema stolu.

Oči Hromog Scottyja se zakrijese. Mohikana zahihoće, pa odgrize komad duhana za žvakanje.

— Moraš plesati, mala — reče i ispljune komad duhana na pod.

Bader priđe stolu i požudnim se pogledom zagleda u djevojku.

Burton je nagne prema natrag, a Hromi Scotty stavi ruke na djevojinu grudi i napetim glasom reče:

— Zacijelo joj je gnusno stajati tak polugola pred svima nama, tata. Shvaćam malu.

Mohikana ponovo zahihoće, ali ništa ne odgovori.

— Zacijelo bi nam plesala svima redom kad bi svaki od nas proveo neko vrijeme s njom nasamu — nastavi Hromi Scotty.

— Možemo pokušati — suglasi se Burton. — Hajde, djevojko, krenimo u sobu u kojoj ćemo nas dvoje biti sami.

— Ti nećeš biti prvi, Slime — reče Scotty. — U početku valja biti pažljiv jer inače neće biti ništa od užitka.

— Što to znači, do vraga?! — usklikne Slim. — To ju je doveo? Ti ili ja?

— Ti, ali tata je platio.

Burtonove oči zasvjetlucaše.

— Onda, tatice? — upita starca.

Mohikana digne glavu. Mišići su podrhtavali pod naboranom kožom njegova lica.

— Scotty će biti prvi — reče kreštavim glasom. — Vi ostali bacajte kocku!

— Uvijek Scotty! — poviče Burton. — Previše si slab prema njemu, tata!

— Scotty je dobar momak.

Time je završila prepirka. Scotty uhvati djevojku, stavi bocu s viskijem pod ruku pa iziđe iz gostionice baš u trenutku kad je Mitch Tuckerman ušao.

— Znaš li najnovije vijesti, tata? — upita bez daha. — Leach nam je za petama!

Sigismund Bader zabaci glavu.

— Jesi li siguran? — oštro upita.

— Bio sam na šumarskoj protupožarnoj promatračnici. Odatle se vidi veliko područje. Stići će ovamo za desetak minuta.

Burton nesvjesno podigne pojas za nošenje oružja i namjesti korice za revolver na pravo mjesto.

— Ovo je baš dobro mjesto da ga uhvatimo — reče.

Razmjestili su se i čekali, I Leach stiže.

— Pustite neka uđe u mjesto — reče Mohikana.

— Zar samo tako? — upita Bader.

Mohikana zahihoće.

Tuckerman je stajao pokraj prozora. s rukom na dršku revolvera, Bader se naslonio lakotovima na šank, a Slim se skupio na stolici.

Vani zazvuče mamuze. Načas zavlada tišina, a zatim Mohikana poviče kreštavim glasom: — Lance! Sinko! Dobro došao u Woods Landing!

Kvaka na vratima se pomakne i Leach uđe u prostoriju. Odjeća mu je bila prašna. Na glavi je imao crni šešir široka oboda.

— Onda, sinko? — dočeka ga Mohikana. — Što kažeš na ovo mirno i lijepo mjesto?

— Gdje je mladić s drvenom nogom, tata?

— Tata! Jeste li čuli, momci? Ovo je Lance Leach! Mrzim me kao kugu, a zove me tatom., nakon svih tih godina otkako smo se rastali. — Mohikana se promuklo nasmije i raširi ruke. — Dođi, Lance! Pridi, sinko, pa ćemo nešto popiti.

— On želi znati gdje je Scotty. — Slim Burton se nasmiješi. — On se zanima za našeg šepavka.

— Scotty se zabavlja, sinko, no doći će da te pozdravi, hi-hi-hi!

Leach priđe stolu i sjedne. Mohikana pozove Taylora, koji je otišao u kuhinju.

— Bocu viskija i dvije čaše, Tayloru! — Starčeve oči su se kriješile. On se nagne preko stola i potapša Leacha po ramenu. — Kao u stara vremena, sinko. Da samo znaš koliko sato puta poželio da budeš uz mene! Često sam razmišljao o našoj zajedničkoj prošlosti, a moje je srce pri tom divlje udaralo. Sjećaš li se, još naših dogovština u Rawlinsu?

— Sjećam, tata.

— Ha, sjećaš se! Bila su to divna vremena, Lance! Zabavljali smo se! Imali smo novca, prijatelja i djevojačka! Sjećaš li se svega, Lance?

— Svega, tata.

Mohikana gurne punu čašu prema njemu i zakriješti.

— Za našu prošlost, sinko! Za prošlu zabavu, za naše prijatelje i naš ponovni sastanak! Ne vrijedi li tome nazdraviti, sinko?!

Podigli su čaše i ispili nadušak. Slim Burton zahihoće, a starac naglo podigne glavu i oštro poviče: — Što je smiješno, Slime?

Burton uzdahne.

— To što s njime piješ i pretvaraš se kao da ne znaš zašto je došao ovamo.

— Znaš li možda ti, do vraga? — poviče Mohikana, a žile na njegovim sljepoočnicama nabreknu. — Što, zapra-

vo hoćeš? Pred tobom je čovjek kojemu nisi ni izdaleka ravan!

— To si već nekoliko puta rekao.

— Zato što je točno, Slime. U ona divna stara vremena ti si još gradio dvorce u pijesku i zaudarao na majčino mlijeko. Što vi uopće znate? Svi ste vi bili samo sitni lopovi... osim možda, Scottyja. Poznaš li Scottyja, sinko?

— Čuo sam za njega. Za svima vama su raspisane potjernice.

— Scotty je fantastičan za današnje prilike, sinko! — Mohikana pljune. — A ipak su ga u Cheyenneu zamalo ubili.

— Čuo sam o tome. Bio je to Jethro Murdock.

— Detektiv agencije »Pinkerton«! Poslali su ih u čoporima u potjeru za nama.

— Jeste li se zato zavukli ovamo?

— Privremeno, sinko — Mohikana zahihoće i ponovo napuni čaše. — Planiramo štošta. Krupnije stvari, sinko.

— Opljačkati željeznicu?

— Možda

— Nemaš povjerenja u mene, zar ne?

— Ne znam što da mislim o tebi. Bio si u Denveru, pa u Sterlingu, a zatim si se za nekoliko dana pojavio u Cheyenneu.

— Dobro si obaviješten, tata. — Lenče se nasmiješi. — Kao i nekad.

— Mene još nitko nije ubio, sinko, no ove ovdje bi već odavno pohvatali i objesili da nisam pazio na njih. — Starac se nagne nad stol i nasmiješi Leachu. — Znaš li što su oni namjerali, sinko? Naumili su da te ovdje pričekamo i ubijemo kao bijesna psa. To su mislili.

— Pobožne misli, tata. A na što si ti mislio?

— Da si vjerojatno imao dobar razlog kad si pošao za nama.

— Četiri tisuće dolara, tata. To su moji razlozi.

Mohikana ostane neko vrijeme nepomično nagnut preko stola, prodorno promatrajući Leacha. — To nije baš dobar razlog, Lance — naposljetku će pomalo prijekorno.

— Za mene je dosta dobar. To je tisuću dolara na godinu. Vrlo malo, zar ne? No imajući na umu da si siroma-

šan, bilo bi drsko kad bih imao veće zahtjeve.

— Hm, možda bih ti mogao dati četiri tisuće dolara, Lance. Ne sada, već za nekoliko tjedana. No, tada bi morao sudjelovati u našem poslu... kao u stara vremena, sinko.

— Ti znaš da na to neću pristati — odgovori Lance prijateljski ali i odlučno. — Ne želim zarađivati na takav način.

— Kelly je vrijedio tisuću i pet stotina dolara, sinko. Traljava cijena. Ako želiš dobro živjeti, moraš vrlo naporno raditi. Nešto ću ti predložiti. Radit ćeš za mene i dobit ćeš svoj dio te proviziju... recimo pet posto od svake svote. Nije li to povoljna ponuda?

Starac je ispitivački promatrao Lancea, no on zaniječe glavom i nasmiješi se.

— Hoću četiri tisuće dolara, tata. To je svota koju mi duguješ. I to ti vrlo dobro znaš, zar ne? Ti si onda uzeo moj dio. Zbog tih četiri tisuće dolara odsjedio sam četiri godine. Pokušao sam i prije namiriti dug, ali te nisam našao.

— Nisam znao da me tražiš, sinko, inače bismo te pričekali. Pošto si ubio Kellyja, svi smo povjerovali da si to učinio za onog ludog momka sa zvijezdom koji se zabavlja s tvojom sestrom.

— Za Leea Jansena?

— Da.

— Baš mi se fućka za nj.

— No, on ipak hoće tvoju sestru...

— To se mene ne tiče, tata. Hoću samo novac i ništa više.

— A ako ga ne dobiješ? — Mohikani-ne se oči stisnu.

— Onda me moraš sada ubiti... kako su to i naumili tvoji mladi prijatelji. Mnogo toga se promijenilo. to i sam možeš ustanoviti tata.

— Zaboga, vidim no ipak te ne bih mogao...

— Oh, mogao bi. — Nasloni se i nasmiješi Burtonu koji je i podsjećao na psa koji samo čeka da mu gospodar skine brnjicu — Dovoljno je da kažeš. Oni samo to i čekaju.

Mohikana napuni svoju čašu i ispije piće u kratkim gutljajima. Tada podigne glavu i naglo pogleda Lancea.

— Nemam četiri tisuće dolara, sinko. Ne možeš ih zaraditi.

— To ni ne namjeravam, bar ne onako kako ti misliš. No taj novac doista mogu zaraditi. Na primjer, mladić s drvenom nogom vrijedi trenutačno tisuću osam stotina dolara, Bader četiri stotine, a toliko i Tuckerman.

— Čujete li ga?! — usklikne Burton.

— Netko je ovdje lud.

— Umukni, Slime! — vikne starac. — Ako Lance bude htio, zaradit će taj novac. To nema nikakve veze s ludilom. — On se ponovno obrati Leachu. — Ostani u mene, sinko, pa ćeš zaraditi i više od četiri tisuće dolara.

Lance je šutio. Svi su ga gledali i vrebali ga. Mitch Tuckerman imao je pušku u rukama.

— Što si to do vraga, uvratio u glavu, Lance? — upita naposljetku starac.

— Ništa.

— Suviše riskiraš.

— Nadao sam se da ćemo se nakon toliko godina nagoditi.

— Promijenio si se od tada, Lance. Bio si s Murdockom, ubio Kellyja, a sestra pisao pisma u kojima Jansenu nudiš pomoć. A sada si ovdje sam, Lance.

— Sve si to saznao?

— Naravno. — Mohikana se nasmije. — Ta, valjda me poznaš. Već u Denveru Scotty te htio ubiti i jedva sam ga spriječio. Smirio se kad sam mu prepustio Murdocka. Pošto se na detektiva zamalo opekao htio je odmah poći u Dori Dexter. I ubio bi te u krevetu, Lance. Potpuno nespremnog, jer ti nisi znao gdje smo. Spriječio sam Scottyja u tom naumu, smirio Slima i Mitche — reče. — Dobro te poznajem. Ni nas dvojice još nešto postoji, Lance. Kao nekada.

— A sada? Što će se sada dogoditi?

Starac duboko uzdahne i slegne ramenima.

— Ne mogu ih zadržati, Lance. Mogu jedino jamčiti da to neće uraditi na njima svojstven način.

— Mohikana okrene stolicu, tako da vidi svoje ljude. — Previše si zao, Mitche — reče. — Dobro te poznajem. Ni ti, Baderu, nisu ništa bolji.

Nijemac se nasmije.

— Mogao bih mu slomiti kičmu

— Ne sumnjam, ali to bi bilo podlo. Lance se ne tuče. Predobar je za to.

— Prepusti ga meni — reče Slim Burton. — Mi ćemo to obaviti na lijep način, zar ne, Leache?

— Nije mi do toga, tata. A ti znaš zašto.

— Jamčim ti da te nitko neće napasti s leđa, sinko. Zapravo, htio bih te pustiti da odeš, no oni se ne bi s tim složili. Bilo bi zle krvi, a to bih htio izbjeći.

— A tvoj štićenik? Scotty?

— Mlad je i mora još štošta naučiti. On je, tako reći, nebrušeni dijamant. Slim je vješt na revolveru kao i Scotty. Osim toga, ima iskustva i miran je. Scotty će tako nešto naučiti, Lance. — Mohikana se nagne preko stola. — Ti ćeš pokazati dečku kakvog ga želim, Lance.

Lance se namršti i ozbiljnim glasom odgovori:

— Izgubit ćeš jednog čovjeka, tata.

— Stalo mi je jedino do dečka. Moram nešto iz njega učiniti, Lance. Kad se pogledam u ogledalo, vidim starca koji je preslab da dečka nauči sve što je potrebno.

— A Slim?

— Ne obaziri se na njega, Leache — poviče Burton i nasmije se. — Tata misli da si ti još onakav kakav si bio. Možda si nekad doista vrijedio, no od tada su prošle godine. Dovoljno je pogledati te i odmah se sve zna. Osim toga, na glasu si kao pijana skitnica.

— Lance nije nikada popio ni kapi alkohola, Slime! — prodere se Mohikana. — Ako se katkad i napije, to ništa ne mijenja. On te može potući u svako doba.

— Za mene je on samo stari, nespособni štakor, i ja ću...

Da mu je to netko pričao, Lance nikada ne bi povjerovao da je starac još tako spretan. Mohikana iznenada skoči na noge, njegov otcani, smrdljivi ogrtač naglo se raširi i u starčevoj desnici bljesnu revolver. Lice Slima Burtona problijedi. Ukočio se i, ništa ne shvaćajući, zurio u Mohikanu. Najzad promuća:

— Tata što to...

Mohikanine oči zablistаше.

— Umukni, Slime! — prekine ga starac ostrim glasom.

— Pa, ja sam...

— Uvrijedio si čovjeka koji mi je dugo vremena bio kao sin! Lance Leach je najbolji čovjek što sam ga ikad imao i poznavao.

— Svatko zna da se on povlači po krčmama i javnim kućama — reče Sigismund Bader i stane uz Burtona.

— Ako netko od vas kaže još samo jednu pogrdnu riječ o Lanceu, pokazat ću mu nešto što će ga začuditi — poviče Mohikana promuklim glasom. — Hoću da se ovo sredi na čist način! Je li to jasno?

— Protiv toga se nitko ne buni — reče Bader.

— Dobro. — Mohikana se pomakne i ogrtač prekrije njegovu ruku. Ponovo sjedne za stol i kimne Leachu. — Reci kad budeš spreman, sinko.

Lance slegne ramenima i htjede odgovoriti kadli se vrata otvore i Hromi Scotty ušepa u prostoriju. Upravo se spremao obući kaput, no tada ugleda Lancea i stane, a njegova ruka uhvati revolver.

— Ostavi oružje, Scotty — reče Mohikana blagim glasom i nasmiješi se mladiću. — Lance Leach je moj gost.

— Tvoj gost?!

— Da.

Hromi Scotty se nasmije.

— Zdravo, Lance — reče on i priđe stolu, pa mu pruži ruku: — Drago mi je što si ovdje i da još živiš.

Lance se nasmiješi i rukuje s mladićem.

— Tata je odlučio da ti Slim i ja nešto pokazemo.

— A ako on ubije Slima?

— Slim i ti? — začudi se Scotty.

— Što to znači, tata?

— Slim će okušati svoje snage, Scotty. Ako budeš dobro pazio, naučit ćeš više nego što bih ti ja mogao pokazati.

— Svršetak nije bitan, Scotty. Možemo i bez Slima.

* * *

Stanovnici Woods Landinga nisu ni slutili što se događa. Tek kad su zapazili da su neki muškarci izašli iz svratišta, zastali su u hodu, ili prekinuli posao.

Nekoliko se znatiželjne djece približilo. Tada jedan od Mohikaninih ljudi potegne revolver i ispali hitac u zrak.

— Odlazite s ulice! — poviče promuklim glasom. — Nestanite!

Za nekoliko trenutaka ulica se ispraznila.

— Pođi do suše, Slime! — reče Mohikana.

Burton skine kaput, pa nestane iza suše.

Lance je stajao između Mohikane i hromog Scottyja, koji je grickao jabuku. Leach se nasmiješi starcu.

— Znaj da se neću zadovoljiti s tisuću dolara, tata. Ako ubijem Burtona, odvest ću ga u Cheyenne. Zatim ću se vratiti.

Izenada se pokrene i iziđe na cestu, polaganim i odmjerenim koracima.

Odbrojao je trideset koraka. Nije znao odakle će Burton doći. Nikakav zvuk nije prekidaio tišinu.

Slim se uvukao u međuprostor među kućama, natkriven daskama i ispunjen bačvama i sanducima, i opalio bez upozorenja. Leach se sagne i naglo baci na zemlju.

Metak je promašio, a Burton ponovo nestane.

Lance zastane i ostane nepomičan. Pružio je ruke uz svoje mršavo tijelo i čekao.

Slim se pojavio iznenada iza protivnikovih leđa, ni deset koraka od njega. Njegov pucanj prasnuo je u istom trenutku kad je opalio i Leach, naglo se okrenuvši.

Metak je pogodio Burtona usred grudi. Lance Leach mu stane prilaziti lakim koracima, malo pognut. U desnoj ruci držao je revolver, uperen u Burtona, koji je posrtao prema natrag, pokušavajući ponovo pucati u Leacha.

— Pucaj, Slime — poviče Mitch Tukerman. — Do đavola, pucaj!

Burton je htio pucati. Trudio se svim silama, glasno stenjući, a zatim ipak opali. No, u njemu nije više bilo dovoljno snage da podigne revolver, i metak je promašio Leacha.

Lance zastane na pet koraka ispred protivnika.

Slim zatetura, a zatim iznenada baci revolver, podigne obje ruke i poviče:

— Pusti me, Leache! Neću umrijeti! Pusti me da živim!

Krv mu je tekla iz usta. Počeo je kašljati, a tada pao na koljena, skvrčio se i rukama pritisnuo prsa. Lance Leach spusti revolver. Burton se ispravi; pa padne na lice.

Kad se Lance okrenuo, ugleda Mohikanu kako stoji iza svojih ljudi, s dva revolvera u rukama.

— Tata, to ne mogu dopustiti! — počeo Scotty prodornim glasom. — Ubio je Slima kao psa!

— Što je drugo trebalo da učini? Slim je imao dvije prilike i obje je propustio.

Leach priđe razbojnicima i zastane.

— Potreban mi je konj, tata — reče čudnim, bezbojnim glasom.

— Znao sam da će tako završiti, Lance — tiho će Mohikana — Kad se ponovo susretnemo, bit će drugačije.

Lance ništa ne odgovori. Okrene se, priđe svome konju, uzme kišni ogrtač i odjene ga. Vidio je kako Mitch Tukerman prazni Burtonove džepove. Mohikana je poslao Bađera po Slimova konja.

IV

U Cheyenneu, u državi Wyoming, jedan od putnika koji su sišli s vlaka što je stigao iz Scotts Bluffa, bio je Lee Jansen.

Na peronu su ga dočekali šerif Hank Monroe i muškarac u crnom ogrtaču i pomodnim lakiranim cipelama.

— Zdravo, Lee! — pozdravi ga Monroe, muškarac srednje visine i dobroćudna lica. Rukovaše se, a onda ih šerif predstavi: — Gospodine Hendersone, ovo je Lee Jansen. Lee, gospodin Henderson iz Željezničke kompanije. On bi s tobom htio razgovarati o Mohikani.

— Doista? — zajedljivo će Lee. — Mogli bismo i nešto popiti, zar ne?

Ušli su u kočiju kojom je upravljao bradati muškarac i nakon kraće vožnje stigli do malog restorana. Ušli su i sjeli za okrugli stol, u najudaljenijem kutu.

Lee Jansen je običavao sjesti tako da dobro vidi sve što se događa, Henderson je sjedio leđima okrenut prostoriji, a Monroe između njih.

— Što vam mogu ponuditi, Jansene? — upita Henderson.

— Viski.

Handerson naruči tri dvostruka viskija.

— Htio bih da budem što kraći, Jansene. Prepostavljam da vas je put zamorio, pošto ste tako dugo ležali.

— Osjećam se već potpuno dobro, gospodine Hendersone.

— Imam mnogo povjerenja u vas. Propitao sam se o vama u vaših pretpostavljenih. Vaši uspjesi su poznati, a ugled besprijekoran.

Lee Jansen skupi oči. Sada će tek doći ono pravo, pomisli.

— Znate, Jansene, i ja i Željeznička kompanija imamo povjerenja u vas. Međutim, zbog opreznosti poduzeli smo sve što je potrebno i o tome bih vas želio obavijestiti.

— Zanimljivo, gospodine Hendersone.

— Kupili smo jednog čovjeka.

— Doista?

— To jest, unajmili smo jednog čovjeka — uljudno se nasmije Henderson. — Kako ste, na nesreću, bili prisiljeni prekinuti potjeru, a nitko nije pokušao da vas bar privremeno zamijeni, unajmili smo Lancea Leacha da uništi Mohikaninu družinu.

To je, dakle, htio reći!

Konobar donese što su naručili i Handerson plati piće.

— To sam vam htio reći, Jansene. Prije tjedan dana Leach nam je predao prvog čovjeka.

— Znam, Slima Burtona.

— Da.

— A od onda?

— No, moramo biti strpljivi.

Zavlada tajac. Monroe je bubnjao prstima po stolu, a onda progovori, kako bi prekinuo neugodnu tišinu:

— On je ovdje, Lee. Dobio je tisuću dolara. Čekat ćemo da isprazni džepove.

— Angažirali ste »izvanrednog« čovjeka, gospodine Hendersone — reče Lee.

— Leach obavlja svoju dužnost. Za sada još ne zna gdje se kriju zlikovci.

— A zašto je toliko važno da to odmah znam.

— Htio sam spriječiti svaku neugodnost koja bi mogla naškoditi akciji, Jansene. Jesam li bio dovoljno jasan?

— Potpuno, gospodine Hendersone. Znači li to da se moram maknuti Leachu s puta?

— Želim izbjeći nezgode od kojih ne bismo imali nikave koristi.

Jansen se nasmije.

— Vrlo mudro, gospodine Hendersone. Najmili ste bivšeg razbojnika i htjeli biste spriječiti da zakon stegne obruč. Čini mi se da Željeznička kompanija svašta očekuje od tog bezobzirnog revolveraša.

— Njegovi uspjesi dokazuju da smo u pravu, Jansene — hladno odvratila Henderson. — Napokon, on je ubio Slima Burtona.

— Dok sam ja ranjem ležao u Scotts Bluffu. Gospodine Hendersone, mogu vas shvatiti. Međutim, sada sam zdrav, a moj je zadatak da uništim Mohikaninu družbu. To ću i pokušati... Na svoj način, a to je onako kako traži zakon. Ne ulažite zato previše u Lancea Leacha. Odsad će morati vraški paziti, gospodine Hendersone.

— Vi ste, znači, protiv njega?

— Da. Razloge vam zacijelo ne moram navesti.

— Leach samo hvata te razbojnike, Jansene. Tko ih uhvati žive ili mrtve, dobiva nagradu. A ja vam dajem riječ da Lance Leach i Željeznička kompanija ne rade ništa nezakonito.

— Malo sam se prenaglio, gospodine Hendersone. — Janse klimne glavom i zagonetno se nasmiješi. — Biste li mi zamjerili ako sada odem? Mislim da me putovanje ipak iscrpjelo.

Lee ustane, prijateljski se pozdravi, pa izađe iz restorana.

— Bit će svašta kad se susretnu — reče Hank Monroe.

— Što? — znatiželjno upita Henderson.

No, Monroe nije znao što bi odgovorio. Samo zakluma glavom i reče:

— Kad bi Leach i Jansen radili zajedno, nitko im ne bi bio dorastao.

***

Mladi crnac, koji mu je priredio kupku, pokuca i tiho uđe u sobu, Lee Jansen se upravo spremao zavezati kravatu.

— Gospodine? — obrati mu se mladić.

— Ti poznaješ Lancea Leacha, zar ne?

— Da, gospodine.

— Onda zacijelo znaš gdje se zadržava kad je u gradu.

— Svakako, gospodine.

— Gdje?

— U Dore Dexter.

— Ah! A tko je Dora Dexter?

Crnac je grickao debelu donju usnu, a onda će oklijevajući:

Jansen se okrene i nasmije.

— Je li ona vlasnica javne kuće, mali?

— Da, gospodine — reče mladić i sagne glavu.

— Možeš li opisati put do tamo?

Mladić je znao sve u tančine, a kada ga je Lee potkupio jednim dolarom, ispričao mu je takve pojedinosti kao da je stalni posjetitelj te kuće.

***

— Zovem se Jansen, gospodo. Lee Jansen.

Dora Dexter ubaci u mehanički glasovir deset centi, pa pride Leeu, njišući bokovima. Zastala je pred njim, podbočila se i odmjerala ga od glave do pete.

— Pretpostavljam da ste vi Dora Dexter, gospodo. — Jansenu je to odmjeraivanje bilo neugodno.

— Dobro pretpostavljaš mladiću! Bože moj, tebe sam zamišljala sasvim drugačijim... nakon svega što mi je Lance o tebi ispričao.

— Tako? Đavo ga odnio, pomisli Lee. A o čemu se to noću o meni šapuće?

— Nevjerojatne stvari, mladiću. Lance misli da na kugli zemaljskoj nema boljeg čovjeka od tebe, niti boljeg šerifa. Hm, iskreno govoreći, Lanceova sestra nema loš ukus. — Dora se nasmije. — Dodji, mladiću, popijmo nešto zajedno. — Ovdje sam zapravo zbog Lancea, gospodo. Nadao sam se da ću ga ovdje naći.

— Gurnula je svoju ruku pod njegovu i odvušla ga do divana, presvučenog ružičastim plišem.

— Lance bi se zacijelo veselio, mladiću.

Dora ga pogleda iskosa blistavim očima i Lee se načas osjeti bespomoćnim. Miris slatkasta parfema ošamutio je njegova osjetila. Njezina prsa, okružena čipkastim izrezom, naglo su se dizala i spuštala i kao magnet privlačila njegov pogled.

— Sjedni, mladiću. Ovdje se sada ništa ne događa, pa će mi promjena dobro doći.

Jansen sjedne pokraj nje.

— Šteta što nema Lancea. Doista šteta.

— Zar nije ovdje?

— Nije. Otputovao je prije pola sata, vlakom, ubrzo nakon toga što je primio brzojav.

— Brzojav?

— Da. Nekakav nerazumljivi brzojav. Lance je stajao pokraj mene dok ga je čitao. — Dora napuni dvije čaše.

— Za naše poznanstvo, mladiću!

— Gospodo, ja...

— Prijatelji me zovu Dora, Lee...

— No, dobro... Dora. — Jansen popije nekoliko gutljaja. Viski je palio njegovo grlo.

— Tebe, dakako, zanima što je pisalo u brzojavu, zar ne?

— Možda bi mi to moglo pomoći da ga pronađem, Dora.

— To je teško vjerovati. U brzojavu je, naime, pisalo: »Imam pik asa i tri dečka. Dobra prilika da pobijedim.«

— Hm, tekst je doista nerazumljiv. A odakle je poslan brzojav.

— Iz Rawlinsa.

Iako to Dori nije rekao, Jansenu je poruka bila potpuno razumljiva. Netko je javio Leacha da je vidio Mohikana i njegova tri momka. Ali gdje? U Rawlinsu? Ili u nekom drugom gradiću uz prugu?

— Kaže li ti nešto taj tekst, mladiću?

Jansen zaniče glavom. Nije htio objašnjavati Dori Dexter više nego što je potrebno.

***

Našao je Hanka Monroea u njegovu uredu. Šerif se nagnuo nad pisaćí stol i srkao juhu od leće. Kad je Lee ušao, dignuo je glavu i namrštió se.

— Naljutio si Hendersona, Lee — reče nerazpoloženo. — To nije bilo potrebno.

Jansen privuče stolicu i sjedne. Prstima je gnječio cigaretu.

— Ljudi poput Hendersona izazivaju me da ih razljutim, Hank. On vjeruje da smetam njemu i Leachu i da sam potpuno nepotreban. Zapravo, začudio sam se što mi nije ništa ponudio.

— Pretjeravaš, Lee. Henderson se samo boji da Mohikana ne zaskoči ekspres, jer mu prepad u banku nije donio mnogo novca.

— Vjerojatno se ovaj put ne vara, Hank. Bio sam u »Angels Campu«. Znaš li da je Leach otputovao vlakom iz Cheyenna?

Monroe se trgne.

— Što, istim vlakom kojim si ti stigao?!

— Da. Kladim se da je Henderson to znao. Došao je na kolodvor samo zato da bi odvratio moju pažnju od Leacha. Dok smo mi razgovarali uz viski, Lance je neprimjetno otputovao.

— Prokletstvo!

— Da, prokletstvo! Znaš li što bih najradije učinio? Otišao do Hendersona i udavio ga!

Hank Monroe odmahne glavom.

— Odakle znaš da...

Lee mu ispriča što je saznao i doda: — Ako se Henderson pokuša izvući, pobrinut ću se da ga otpuste, Hank.

— To neće biti potrebno, Lee. Ipak smo sada sve saznali.

— Na žalost, malo prekasno — ljutio se Lee. — Osim toga, sada možemo jedino čekati.

***

Čekali su tri dana. Šerif Monroe je zamolio Toma Edwardsa, službenika na pošti, dva svaki brzojav, upućen Hendersonu, najprije donese njemu.

Tom Edwards se pojavio nakon tri dana, s brzojavom iz Rawlinsa. Nije bio upućen Hendersonu, već šerifu Monroeu. Hank i Jansen upravo su sjedili u salunu »Bullhead«.

Brzojav je glasio:

»PIK AS I TRI DEČKA IZGUBLJENI IZMEĐU RAWLinsa I CHEYENEA STOP BANKA NA KOTAČIMA U OPASNOSTI STOP NEMAM MOGUĆNOSTI DA POBIJEDIM STOP SRDAČNI POZDRAVI S LOVAČKOG IZLETA STOP NE LJUTI SE NA SVAKA STOP L. L.

Lee popije piće, pa reče:

— Pogledajmo vozni red, Hank.

Izišli su iz krčme i pošli na kolodvor. Monroe je popisao sve odlaske i dolaske vlakova, a Jansen razgledao teretni vagon u kojemu je bila okrugla željezna peč.

Nekoliko željezničara je cijelo popodne uređivalo taj vagon. Unijeli su stol i dvije drvene klupe zidove prekrili vunanim ponjavama i na pod stavili stari prostirač, radi zaštite od hladnoće.

I svojem uredu Monroe je pripremao sanduke s municijom, a dva su pomoćnika ispitivala oružje, čistila ga i podmazivala.

Nešto prije osamnaest sati utovarili su taj neobični teret u vagon. Hank Monroe, njegov pomoćnik Jim Mc Neal i Lee Jansen ušli su u vagon kad se smračilo.

U osamnaest sati i petnaest minuta vagon je bio postavljen na ranžirani kolosijek i prikopčan na ekspresni vlak, koji je deset minuta poslije krenuo prema zapadu. Izvana je vagon izgledao kao obični teretni vagon, što je do tada i bio.

***

Hank Monroe, Jim Mc Neal i Lee Jansen vozili su se tri dana iz Cheyennea u Rawlins i u obratnom smjeru, ali ništa se nije dogodilo.

Trećeg dana počelo je snježiti. Uvečer je bilo tako hladno da su morali odmrzavati cijev za vodu, pa je vlak kasnio petnaestak minuta.

Dogodilo se to negdje između Medicine i Wilcoxa, ni tri kilometra južno od jezera Aurora, kad je lokomotiva usporila na usponu.

Izenada noćnu tišinu prekine prodorna škripa kočnica i prodorno zvižanje signalne sirene.

Hank i Lee su ležali na drvenim klupama, a McNeal je upravo ubacivao klade u željeznu peć.

Monroe i Jansen odmah su skočili. Savezni šerif stigao je prvi do pomičnih vrata. Dignuo je željezni zasun i odškrinuo vrata.

— Ne uzbudujte se — urlao je hrav glas.

— Izidite iz vlaka! Svi!

— Prepad! — poviče neki visoki glas, a neka žena vrisne: — Isuse! Pljačkaju nas! To su zlikovci!

S revolverom u ruci, jedan od razbojnika tjerao je malobrojne putnike iz vagona na željeznički nasip. Druga dvojica su ispred sebe gurali vlakovo-

đu i konduktera prema poštanskom vagonu.

— Vidite li što? — upita McNeal, koji se gurao prema vratima, ali nije našao mjesta.

— To su Mohikana i njegovi drugovi — reče Lee. Drže putnike kao taoce. Ne možemo ih napasti.

— Ubili su ložača! — uzbuđeno doda Monroe.

— Otvori vrata! — poviče kreštav glas. — Nemaš vremena na razmišljanje, čovče! Ubit ćemo vlakovođu!

Željezna vrata zaškripe. Jansen ugleda poštanskog činovnika kako uzdignutih ruku stoji na stubi vagona. Jedan a zatim dvojica uskoče u vagon.

— Prepoznajete li Mohikanu? — nervozno upita Mc Neal.

— Jedan je na konju i drži ostale životinje. To bi mogao biti on — reče Hank.

U tom trenutku zabljesne vatra jednog revolvera malo dalje od željeznikog nasipa. Razbojnik koji je stajao pred putnicima i tražio od njih da isprazne džepove naglo se okrene, obim rukama uhvati za prsa, a zatim uz prigušen krik sroza.

Muškarci i žene su vikali. Nekoliko putnika skočilo je preko pruge i skotrljalo se niz željeznički nasip.

Jansen i Monroe načas osluhnu, nepomično stojeći kraj odškrinutih vrata. Zamijetili su čovjeka koji se iznenada pojavio između tendera i pryg vagona. U ruci je imao revolver i pucao u pljačkaša koji je čekao ispred poštanskog vagona i prijetio vlakovođi i kontukteru.

Razbojnik uzvratil paljbom, baci se u stranu i otkotrlja pod ekspresni vagon. Istovremeno zapuca i konjanik.

Lee Jansen hitro podigne pušku, pa opali. Konj se odmah sruši, a čovjek nestane u grmlju. Za nekoliko trenutaka se ponovo pojavi i poviče: — Lance! Prokleta pseto!

Lance Leach! Jansenu je iznenada sve postalo jasno. Gurne vrata i izađe iz vagona, baš u trenutku kad su dvojica pljačkaša izlazila iz poštanskog vagona. U tom trenutku Lance podigne revolver i ostrim glasom dovikne razbojnicima.

— Ne mičite se!

Iskočili su iz vagona i pokušali pobjeći preko nasipa, ali im Monroe i McNeal prepriječe put. Jim visok i plečat momak, udario je nižeg kundakom puške i srušio ga, a drugi razbojnik baci oružje i odmah podigne ruke.

Samo je još čovjek pokraj konja ispraznio svoj šaržer, a onda se iznenada vinuo u sedlo i odgalopirao duž željezničkog nasipa.

Lee je pucao za njim, ali ga nije pogodio.

Razbojnik koji se zavukao pod vlak ispuzao je na sve četiri. Bio je ranjen u rame i poluglasno je kleo kad se uspravio. Bio je to Mitch Tuckerman.

V

Četvoricu zlikovaca dovedoše u Rawlins, a sutradan ih vlakom prebace u Cheyenne.

Sigismund Bader bio je mrtav, a Mitch Tuckerman ranjen. Hromi Scotty i Houston Parker, novi član Mohikanine družine, odmah su prebačeni u zatvor, dok su Tuckermana najprije odveli liječniku.

Lance Leach je odmah zatražio četiri stotine dolara za glavu Sigismunda Badera kojega je ubio. Kad mu je Henderson isplatio predujam, Leach je kupio sanduk šampanjca i krenuo do Dore Dexter.

Jansen je izbjegavao Lancea u vlak, a i u Cheyenneu se potrudio da se ne susretne. Bio je prilično umoran i pomalo razočaran što nije uspio uhvatiti Mohikanu, a ljutilo ga je i to što je i Leach zaslužan da su uhvatili zločince.

Kako bi otklonio nesuglasice između Jansena i Leacha, Henderson ih je pozvao na večeru koju je priredila kompanija. No, ni to nije pomoglo. Lee je s isprikom odbio poziv, a Leach je uvečer bio tako pijan da nije mogao ni stajati. Dok je Henderson za stolom držao govor, Jansen je izašao iz hotela i otišao u zatvor. Jim Mc Neal, preumoran i zato razdražljiv, otvorio mu je vrata i pustio ga da uđe.

— Mislio sam da si u Hendersona i da slaviš, Lee — reče ljutito.

— Mogu i bez Hendersonova blagoslova, Jime. — Lee se nasmiješi. — Jesu li doveli Tuckermana?

— Da. Rana je površinska, ali momak se vlada kao da će crknuti. Kuka-vica.

— Mogu li ga vidjeti?

— Naravno, Lee.

— Jim ustane, skine s kuke svežanj ključeva, pa odvede Leea u krilo zgrade u kojem su bile ćelije.

Kad je Jansen ušao u ćeliju Tuckerman otvori oči.

Savezni šerif podigne fitilj petrolejke. Svjetlost i sjena poigravali su se na pljesnivim zidovima ćelije koja je bila jedva dva i pol metra duga i metar i sedamdeset široka.

Tuckerman je ležao na drvenoj klupi na kojoj su bile prostrta plahta i vuneni pokrivač.

— Zdravo, Tuckermane! — reče Lee.

Muk.

— Bilo bi bolje da se nisi toliko trudio kako bi stekao Mohikaninu naklonost, zar ne?

— Što hoćeš?

— Htio sam te pitati kako si.

— Došao si me izazivati, ne?

— Koješta, Tuckermane. Zašto? Ulo-vili smo tebe i ostale i to mi je dosta. Sada još možeš jedino očekivati krvnika.

— Nije još sve gotovo, Jansene.

— Još se nećemu nadaš?

— Zašto ne bih? Ne možeš mi prišiti ubojstvo, ne možeš me ni za što okriviti. Osim toga, bit ću glavni svjedok. — Tuckerman se uspravi. — Možeš li mi dodati šalicu?

U šalici je bio čaj. Jansen mu je doda.

— Ovaj napitak će me još ubiti! — reče Tuckerman s gađenjem.

— Meni je bilo još gore, Tuckermane. Tjednima se nisam mogao gotovo ni pomaknuti. Znaš najstrašnije od svega nije ta prokleta rana, već pomisao da možeš crknuti od otrovanja krvi. Čovjek mora uvijek na to računati. I meni je bilo tako. Rana je već bila zarasla kad sam iznenada dobio temperaturu, pa su mi onda izrezali komad mesa, velikog poput šake i potpuno trulog. To je od ulja za zaštitu

metka od korozije. Čini se da to izaziva upalu.

— Zašto mi to pričaš, Jansene? Kakve ja imam veze s time? — No, Mitch Tuckerman se namršti. — Liječnik mi je rekao da rana nije opasna, a osjećam se sasvim dobro.

— Jim Mc Neal tvrdi da kukaš, pa sam pomislio da je tome uzrok to što ni ne slutiš što se sve može izroditi iz obične ranice. Ja sam zamalo umro, Tuckermane.

— Još si blijed i iscrpljen.

— Nije mi bilo lako. Neprekidno sam mislio na čovjeka koji me obdario metkom. Ništarija. Pucao je iz zasjede, na udaljenosti od jedva četrdeset i pet metara. Ubojica je morao pogoditi metu vinčestenkom, zar ne?

Tuckerman odmahne glavom.

— Ovisi o osobi koja puca. Ja na primjer uvijek pogodim.

— S jednom iznimkom, Mitche.

— Što želiš reći?

— Da je to bio metak iz tvoje puške, Mitche.

— Do đavola, tvrdiš li da sam ja...

— Da, Tuckermane. I zato ćeš visjeti.

U ćeliji zavlada tajac, a zatim se Tuckerman nasmije i odmahne glavom.

— To nisam bio ja, Jansene. Želiš li dokazati suprotno, morat ćeš se grdno namučiti.

Jansen je i pretpostavljao da Tuckerman neće priznati; Zlikovac se osjećao sigurnim jer je tada bio sam u Scotts Bluffu.

Vidjeli su te, Tuckermane. Dvojica su vidjela kad si opalio.

Smijeh iščezne s uhapšenikova lica, kad je izbuđeno uzvratilo:

— Slušaj, Jansene! Ako želiš nešto postići, moraš se poslužiti boljim trikovima. Tvoja priča je smiješna.

— Ja ne mislim tako. Bio si uvjeren da te nitko nije vidio jer je bila noć, zar ne? To je točno, Mitche. No gorjele su ulične svjetiljke. I, premda je svjetlost bila slaba, ta su dvojica ipak mogla ustanoviti da je strijelac bio neprirodno niska rasta. Vjerujem da će na suočenju ta dvojica prepoznati u tebi tog strijelca, a to je dovoljno svakom sucu, Mitche.

Tuckerman sagne glavu... Mirovao je nekoliko trenutaka, a onda opet podigne glavu i upita:

— Što hoćeš od mene, Jansene?

— Ah, čini mi se da ćemo se nas dvojica složiti, ako se urazumiš.

— Ne pretjeruj, Jansene! Mohikana je još slobodan i kladim se da će poduzeti sve kako bi me oslobodio.

— Ne sanjaj, Mitche. Nitko vas neće izvući. Momke poput vas može naći u svakoj krčmi.

— Što ti znaš, Jansene? Ti ga ne znaš. Ni ne slutiš koliko nas on voli, pogotovo Scottyja. Vjeruješ li doista da će on mirno gledati kako vješaju Scottyja?

Radije će doći ovamo i sam ga ubiti, Jansene.

— Neću ti srušiti nade, Mitche, jer znam da čovjeka u ćeliji obuzimaju slatki snovi, ali Mohikana je prestar da bi se sam upustio u tako težak pothvat.

— Nečemu će se već dosjetiti. Ako bude htio, doći će ovamo i izvući nas. Ne dođe li, ja ću se nekako izvući kao glavni svjedok.

— Ako te ne optužimo za pokušaj ubojstva saveznog šerifa. Pružit ću ti ipak priliku, Mitche. Ispričaj mi što se dogodilo u Woods Landingu kad je Lance Leach ubio Slima Burtona.

Uhapšenik pažljivo pogleda šerifa.

— Kakve bih ja koristi imao od toga, Jansene?

— Taj odgovor ti neće pomoći, pa mi ne moraš ni odgovoriti — Lee se nasmiješi. — No, ispričaj mi sve što znaš o Lanceu Leachu i o Mohikani. Ako otkrijem da si mi ispričao bajku, ili samo upola govorio istinu, nećeš izbjeći vješala, Mitche. Je li ti to jasno?

Tuckerman sliježe ramenima.

— Što mi drugo preostaje? Leach mi i tako nije prijatelj, a kako je ubio Kellyja i Burtona, neću biti nesretan ako se i on nađe u istom sosu u kakvom sam sada ja.

* * *

Prošla je ponoć kad je Jansen izašao iz zatvora. Pošao je u svoju sobu i legao. No, nije mogao usnuti. Kad je sutradan ustao, nije se osjećao dobro.

U hotelskom restoranu popio je dvije šalice vruće kave i pojeo četiri jaja na oko i osam kriški slanine. Bilo je osam sati kad je izašao iz hotela.

Dok je prolazio pokraj šerifova ureda, ugleda Hanka Monroea; njegovo svečano odijelo bilo je prilično zgužvano.

— Dobro jutro! — Lee stane.

— Brrrr, što je hladno. — Monroe se strese kao pokisli pas. — Hoćeš li ući ili se želiš vani smrznuti?

— Imam posla, Hank.

— Posla?

— Moram se o nečemu dogovoriti s Leachem. Moglo bi se dogoditi da se pri tom ne složimo.

— Namjeravaš li se s njime svađati?

— Možda.

— Slušaj, imam dovoljno neprilika i bez toga. Ako ti je do svađe, prošeći, Lee, ne upuštaj se ni u što s Leachem. Sve to nema nikakva smisla.

— Moram mu postaviti nekoliko neugodnih pitanja, Hank. Ne bi bilo loše da pođeš sa mnom.

Monroe širom otvori oči i zbunjeno se zagleda u Jansena. a onda se nasmije i reče:

— Ostavi me na miru, Lee.

— Kako hoćeš, Lezi i pokrij se preko glave, tako da ništa ne čuješ.

Lee dotakne šešir, nasmiješi se Hanku i produži svojim putem.

***

— Ne idi gore, mladiću.

Dora Dexter je to izgovorila značajno naglašavajući riječi. Lee ju je zatekao kako spava na sofa, među prepunim pepeljarama opušcima, praznim i polupunim bocama, čašama i tanjurićima. Dobro se namučio dok ju je probudio, pa je sada sneno trljala oči.

Golih prsiju, prekrivenih samo prozirnom svilenom koprenom, razmazane šminke i prilično razbarasane kose, Dora je stajala na najdonjoj stubi i pokušavala ga zaustaviti.

Ta neobična zapreka donekle ga je zbunila, ali je i dalje pokušavao uvjeriti ženu da je njegov posjet vrlo važan.

— Gospodo, moram Leacha nešto upitati. Vjerujte, ne bih došao tako rano kad ne bi bilo važno.

— Budi malo razumniji mladiću. Ako sada pođeš gore, bit će gužve jer je Lance upravo legao. A ja ne želim gužvu.

— Neće biti gužve, gospodo. Obećajem, truditi ćemo se da budemo miroljubivi.

— Lance želi da ideš do đavola, mladiću.

— Lijepo od njega, gospodo, ali mu na žalost, ne mogu ispuniti želju.

— Idi do đavola, Jansene — promuklim glasom reče žena. — Lance je dobar momak, a ja točno znam da gu ti ne voliš. A za to nemaš razloga.

— Imam razloga, što...

— To su djetinjarije, mladiću. Gluposti! To su tvoji razlozi. — Dora glasno zijevne. — Lance je dobar mladić, bolji od mnogih koji nose uskrobljenu košulju. Dok ovdje stanuje, jamčim mu da će imati mir. Hajde, mladiću primiri se.

Jansena napusti strpljenje. Bijesna lica priđe ženi i obrecne se.

— Dosta mi je toga, Doro! Idem k njemu!

Duboko je uzdahnula, a njena prsa kao da su pri tom i suviše nabrekla. Stajala je pred Leom kao stijena i on zastane kad je vidio kako su se njezine ruke stisnule u šake.

— Dobit ćeš batina kao nikad u životu, mladiću! — zaprijeti mu.

Lee uzdahne.

— No, dobro. Hajde, popijmo viski i pomirimo se.

Pruži joj ruke. Oklijevala je, sumnjivo ga pogledavala a onda ispusti iz pluća zrak. Odmah je postala nekoliko centimetara tanja i podatnija.

Trik je uspio: stubište je bilo slobodno! Jansen iskoristi priliku, hitro se okrenuo i potrčao stubama.

— Pokvarenjače! — poviče za njim Dora.

— Vidjet ćeš što će ti se dogoditi kad te dohvatim!... Lance! Lancee! Taj prokleti šerif me prevario!

Kad se popeo, otvorilo se pet, šest vrata i Lee brzo reče:

— Tražim Leacha! — Iza njega škripale su stube, a teški dah Dore Dexter bivao je sve glasniji.

U kojoj je sobi?

— Gle, stigao je šerif! — reče tamnooka djevojka, koja je izašla iz jedne

od soba. Na sebi nije imala ništa do malo šminke. — Zgodan je taj naš šerifić — doda.

— Tražim Leacha — promuklim će glasom Jansen.

— Traži Leacha — podrugljivo ponovi druga, starija djevojka platinaste kose u prozirnoj spavaćici. Naslonjena na dovratnik smijala se grlatim glasom.

Jansen se bespomoćno okrene. Iza njegovih leđa približavala se Dora, huktajući poput lokomotive. Stube su škripale i pucketale. Nije znao što da radi.

Kad je stigla na kat, jednom se rukom uhvatila za ogradu i hvatajući dah, viknula:

— Taj pokvarenjak me prevario!

Jansen se povukao do zida i bijesno je pogledao.

— Sada je tvoj prokleti mir i tako otišao do vrata! Da počnemo iz početka! Gdje je Leach?

— Slušaj, ne budi bezobrazan! Ja ću...

Jansen se iznenada okrene, pritisne kvaku nekih zatvorenih vrata i gurne ih nogom. U sobi na bračnom krevetu ležale su dvije djevojke. Jedna od njih prekune. Druga je hrkala. Djevojke na hodniku se nasmiju, a Dora poviče:

— Izbacite ga! Van s njime!

— Vrlo rado, mamice! — zakriješti ridokosa djevojka i priđe Jansenu, pri čemu su se njezine mlohawe dojke njihale poput praznih mješina.

Lee uzmakne i podigne ruke, da bi se obratio. Tada mu pridruži i ostale, onakve kakve su izišle iz svojih postelja. Nije se mogao izvući. Srušile su ga na pod i bacile se na njega. Lee se očajnički branio, imajući na umu da ima posla sa ženama, ali uzalud.

Kroz vrisku djevojaka začuo se prodorni glas Dore-Dexter:

— Prekinite, zaboga! Djevojke, odmah stanite!

Lee više ništa nije čuo jer mu je glava bila stisnuta između dvije butine. Napola se uspravio, pokušavajući se osloboditi, i bijesno stao gristi oko sebe ne bi li došao do daha.

Ipak se ne bi bio oslobodio da se iznenada nije pojavio Lance Leach i stao djevojke, jednu po jednu, odvlači-

ti od njega. Ugurao ih je u sobe, zatvorio za njima vrata i zaključao ih, a zatim se vratio. Promatrao je Jansena kako ustaje i popravlja odijelo, a onda kratko upita:

— No?

Lee popravi prstima kosu i stavi na glavu šešir, a zatim kimne glavom Lanceu, pomalo zbunjen i prilično ljut.

— Ova sredina ti baš odgovara, Lance! — dobaci oštrim glasom. — Dosta fini ljudi!

Dora duboko uzdahne i vrisne:

— Pazi što govoriš, mladiću! Ja sam...

— Ostavite nas nasamu, Doro — prekine je Leach.

— Dobro, kako želiš, Lance. Kad bi bilo po mome, izbacila bih ga kroz prozor!

— Za to još imamo vremena — Lance joj se nasmiješi i namigne, a onda se obrati šerifu. — Pa, Lee? Što želiš?

— Razgovarao sam s Tuckermanom, Lance. Ispričao mi je što se zbilo u Woods Landing. Rekao mi je da si od Mohikane zahtijevao četiri tisuće dolara, da ste se ti i on gotovo izljubili od radosti što se ponovo vidite i da ti sada vjerojatno surađuješ s Mohikanom. Htio bih da mi to objasniš.

Lance se podrugljivo nasmiješi.

— To je rekao Tuckerman? — Odmahne glavom. — Pa, nitko ti ne može zabraniti da ti se po glavi vrzmaju kojekakve ludorije, to je tvoja stvar. Međutim, ako si došao da me optužiš, morao bi biti lukaviji. Savjetovat ću ti nešto, Lee! Ne miješaj se u moje poslove, jer bi to moglo biti opasno po tebe.

— Tvoje prijetnje me ne diraju. Radije se pobrini da nađeš objašnjenje za Tuckermanovu izjavu.

— To me uopće ne zanima.

— Tebe možda ne, ali će zanimati suca i okružnog tužioca. Trebalo bi možda ponovno pregledati tvoj dosje, Lance. Bio si četiri godine u zatvoru. Možda je sudu promaklo nešto zbog čega si mogao odsjediti još nekoliko godina.

— Što želiš time reći?

— Da si prilično sumnjiv! Nisu me zaveli ni oni brzogjavi. Tebi je prije svega do vlastitog džepa. Stalo ti je da što više zaradiš kako bi mogao pla-

dati sve ovo. Tvoja igra je, doduše, mutna, no ja ću te već raskrinkati.

— Pomogao sam ti da uhvatiš Mohikanine momke, Lee. Za Badera sam dobio samo četiri stotine dolara. Budući da sam dobrovoljno obavijestio Monroea o Tuckermanu i Scottyju, odrekao sam se novčane nagrade za njihove glave. Mohikana mi je umaknuo jer ste se vi glupo ponijeli, a sada dolaziš i glumiš podivljala čovjeka. Zašto?

Jansen shvati da se upustio u nešto što doista nema nikakva smisla.

— Što želiš time dokazati, Lee? — nastavi Lance, pa se zajedljivo nasmiје. — Da Julie ima pogrešno mišljenje o svome bratu? Da nisam vrijedan njezina povjerenja i ljubavi?

— Prokletstvo, ne miješaj Julie u to! razdraženo poviče Jansen.

Iznenada se odmakne od zida i ukočenim koracima krene hodnikom prema stubama. Međutim, Leache mu pre-priječi put.

— O ne, Lee! Nećeš proći tako jeftino!

Lee nije bio ni svjestan kako je započela tučnjava. Njegova šaka iznenada se zabila u Lanceov želudac, odmah iznad pojasa, a zatim je ljevicom munjevito udario u bradu čovjeka za kojega je mislio da ga neograničeno mrzi.

Leach udari o zid, malo poklekne i zbunjeno zatrese glavom.

— To mi se ne sviđa — reče tiho — ali neka ti bude.

Za tili čas bacio se na Leea, koji od siline naleta izgubi ravnotežu i poleđuske tresne o pod. U prsima na mjestu gdje ga je Tuckerman ranio, osjetiti oštru bol. Načas izgubi dah, ali odmah zatim bijesan ustane i zbaci Leacha.

Istodobno nasrnuše jedan na drugoga. Lee osjeti jak udarac u bradu, koji ga odbaci na zid. U prsima ga je ludački probadalo. Sagnuo se i ponovo bacio na Leacha, udarajući ga po glavi lijevo i desno. Prisilio ga je da uzmakne i zadao mu nekoliko teških udaraca u donji dio tijela.

Leach padne na koljena, hvatajući dah. Jansen podigne desnicu i raspali ga iznad uha; udario ga je tako jako da je pomislio kako je slomio kosti šake.

Lance se baci u stranu i tako za dleku izbjegne udarac protivnikove ljevice, a zatim ustane i, iskoristivši priliku kad je Lee zatečurao, udarcem ga obori. Dok je padao zgrabi Lanceove noge i povuče ga za sobom. Otkotrljali su se hodnikom do stubišta, pored izbezumljene Dore, srušivši jednu vazu. Udarili su u ogradu, pali i otkotrljali se niza stube. Zaustavili su se tik pred prijavim Monroeovim čizmama.

Šerif se nije morao mnogo naprezati da rastavi dvojicu iscrpljenih muškaraca. Najprije je zgrabio Jansena, pa ga podigao i bacio na divan, a zatim se sagnuo, uhvatio Leacha za košulju, koja je u krpama visjela s njegova tijela, pa ga oduvukao do naslonjača. Čim ga je ispustio izvukao je revolver i rekao:

— Kome nije dosta, dobit će metak u glavu!

— Hank, zabranjujem ti da se miješaš! — prodašće Jansen.

— U tvom stanju ne bih se pravio tako važan. Čini mi se da će ti biti potreban liječnik.

Dora siđe stubama, govoreći:

— Povedi obojicu sa sobom i radi s njima što te volja, Hank. Samo im ne dopusti da se nastave tući.

Jansen krene prema izlaznim vratima, ni ne pogledavši Leacha koji je ležao na divanu. Jedna od djevojaka već mu je prala krv s lica i ruku.

Monroe se oprostio od Dore, pa i on iziđe. Na ulici začuđeno zastane. Jansenu nije bilo ni traga.

Potrcio je do ugla i u uskoj sporednoj uličici ugledao saveznog šerifa kako tetura između kuća. Nabio je češir na lice i visoko podigao ovratnik kaputa.

— Hej, Lee!

Jansen se nije okrenuo. Nastavio je hodati, nadajući se da će zaobilaznim putem stići do hotela i da neće nikoga susresti.

VI

Deset dana poslije te tučnjave zbilo se nešto na što nitko nije računao.

Bilo je to nekoliko dana prije Nove godine. Ljudi su bili zaokupljeni posljednjim pripremama za praznike i gotovo nitko nije ni mislio na trojicu zlikovaca koji su u zatvoru čekali suđenje.

Vjetrova nije bilo i sniježilo je neprekidno već nekoliko sati. Ulične svjetiljke nisu mogle potpuno rasvijetliti glavnu ulicu, pa usamljenom jahaču nije bilo teško da neprimjetno stigne na cilj. Snježni pokrivač, koji je sezao do gležnjeva, prigušio je topot kopita.

Konjanik je imao ogrtač od krzna mrkog medvjeda. Glavu je umotao u vuneni šal i preko njega stavio krzneni kapu sa štitnicima za uši. Vidjele su mu se samo oči i nos. Na gustim obrvama svjetlucau su kristalići leda.

Polako je jahao glavnom ulicom, a zatim skrenuo u sporednu u kojoj nije bilo nijedne svjetiljke. Tu pritegnu uzde, s mukom sjaše, pa povede konja tamnom ulicom. Prošao je pokraj nekoliko skladišta i stigao u stražnje dvorište konjušnice, gdje priveže konja za ogradu od letava.

Bilo je osam sati navečer.

Do zatvorske zgrade bilo je nepunih dvije stotine i osamdeset metara. Teško se probijao kroz snijeg.

Prije pola godine istražnom zatvoru u Cheyenneu nadogradili su novo krilo; zidovi su bili iz pečene cigle, a tavan drven. Četiri mala rešetkasta prozora na čelijama bila su previsoka da bi do njih mogao doprijeti konjanik, ali muškarac se nije ni namjeravao penjati. Zamislio je nešto drugo, jednostavnije. Pokraj novog dijela zgrade stajala je stara šupa s ravnim krovom; znao je za tu šupu, jer je prošlu noć temeljito sve proučio.

Muškarac u ogrtaču od krzna mrkog medvjeda zvao se Mohikana, a prijatelji su ga oslovljavali »tata«. Bio je jedan od najtraženijih razbojnika Amerike; prema tadašnjim cijenama njegova je glava »vrijedila« 5350 dolara. Bilo je to malo bogatstvo za čovjeka koji bi ga uhvatio ili ubio.

Sve je točno pripremio. Tri noći motao se po Cheyenneu i sve proučio. Zatim je kupio četiri konja posebnih osobina. Bili su to odlični breski konji, snažni i izdržljivi, pouzdani u dubokom snijegu i na ledu... pravi konji da se brzo umakne eventualnim progoniteljima. Platio je pet stotina dolara za konje, sedla, uzde, municiju i zalihu hrane. Nadao se da će mu se ti izdaci isplatiti. Osim toga, veselio se što će još jednom dokazati kako je zakon nemoćan prema njemu.

Mohikana otvori vrata šupe. Unutra je bilo tamno, ali njemu nije bilo potrebno svjetlo da bi se snašao. Sve je odavno pripremio: mali sanduk dinamita, napola prekriven starim pljesnivim vrećama, i stijenj dug dvadesetak metara, omotan nauljenim papirom. Sada pažljivo odvoji papir objesi kotur preko lijeve ruke, pa pođe prema vratima. Stijenj se odmotavao. Objesio je kotur na čavau pokraj vrata što ga je pribio u visini glave. I vani, pod nadstrešnicom, zabio je nekoliko čavala, na međusobnoj udaljenosti od metar i po. Preko tih čavala puvukao je stijenj do ugla šupe, a odande do zida zatvora u koji je prošle noći umetnuo čavle. Do pročelja zatvora bilo je otprilike tridesetak koraka.

U dvadeset sati i petnaest minuta Mohikana je držao u ruci kraj stijenja, zapalio šibicu i prinesao plamen resastom kraju stijenja. Plamičak je pištao po zidu zatvora, nekoliko minuta lebdio između zatvora i šupe, a zatim se izgubio u unutrašnjosti šupe ostavljajući za sobom nešto pepela.

Mohikana pođe ulicom, zatim zastane i okrene se. U tom trenutku eksplodirao je sanduk s dinamiom. Šupa se razletjela; grede i daske letjele su zrakom. Starac je gotovo izgubio ravnotežu od pritiska. Jedna daska pogodila ga je u kuk. Viknuo je od boli, a zatim kao sumanut pojurio prema ulazu u zatvor.

***

U trenutku eksplozije u zatvoru su bili dežurni Jo Mc Neal i pomoćnik šerifa Burt Garnet. Četrdesetogodišnji Garnet, otac troje djece i bez jedne noge, koju je izgubio u ratu, bacio se na pod i stao vikati:

— Prestanite! Dosta! Predajemo se!

Mc Neal je skočio i tako naglo zgrabio svoju vinčesterku da je zamalo prevrnuo stol.

Saberite se, Garnete! Nije to bio top, već dinamit!

Jim potrčao prema vratima i otvorio prozorčić. Isprva nije vidio ništa, a zatim ugleda nekog starca kako posrće, maše rukama i viče kao da je poludio:

— U pomoć! Pakao se otvorio! U pomoć! Došao je sudnji dan!

— Zar ste svi poludjeli?! — Jim Mc Neal širom otvorio vrata. Zaslijepila ga je svjetlost plamena. Oblak uskovitlanih iskara zastirao je ulicu. Sa svih strana hrlili su građani, neki naoružani.

Čovjek se srušio u Jimovo naručje, a odvratio zadah jeftine rakiije i duhana za žvakanje zapuhne mladićevo lice. On odgurne neznanca i poviče:

— Uđi, stari, unutra i smiri se!

Kad je odjurio iza ugla zatvorske zgrade, zapljusne ga val vrućine i zazaslijepi jako svjetlo. Šupa pokraj zatvora bila je sva u plamenu. Grede su pucale, a dio krova se urušio. Slab vjetar prenosio je plamen na ostale kuće.

Na vatrogasnom tornju pokraj kolodvora zvonilo je na uzbunu. Ljudi su nemoćno promatrali kako plamen zahvaća treću kuću, četvrtu...

Nitko nije više razmišljao o zatvorenicima, nitko nije čuo hitac kojim je Mohikana ubio pomoćnika Burta Garneta, nitko nije obratio pažnju na muškarce koji su se poslije nekoliko minuta pomiješali s ljudima. Svi su se brinuli kako da zaštite druge kuće od požara.

Tek kad su Jansen i Monroe stigli u zatvor, shvatili su što se dogodilo.

Kad je Mc Neal čuo da je Garnet ubijen, srušio se na stolicu te rukama, pocrnjelim od čade i osutim mjehurima od opekotina, prekrivio lice i zaplakao.

* * *

Vlak iz Cheyennea ušao je u stanicu Scotts Bluff u deset sati. Iz njega je izašao jedan jedini putnik: savezni šerif Lee Jansen.

Kad je izašao iz kolodvorske zgrade i produžio ulicom, u sjeni jedne kuće ugleda Julie.

— Čekala si me? — upita začuđen, usiljenim glasom, i zastane.

— Već te dva dana čekam. Zнала sam da ćeš doći.

Lee je zagrljao i osjetio kako dršće.

— Pretpostavljam da je i Lance stigao ovamo.

— Bio je ovdje... Onoga dana kad su zločinci ubili Burta Garneta i pobjegli.

— Mislim da sam bio velika budala, Julie. Trebalo mi je gotovo tri dana da se pokrenem. Sad sam ovdje.

— Lance je otišao, Lee. Pokušat će slijediti trag Mohikanine družine prije nego što padne novi snijeg.

Jansen se umorno nasmije. Julie se priljubi uz njega i oni krenu pustom ulicom.

Dok su drugo jutro doručkovali, Julie iznenada počne razgovarati o svom bratu.

— U tučnjavi u »Angel's Campu« Lance je izgubio zub, Lee. Strašno se ljuti jer mu je to bio još jedan čitav zub.

— Moramo li sada o tome razgovarati, Julie? Lee, namršteno bezvoljno je vukao po tanjuru komadić slanine.

— Ljutiš se? — Julie se nasmiješi. — Zaboga Lance i ja smo se tome do suza nasmijali. S tom rupom u ustima izgleda kao stari dabar.

— Žao mi je, Julie. Bila je to besmislena tučnjava.

— To je i on rekao.

— Ja sam bio kriv.

— To i Lance za sebe tvrdi.

— Kako?!

— I Lance je rekao da je on kriv; kaže da nije bio pravedan prema tebi.

— Doista je to rekao? — Lee sumnjivo pogleda Julie.

— Pola dana smo o tome razgovarali. Htjela sam znati sve u tančine. Čini se da niste štedjeli jedan drugoga.

— Dobio sam dobrih batina. — Nisam se nadao da je tvoj brat tako snažan.

Julie se zvonko nasmije, nagne preko stola i nadlanicom obriše oči.

— Što je tu smiješno, do vraga? — nevoljko je upita.

— Sve! Sve je smiješno, Lee. Lance je upotrijebio gotovo iste riječi da bi mi objasnio kako te potcijenio. Tko je, zapravo, dobio više batina? Ti ili Lance?

— Pa... to je prilično teško reći, Julie. — Lee zatrese glavom. — Čas je bio on gore, čas ja. Na kraju je borba bila prilično izjednačena.

— Poput dvojice balavaca — nasmijala se dalje Julie.

— Smiri se, djevojko! Nećemo više o tome razgovarati.

— Mene to zabavlja, Lee. Mislila sam da ste odrasli.

— Želiš se svadati, Julie? — Lee se namršti.

— Koješta. Zašto bih? Pitam se samo dokle ćete se vas dvojica inatiti.

— Zašto? Izbjegavamo jedan drugoga. To je, vjerojatno, najbolje rješenje, premda sam malo promijenio mišljenje o Lanceu.

— Izbjegavate jedan drugoga?! Čeka vas zajednički posao: uništenje Mohikane i njegove družine. — Julie ga uhvati za ruku. — Zašto nisi odjahao s Lanceom?

Lee se nasmije.

— Nije me pozvao, Julie. Pošto je Mohikana izbavio svoje momke iz zatvora, Lance je jednostavno odjahao da bi zaradio svoj džeparac. Reci mi gdje ga mogu naći i ja odmah krećem na put, jer tamo gdje je tvoj brat, ni Mohikana nije daleko.

— Lance mi nije ništa rekao, ali ja mislim da im nije ušao u trag.

— Tvoj brat nije čovjek koji bi nasumce lutao.

— Znaš da mi nikada ne priča o svojim namjerama. On misli da to nije potrebno. Takav je on. Moraš ga shvatiti.

— Trudim se svim silama — zajedljivo će Lee — ali za sada preostaje samo čekanje. Mohikana će se već jednoga dana pojaviti.

Dva dana poslije stiže u Scotts Bluff i Jim Mc Neal. Izgledao je mnogo stariji. Crte njegova lica postale su oštre. Mučila ga je Garnetova smrt, jer je smatrao da je to mogao spriječiti.

U šerifovu uredu raspitao se za Jansena, pa su ga uputili u hotel u kojem je savezni šerif imao sobu.

To poslijepodne Lee je slučajno bio u sobi. Kad je Jim ušao, upravo je objašnjavao reporteru bostonskog dnevnika »New World« da se nimalo ne veseli njegovu posjetu.

— Izmislite tekst reportaže, gospodine Goodmane — ljutito je govorio. — To je i tako uobičajeno u posljednje vrijeme. Novinari na Istoku bolje razumiju Zapad, njegove ljude i njihov način života nego mi, koji ovdje živimo!

— Svim silama nastojimo da svojim čitaocima što vjernije prenesemo činjenice. Ako se vraćam kući bez reportaže, urednik će me staviti u top.

— Ne mogu vam pomoći, gospodine Goodmane. Možda bi vam mogao pomoći gospodin Henderson, iz Željezničke kompanije.

— Gdje da ga nađem?

— U Cheyenneu. On je tamo poznat i zacijelo se neće protiviti da se i u Bostonu pročue njegovo ime.

— Učinit ću tog čovjeka slavnim, savezni šerife! — važnim glasom odgovori reporter.

— Još bolje. A gospodin Henderson ispričat će vam priču koja će potpuno osvojiti vaše čitaoce. — Jansen se nasmiješi i otprati repotera do vrata. Kad se vratio, glasno odmahnuvši reče: — Taj je čovjek uporniji od prodavača životnog eliksira ili ljubavnih napitaka.

U Hendersonu će naći pravu žrtvu — odgovori Jim, pošto se rukovao s Jansenom.

— Hoćemo li popiti jedan viski, Jime? Ili da naručim kavu u sobu?

— Viski. To mi je jedino dosad donekle pomoglo.

— Zbog Garneta?

Mladić potvrdno kimne.

— Zaboga, Jime, pa nisi to mogao spriječiti. Mislilo sam da si to u međuvremenu shvatio. Osim toga tvoje uzrujavanje nikome ne koristi.

Mc Neal sliježe ramenima, pođe do prozora i pogleda kroz staklo, dok je Jansen ulijevao viski u čaše. Iznenada se okrene i reče.

— Netko je vidio Mohikanino društvo u Oakleyu. Leach nam je to brzojavio.

— Što!? — Lee tresne bocu na stol. — Do vraga, i to mi tek sada kažeš!

— Zar sam ti to trebao reći pred onim piskaralom?

— Hm, svakako ne. Hajde, pijmo. Imamo za to odličan razlog.

Nazdravili su jedan drugome i ispi-li.

— Gdje je Oakley? — upita Lee.

— Na rijeci Saline, oko četiri stotine i osamdeset kilometara južno odavde. Nema izravne veze vlakom, pa moraš putovati preko Denvera. To je zaobilazni put, i budeš li imao sreće, stići ćeš tamo za tri dana.

— Krećem odmah, pa makar putovao tjeđan dana. — Oakley? Što li do vruga traže u Kansasu?

— Svi smo mislili da će se zavući u brda. Stari lisac je to znao, pa je radije potražio nova lovišta. Tamo nije tako poznat kao ovdje.

— Možda je tako. Međutim, tamo zacijelo neće imati prilike da tako brzo pobjegne ako mu se približimo. Kraj oko rijeke Saline potpuno je ravan.

— Oni su, bez sumnje tamo bili, Lee. Mislim da se zaista možemo osloniti na Leacha.

— Pitam se samo kako je to saznao. Taj momak pomalo postaje neugodan.

* * *

Nakon četiri dana Jansen je napokon stigao u Oakley, glavni grad okruga Logan u državi Kansas.

Bio je to mali grad, među niskim brežuljcima što su se protezali čitavim područjem. Bila je zima kad je Jansen predvečer sišao s vlaka i raspitao se za stan šerifa Williama Templara.

Šerif, zdepasti četrdesetogodišnjak, primio je Jansena u dnevnoj sobi. Sjedio je na brdu jastuka na divanu i pušio crnu cigaru.

— Lance Leach? — Nije li to momak bez jednog zuba?

— Točno, Templare. Tog čovjeka tražim.

— Nije više ovdje — reče debeljko i povuče diš.

— Znaite li gdje je sada?

— Ne. Odakle bih to znao? Došao je ovamo, raspitao se za nekoliko svojih starih prijatelja, koji su dan prije otputovali, prenoćio u hotelu »Saline«, a sutradan odjahao s dva konja. Lowell

je napravio dobar posao. Prodao je dva konja sa samarom i sedlom za stotinu i pedeset dolara. Osim toga, ne mora više hraniti vranca kojega nitko nije htio kupiti.

Jansen je postavio šerifu još nekoliko pitanja, ali mu odgovori nisu mnogo koristili. Izišao je iz kuće i ušao u prvu krčmu. Imao je sreću da se tamo upozna s farmerom iz predgrađa, u kojega su nedavno prenoćili starac i tri momka.

— Možete ih slijediti, gospodine — reče farmer. — Trag je svjež.

— Je li, možda, idućeg dana stigao još jedan čovjek, gospodine Jamese? Visok muškarac, kojemu nedostaje jedan sjekutić?

— Ne. Moja je farma zabačena i rijetko kada netko navrat.

— Jeste li sigurni?

— Jesam. Nisam izlazio iz kuće. Danas je prvi dan da sam izišao nakon prvog snijega, što zato što je mojoj ženi potreban lijek. Jako kašlje.

— Kad se vraćate kući?

— Čim ispraznim čašu, gospodine. Hoćete li sa mnom?

— Vrlo rado. Ako još imate i kakvog konja na prodaju, možete nešto zaraditi.

— Imam prekrasnog riđana, ali nije jeftin.

— Koliko?

— Četrdeset.

— Bez sedla?

— Naravno.

— Trideset i pet.

— Neću se cjenkati, gospodine. To je prekrasan konj.

Idućeg jutra, pošto je prenoćio u farmerovoj kući, ipak je snizio cijenu; farmer mu je prodao konja za trideset i pet dolara i još mu napunio platnenu vreću hranom. Bilo je podne kad je Lee po stvrdnutom snijegu počeo slijediti trag koji je bio star više dana.

Uskoro se pokazalo da je riđan doista izvanredan, pouzdan konj s kojim gotovo i nije bilo teškoća. Brzo je napredovao i mogao je pustiti konja da galopira pet kilometara da na njemu ne zamijeti tragove umora.

Trag je lako slijedio, premda se na otvorenim mjestima gubio u snježnim nanosima. Međutim, uzalud je tražio

tragove Lancea Leacha. Cini se da je momak odjahao u drugom smjeru.

Prvog dana poslijepodne naišao je na polurazrušenu kolibicu oko koje je snijeg bio ugažen. Bilo je očito da je Mohikana ovdje prenoćio. Pregledao je tragove i odjahao, nadajući se da će do mraka stići do kakvog naselja, ili farme. Nije mu se svidjela pomisao da noć provede pod vedrim nebom.

Međutim, kad je zanoćilo nadaleko i naširoko nije bilo nikakve kuće, i Lee je sebi pripremio ležaj na obali rijeke. Nije mogao zaspati od hladnoće, pa je sutradan krenuo dalje promrzao i umoran.

VII

Već dva dana Jansen je slijedio Mohikanin trag kroz pust i snijegom zavijen kraj; trag ga je vodio duž rijeke Saline prema zapadu.

U podne drugog dana susreo je nekoliko kauboja koji su u suprotnom smjeru vozili troja kola natovarena sijenom. Raspitao se za četvoricu muškaraca, ali nitko od njih nije ni vidio. No niski mladić, crvena lica, spomene da je jučer na riječnom nasipu vidio nekog jahača.

— Visok, vitak, bez zuba? — odmah upita Lee.

— Da. Nalikovao je starom dabru, razvuče on.

Popodne je Jansen stigao do mjesta gdje je trag presijecao riječni nasip i gubio se na glatkom ledu rijeke. Ovdje je rijeka bila široka, a osamsto metara dalje prema istoku ulazila je u klanac. Lee ustanovi da su progonjeni odjahali prema istoku, po ledu uz obalu koji je ovdje bio prilično debeo. Slijedio je trag i stigao do najužeg mjesta, gdje je led prekrivao cijelu rijeku. Na tom su mjestu Mohikana i njegovi mornici prešli rijeku.

Pronašao je još jedan trag, koji je dolazio s juga i završavao baš na mjestu gdje je stajao.

Sjahao je, krenuo na led i nekoliko puta poskočio. Učinilo mu se da je led

čvrst, bar toliko da izdrži jednog čovjeka.

Poveo je konja preko leda. Stigli su do polovine rijeke kad se začuo potmul, a nakon njega i prodorni zvuk; zvučalo je kao da je netko čavlom udario o žicu gitare.

Riđan je preplašeno propne, oklizne na stražnje noge i padne. Od žestokog pada led pukne. Životinja je preplašeno rzala i propadala stražnjim dijelom tijela, divlje udarajući kopitama.

Jansen je jedva uspio skinuti vinčesterku sa sedla. Kad se i pod njegovim nogama led raspucao, bacio se ničice, otkotrljao u stranu i potruške odvuкао na drugu obalu, gdje se drhtavih nogu ponovo uspravio.

Riđan se borio za život, ali uzalud. Njegova desna prednja noga bila je slomljena, a stražnji dio tijela u ledenoj vodi. Lee podigne vinčesterku, nacilja i opali.

Cijelu je noć slijedio trag prema sjeveroistoku. Sa svih strana okruživala ga je snježna pustinja. Noć je bila svijetla, ali i vrlo hladna. Povremeno bi zastajkiavao i ogledavao se na sve strane, ne bi li ugledao kakvu svjetlost. No, u tom kraju nije bilo ni traga životu.

Sve se češće zaustavljao, i tada bi mu se znoj na tijelu smrzavao. U ponoć je bio toliko iscrpljen da nije imao snage uspeti se na slijedeći brežuljak. U šumarku je skupio drva i naložio vatru, uz koju se grijao do jutra. Kad je sunce izašlo, Jansen nastavi put i do podne prijeđe petnaest kilometara. Na vrhu malog brežuljka, u sjeni omorike, prvi put je klonuo, ali ga ledeni snijeg prisili da ustane. Odvukao se još nekoliko metara, do podanka s kojeg su visjele sige čudnovatih oblika.

S brežuljka je imao dobar pregled nad okolinom. No, dokle god mu pogled sezao, nije bilo ni kuće ni živog bića. Obeshrabren i potpuno iscrpljen, našlonio se na podanak i zaspao stojeći.

Probudila ga je hladnoća. Zaprepašteno se zagledao u nebo zastrto tmastim oblacima. Oštri sjeverozapadnjak nemilosrdno je vijao, a sa sjeverozapada se brzo približavao žuckastosi-vi zid oluje.

Nije imao mnogo vremena. Brzo je otrgnuo nekoliko grana omorike i stao kopati rupu u snijegu, tik uz podanak, u zavjetrini. Ni četvrt sata poslije Lee se zavukao u tu rupu i prekrrio se granama. Nakon nekoliko minuta sve se smračilo. Tutnajući, lomeći sve pred sobom i zavijajući, snježna je oluja hujala iznad njegove glave. Lee se ramenima oslonio o grane, no one su bivale sve teže i teže.

Nije znao koliko je trajala oluja, a onda tutnjava iznenada oslabi, pa utihnu. Leeu je bilo potrebno gotovo pola sata da se oslobodi. Kad se naposljetku, promrzao i iscrpljen, izvukao iz rupe, zaslijepilo ga je sunce.

Hodao je do mraka. Kad je sunce zašlo, zaustavio se na obali zamrznutog potoka, zametenog snježnim nanosom.

Potok!

Moraš hodati uz potok... uvjeravao je samoga sebe. Posljednjim snagama nastojao se izvući iz snijega, ali kad bi god oslobodio jednu nogu i pokušao dignuti drugu, sve bi dublje tonuo u snijeg.

Naposljetku odustane i zaklopi oči. Htio je odpavati samo jedan sat. Treba mu snage, a ovo mjesto nije se činilo tako neprikladnim za spavanje. Udobno je ležao, a snijeg mu se činio toplim poput pokrivača od meke vune. Ubrzo je zaspao.

* * *

Farmer John Haynes i njegov sin Billy vraćali su se iz kupnje. Sjedili su na kočijaškom sjedalu svojih kola. U drvenoj krletki vozili su živad koju su vrlo povoljno kupili od jednog farme-ra.

Preostalo im je još tri kilometra do ranča kad dječak iznenada otkrije ljudsku priliku. Iz snijega je virio samo gornji dio tijela i svinuta ruka. Čini je pokazao ocu što je ugledao, farmer pritegne uzde i uzme sačmaricu. Sišli su s kola i stali se probijati kroz snijeg prema čovjeku.

* * *

Jansen se probudio slijedećeg jutra, kao iz nesvjestice. Snačao se tek nakon nekoliko minuta i iznenadeno ustanovio da se nalazi u čistoj postelji.

Soba je bila mala. Zidovi su bili ukrašeni dječjim slikama i crtežima. Pokraj kreveta stajao je konjić za njihanje, a preko sedla bio je prebačen pojas s revolverom. Zavjese su bile navučene, a na jednom stoliću gori je svjetiljka.

Bilo mu je veoma hladno, a kad se pomaknuo, zamijeti da je posteljina potpuno mokra. Lijevom rukom uhvatio se za glavu. Kosa mu je bila vlažna i visjela mu je preko lica. Usta su mu bila suha, a jezik prilijepljen za nepce.

Pokuša sjesti, ali ne uspije. Prostori-ja se iznenada počela okretati oko njega, a svjetiljka na stolu zapleše. Nije ni osjetio da pada, pa je udario glavom o rub kreveta, a zatim se onesvijestio.

Kad se drugi put probudio, čuo je glasove. Svjetiljka više nije gori, a kroz zaledjene prozore probijalo je sunčevo svjetlo.

— Lance — reče jedan glas — on se budi!

Lance? Lance Leach? Lee otvori oči i ugleda iznad sebe dva lica; jedno je pripadalo nekom dječaku, a drugo Lanceu.

— No, jesam li imao pravo ili ne? — Dječak pljesne rukama. — Budan je!

— Da si spavao još pola sata, bio bih bogatiji za dolar, Lee — reče Lance i uspravi se.

Jansen proguta slinu. Grlo kao da mu je bilo preusko i on začuje svoj glas, potpuno stran:

— Drago mi je što si izgubio okladu, Lance.

— Tek što si otvorio oči već bi se svađao. Kako ti je, nesretniče?

— Osjećam se poput snjegovića kojega su stavili u krevet. Gdje sam?

— Ovo je Billy Haynes, Lee. On i njegov otac iskopali su te iz snijega i dovezli ovamo.

Lee pogleda dječaka.

— 'bar dan, savezni šerife! Imali ste sreću što je moj otac susreo u krčmi nekoliko prijatelja. Da smo krenuli ranije, vjerojatno bi vas našli tek u proljeće. Dakako, potpuno otopljenog.

— Bolje i to nego ništa — nasmiješi se Jansen. — Odužit ću ti se, Billy, čim mi se ukaže prva prilika.

— Dobro, šerife. Dok vas ovdje nje-
gujemo, možete mi ispričati nekoliko
priča. Šerifi dožive bezbroj dogodovšti-
na. To me zanima.

— Dobro, Billy, pričat ću ti. — Lee
se umorno nasmije. — Koliko sam za-
pravo, ovdje?

— Našli smo vas prije nekoliko dana,
šerife. Vraški smo se namučili dok
smo vas iskopali. Zatim smo vas pre-
pustili našoj mamac. Ona je pravila
obloge.

— Znači da sam vaš veliki dužnik.

Momčić odmahne rukom.

— To uopće nije važno. Glavno je
da ste ozdravili. Mohikana bi se zlura-
do smijao da vas je vidio onako klonu-
log.

— Za nekoliko dana ću ustati. Što je
nova, Leache?

— Govoriš li o Mohikani?

— Da.

— Izgubio sam trag u snježnoj oluji.

U gradu sam saznao kamo si se upu-
tio. Dojahao sam ovamo i sada čekam
da nešto čujem o toj družbi.

— Znaš li što namjerava?

— Hm, mislim da mu pomalo pone-
staje novaca.

Lance je bio u pravu.

VIII

U Hills Cityju, glavnom gradu okru-
ga Graham, 12. siječnja Mohikana i
njegova družba opljačkali su u privat-
noj banci »Loomis & Nickel« gotovo
šest tisuća dolara. Prepad se dogodio
ovako: uvečer 11. siječnja dojahala su
u grad četiri neznanca. Jedan od njih,
starac sijede brade, potražio je šerifa
Kinsleyja i ispričao mu nesvakidašnju
priču.

— Zovem se Donovan — predstavio
se starac promuklim glasom. — Uputili
smo se u Hays City.

— Pa, gospodine Donovane, čime
vam mogu pomoći?

— Nije mi potrebna pomoć, šerife —
reče Mohikana. — Na putu ovamo nai-
šli smo na ostatke spaljene farme.
Našli smo i leš nekog muškarca,

razmrskane lubanje. Netko je očito
pucao u njega.

Šerif Kinsley skupi obrve.

— Gdje?

— Gore, kraj rječice.

— Kraj Bow Creeka?

— Ne poznajem ovaj kraj.

— Dobro. Pričajte dalje.

— Pa to je uglavnom sve. Pokopali
smo ono što je od njega ostalo iza
vukova. Moj sin je pregledao tragove.
Bilo ih je mnogo.

— I?

— Ništa »i«. Nismo imali više vreme-
na da se time bavimo. Sutra moramo
biti u Hays Cityju, da dočekamo posli-
jepodnevni vlak. — Mohikana ispljune
komadić duhana u mjedenu posudu
ispred pisaćeg stola. — Moja kćerka i
budući zet dolaze iz Baltimorea da bi
se ovdje vjenčali.

— Srdačno vam čestitam, gospodine
Donovane. — Šerif Kinsley ustane. —
Želio bih razgovarati s vašim ljudi-
ma.

— Naravno, šerife. Imam dva sina, a
s nama je i moj upravitelj. Samo izvo-
lite. Upravo su u krčmi.

— Molim vas, pođite sa mnom, gospo-
dine Donovane — reče Kinsley i krene
za svojim čudnovatim gostom prema
vratima.

Mohikana je šerifu predstavio Tuk-
kermana, Hromog Scottyja i mladog
Houstona Parkera; posljednju dvojicu
kao sinove, a Tuckermana kao upravi-
telja. I Hromi Scotty se potrudio da
uvjeri šerifa u istinitost priče.

Naposlijetku šerif postade znatiže-
ljan. Kako je već bila noć, odlučio da
ujutro odjaše do Bow Creeka. Još istu
večer sakupio je ljude i naredio im da
rano legnu, kako bi sutradan bili od-
morni. On se zadržao u krčmi do pono-
ći, kartajući se s Donovanom i njego-
vim sinovima.

Sljedećeg jutra šerif je zakasnio, pa
ga je nekoliko nestropljivih muškaraca
probudilo u deset sati. Pola sata na-
kon toga skupina jahača na čelu s
umornim i mamurnim šerifom, napu-
stila je mjesto i odjahala prema Bow
Creeku.

Iz svojih hotelskih soba Mohikana,
Tuckerman, Hromi Scotty i Houston
Parker promatrali su konjanike kako
odlaze. Sve se odvijalo kao što je za-

mišljeno. Nitko nije obraćao pažnju na četvoricu muškaraca koji su već odavno morali odjahati ako su željeli stići na poslijepodnevni vlak u Hays Cityju. U podne su dva mladića ušla u privatnu banku „Loomis & Nickel“. Blagajnik se upravo spremao da odnese blagajnu u sef, jedan od knjigovođa oblačio je kaput, a vlasnici banke... gospodin Loomis, stariji muškarac sijeđe kose, i gospodin Nickel mladi i vrlo pristao muškarac... izlazili su iz svojeg ureda.

Oba mladića stajala su u prostoriji za stranke i iznenada izvadili revolvere.

— Ovo je prepad! — reče jedan od njih. — Ruke uvis i ne mičite se!

— Budući da Kinsley i najposobniji građani izbjavaju iz grada — doda drugi — bilo bi ludo da očekujete pomoć, gospodo. U vašem je interesu da nam olakšate posao.

— Hajde, napuni ovu vreću novcem iz blagajne — zapovijedi prvi i pokaže platnenu vreću što ju je stavio na šalter.

Blagajnik se okretao, tražeći pomoć.

— Što da radim, gospodine Nickele?

Nickel, koji je očito bio inteligentniji, dobro je ocijenio situaciju, pa je odgovorio:

— Poslušaj ih.

Sam uzme platnenu vreću i napuni je novcem iz blagajne.

— A sada strpaj unutra sve što je u sefu.

— U sefu nema ničega — reče Nickel.

— Doista? — podsmješljivo upita razbojnik i uperi u njega revolver. — Bit će bolje za sve vas ako nečega ipak bude.

— Ne isplati se unutra su samo vrijednosni papiri i nekoliko centi.

— Otvori ga! — poviče viši pljačkaš.

— Ključ mi je u uredu.

— Donesi ga! No, ne zaboravi da ćemo ubiti tvoje prijatelje, počiniš li kakvu glupost.

— Pripazit ću — Nickel je otišao u svoj ured, a kad se vratio, stao je pucati iz malog posrebnog revolvera, francuske proizvodnje. Bio je to, bez sumnje, lijep revolver, ali nije mnogo vrijedio.

Opalio je dva puta, začuđen što tadan nije pogodila metu. Treći put nije stigao opaliti.

Dok je jedan od dvojice muškaraca kleo, istrgnuvši blagajniku vreću iz ruke, drugi je dva puta opalio u Nickela.

— Prepad! — poviče netko na ulici. — U banci su razbojnici!

Začu se prasak puške; Tuckerman, koji je stajao na nogostupu i vidio kako je nekoliko muškaraca otrčalo u trgovinu oružjem, pucao je za njima.

— Moramo odmagliti, tata! — poviče starac, koji je sjedio na konju i držao u ruci uzde drugih konja, otvori vrata banke, i dovikne:

— Krećite! — Bit će gužve!

Hromi Scotty izide prvi. Nosio je platnenu vreću i uzjahao baš kad je pred trgovinom jedan muškarac počeo pucati. Tuckerman podigne vinčestruku, mirno nacilja dok je Houston Parker upravo izlazio.

Čovjek ispred trgovine nije više pucao. Dobio je metak u glavu, i jedna žena, shrvana od boli, bacila se preko njega i zajecala.

Tuckerman je uzjahao posljednji i odjurio nestom za ostalima.

* * *

Plijen je iznosio 5763 dolara i 34 centa... premalo da bi družba dulje mirovala.

Šest dana poslije tog, prepada, 18. siječnja, odjahali su na željezničku stanicu Bunker Hilla, malog beznačajnog mjesta gdje bi se vlakovi zaustavljali samo da se opskrbe vodom.

Na toj stanici službovao je čovjek kojemu je dosadilo raditi u tako zabitnom mjestu za tridesetak dolara na mjesec.

— Ja bih to, vjerojatno, prije ili kasnije sam učinio — rekao je Mohikani i Scottyju — ali naprosto nisam imao hrabrosti.

— To čovjek ne može sam — reče Scotty, promatrajući Morseov telegraf. — Ovo je paklenski posao. Rande.

Rand Mc Coy, šef stanice, stavi na stol vruću kavu i donese zdjelu s kolačićima što ih je sam ispekao.

Bio je to osamljen četrdesetogodišnjak, mršav i nizak. Posjedovao je samo ono što je imao na sebi i jedan

jastuk, te nešto malo više od tisuću dolara. To je bila sva njegova uštedovina. Pomislio je da mu se pruža prilika da stekne malo bogatstvo. Međutim, varao se.

* * *

Bilo je osam sati navečer. Mc Coy je stajao između tračnica i divlje mahao crvenom svjetiljkom amo-tamo. Vikao je i urlikao u susret vlaku, prednje svjetlo kojega ga je potpuno osvijetlilo.

— Hrabar je — zahihće Hromi Scotty. — Ja bih već odavna pobjegao.

I Houston Parker se nasmije. Čekali su i promatrali kako prednji branik lokomotive zahvaća Randa Mc Coya. Na prozoru kabine pojavljuje se blijedo i užasnuto lice vlakovođe koji je sve to morao bespomoćno gledati. Aktivirao je kočnice čim je zamijetio signal, no trebalo mu je još dobrih dvadeset metara da zaustavi lokomotivu... više nego što je mislio čovjek koji je stajao između tračnica.

Kad je vlak stao, vlakovođa Joe Darnier iskoči iz kabine i iznenada se nađe pred čovjekom koji mu je uperio revolver u trbuh.

— Rand Mc Coy je mrtav — začu se nečiji kreštavi glas.

Netko drugi poviče:

— Dame i gospodo, izadite iz vlaka! Ovo je prepad! Tko ne bude poslušao, bit će ubijen.

Za četvrt sata sve je bilo gotovo. Čovjek u poštanskom vagonu poslušno je otvorio sef; u trezoru Željezničke kompanije bilo je 2600 dolara u novčanicama i 2000 dolara u kovanom novcu, za poštu.

Vlakovođa se okrene prema Mohikani, koji je stigao s konjima, i oklijevajući upita:

— Što je bilo s Mc Coyem, gospodine? Zašto nije skočio u stranu?

Stari zlikovac zahihće.

— Privezali smo mu noge za prag. — Potapšao je vlakovođu po ramenu. — Mi smo tvrdili da nećete na vrijeme stati, no onaj momak tamo — prstom pokaže na Hromog Scottyja — kladilo se da hoćete. U toj okladu izgubio je tisuću dolara.

Vlakovođa je zurio u starca razrogačenim očima, ne vjerujući da je dobro čuo. Zatim pogne glavu i spusti rame.

— Digni glavu mladiću! — Mohikana uzjaše.

— Nismo neljudi, ali katkad se i mi volimo malo zabaviti.

Vlakovođa zašuti. Nije dignuo glavu sve dok razbojnici nisu nestali, a zatim uđe u kabinu i odveze vlak oko dvadeset i pet metara unatrag.

Rand Mc Coy ležao je između tračnica. Branik lokomotive ga je smrvio.

* * *

Mohikana i njegova tri pratioca, sa 34000 dolara u džepu, stigli su u Kansas City, gdje su namjeravali prezimiti. Dopusicali su vlakom u koji su ušli u Hays Cityju.

Bila je nedjelja. Među mnoštvom na kolodvoru bio je i Leon Mc Intosh.

Mc Intosh je bio poznat stanovnik Kansas Cityja. Bio je vlasnik kladionice, a pola života proveo je iza rešetaka. Usprikos tome, ili možda baš zato, on je u gradu imao mnogo prijatelja, koji se preko dana gotovo i nisu pojavljivali.

Najprije je ugledao starca u elegantnom kaputu s ovratnikom od dabrovine i polucilindrom. Njegova sijeda brada bila je pažljivo dotjerana i na sredini razdijeljena. Pod rukom je držao crnu kožnatu torbu i kišobran. Izgledao je kao direktor banke ili političar koji je došao u Kansas City radi predizborne kampanje.

Mc Intosh je pričekao da i trojica mladića siđu s vlaka. Promatrao ih je redom. Napokon se njegov pogled zaustavi na Hromom Scottyju.

Scotty je bio odjeven u prugasto odijelo, koje mu nije odgovaralo, iako je bilo vrlo skupo i kvalitetno. Mladić zastane i okrene se. Leon podigne ruku i mahne. Kad su ga ugledali, Scottyjevo lice razvuče se u široki osmijeh.

Mc Intosh im pođe u susret, zagrli mladića i potapše ga po leđima.

— Veselim se što te vidim, brate. To je najljepši dam u mojem životu.

Scotty kao da se nije ugodno osjećao. On se namršti i reče:

— Ma nemoj! Treba li ti novac, Leone?

— Ne, zaboga. Odlično živim — poviče Mc Intosh. — Moj posao cvate. Možete provesti u mene cijelu zimu.

— Dobro. — Scotty se raspoloži — Ovo su moji prijatelji: tata, Mitch Tuckerman i Houston Parker — predstavi drugove, pa nastavi: — Naradili smo se i željni smo mira. Leone. I zabave, razumljivo.

— Sve ćete to ovdje naći, prijatelji — nasmije se Mc Intosh.

— A što je s budnim okom zakona? — upita Scotty i kradornice se ogleda.

Leon se ponovno nasmije.

— Nikome ne bi palo na pamet, kad vas pogleda da ste okorjeli razbojnici. Izgledate kao prava gospoda. Osim toga, svim prijateljima sam rekao da očekujem oca, mladeg brata i dvojicu polubraće, koji u Chicagu imaju veliku klaonicu. Nekim ličnostima u gradu rekao sam da se zanimete za gradilište.

— Za što? — upita Mohikana.

— Za novu kladionicu, dakako. Moglo bi se uštedjeti na vozarini za živu stoku kad bi se ona ovdje klala. To bi silno pomoglo razvoju privrede u Kansas Cityju. Zamislite kako bi ovdje izgledalo za nekoliko godina: tvornica do tvornice, dimnjak do dimnjaka, gostionice, hoteli, dućani, skladišta, oploćene ulice...

— Divoovski zatvor i barem pet, šest crkvi — prekine Scotty starijeg brata, kojega godinama nije vidio. — Samo nam još treba konferencija za novinare pa da stvari budu potpune!

* * *

Odsjeli su u kući Leona Mc Intosha, a posluživala su ih dva Crnce. Spavali su većinom do podne, jeli u najskupljim hotelima, kupovali odijela po mjeri, nakit za djevojke s kojima su kratili vrijeme, kartali se i kockali u tajnim kockarnicama.

Prošlo je mjesec dana. Mitch Tuckerman i Houston Parker odlično su se osjećali, ali Mohikana je iz dana u dan bivao sve nemirniji. Često je stajao sam na mostu što je premošćivao Missouri. Katkad bi unajmio jednog preg i izvezio se iz grada. Iz dana u dan bio je sve šutljiviji.

Jedne večeri Scotty se upravo sa svojom novom prijateljicom vratio iz kupovine, kad je Mohikana stigao s

jednog od svojih izleta.

— Podi u sobu i čekaj me — reče mladić djevojci. — Moram razgovarati s tatam.

Ostavio je djevojku i izašao na ulicu. Mohikana zaustavi jednog preg i Scotty se popne k njemu. Polako su se odvezli cestom.

— Tata — počne Scotty — zar nešto nije u redu?

Mohikana skrene u sporednu ulicu, koja je vodila do konjušnice.

— Čekaš li koga? — upita Scotty nakon nekog vremena.

— Zar ti se tako čini?

— Čudno se ponašam.

Mohikana se nasmije promuklim glasom.

— Lijepo je da si to bar ti zamijetio, sinko.

— Ne shvaćam, tata, što zapravo hoćeš? — nestrpljivo je nastavio mladić. — Imamo brdo novca, krov nad glavom, zabavljamo se i, prvi put nakon dugog vremena, nitko nas ne uznemirava. Nema Leacha, nema Jansena, nikoga tko bi okolo njuškao da zaradi nekoliko dolara. O tome smo uvijek sanjali, tata.

— Ti si zadovoljan, sinko?

— Razumije se. Sjajno se osjećam.

— Ne misliš li da je ipak čudno što živimo ovako mirno među tisućama časnih građana a ništa se ne događa?

Scotty se nasmije.

— Pa, promijenili smo se. Nalikujućemo uspješnim poslovnim ljudima i ponašamo se pristojnije nego ikada. Vjerojatno te ne bi prepoznao ni Lance Leach.

— Ne pretvaram se, sinko. Bilo bi dobro da i ti budeš pošten prema sebi. Ti znaš da se ovdje sve iznenada može promijeniti, zar ne? To je, samo pitanje vremena.

— Pričekajmo proljeće, tata. — Scotty stavi starcu ruku oko ramena. — Muči te ovo vrijeme. Nije čudo što si tako potišten.

— Nisam potišten, sinko. Samo nešto predosjećam.

— Što?

— Opasnost, sinko.

Scotty se nasmije i odmahne glavom.

— Nemoguće! U ovom gradu nitko nas ne pozna, a u Leona se možemo

pouzdati. On bi nas pravodobno upozorio ako bi što iskrsllo. Osim toga, gotovo je nemoguće da nam Leach ili netko drugi uđe u trag. Da nije tako, već bi odavno bio ovdje.

— Ti ne poznash Leacha, Scotty. Ne znaš kakav je. On može čekati, sinko. Prije je bio neobuzdan i nestrpljiv, ali u one četiri godine što ih je proveo u zatvoru naučio je čekati.

— Ne, ne shvaćam te, tata. Taj Leach neprekidno te proganja. Razboliš se čim ga se sjetiš. Osim toga, svi smo imali priliku da ga ubijemo, ali je nismo smjeli iskoristiti. Sljedeći put ću ga ubiti, tata, ... dopustiš li to ili ne.

Navečer Scotty ode u ljekarnu i donese Mohikani u sobu kutiju s nekakvim praškom i kutiju tableta. Starac je ležao na krevetu. Izgledao je, doduše, zdrav, ali u posljednje vrijeme kašljao je sve jače.

— Evo lijeka tata. Od toga ćeš ozdraviti.

Mohikana je htio nešto reći, ali riječi mu prekine napad kašlja.

Scotty je pozvao poslužitelja i zatražio čaj i rum. Kad se ponovo okrenuo prema krevetu, Mohikana je ležao na leđima. Usta su mu bila otvorena, oči zatvorene, a sijeda brada krvava.

— Tata! — poviče Scotty i došepa do kreveta. — Pa ti si ozbiljno bolestan!

Starac otvori oči i s mukom odgovori:

— Ništa naročito samo prehlada sinko.

— Ne. Potreban ti je liječnik. Odmah ću ga dovesti. Ti pljuješ krv.

— To mi se već događalo. — Pokušao se nasmiješiti. — Proći će.

Scotty odmahne glavom.

— Idem po liječnika. Želim točno znati što ti je.

Sutradan, pošto je liječnik pregledao Mohikaninu mokraću i krv. Hro-mi Scotty je saznao da starac boluje od tuberkuloze. Zabranio je liječniku da mu to saopći, a zatim je otišao u prvu krčmu. Tako se napio, da su ga naposljetku morali odnijeti u kuću njegova brata.

Tuckerman i Parker opazili su da nešto nije u redu, pa su potražili Mohikana i našli ga kako leži u krevetu.

— Scotty se tako napio da ne zna za sebe, tata — obavijesti Mitch starca. — Do vraga, što se ovdje zapravo događa?

— Ništa, Mitche — grubo mu odgovori Mohikana. — Ne zabrinjavajte se zbog toga. Scotty je vjerojatno imao razloga da se napije.

Time je to bilo riješeno.

IX

Čim je saznao za prepad u Hills Cityju, Lance Leach je u cik zore otišao s farme Haynesovih.

Jansen je još spavao i nije ništa zamijetio. Kad se probudio, u sobu uđe Billy i ispriča mu da je Lance otišao. Donio je Leeu novine u kojima je pisalo o pljački na banku u Hills Cityju.

Jansen je pročitao članak dva puta, a onda pokušao ustati. Međutim, gospođa Haynes, visoka i jaka žena stroga lica i dobroćudnih očiju, zaprijeti mu kutljačom.

— Zar želiš umrijeti, mladiću? — upitala je dubokim, prilično zvučnim glasom.

Lee ju je pokušao nadmudriti, ali uspjelo mu je samo to da je naljuti, tako da je izašla iz sobe i zaključala vrata.

Pustila ga je tek poslije dva tjedna. Trebalo mu je dva dana da stigne u Hills City. Tamo ga je dočekala kratka poruka: Lance je već odjahao u Hays City.

* * *

Leach je noćnim vlakom doputovao u Kansas City. Zatoplilo je i već je tjeđan dana kišilo.

S kolodvora je otišao u hotel »Alhambra« i unajmio sobu. Legao je okolo ponoći.

Sutradan se kasno probudio i tek je oko deset sati izišao iz hotela. Prešao je na suprotnu stranu ulice, ušao u gradsku vječnicu i potražio šerifa Morgana Bella.

— Zovem se Lance Leach — predstavio se i nastavio. — Nešto bih vas upitao, šerife.

— Izvolite.

— Tražim neke prijatelje, šerife.

— Žive u Kansas Cityju?

— Ne, stranci su.

Morgan Bell podigne svoje guste obrve.

— Prijatelji? — upita.

Lance Leach se nasmiješi. Šerif mu se svidio. Činilo mu se da se pred njim ne može pretvarati.

— Sjednite, Leache. U našem gradu nema mnogo stranaca, pa ne bi smjelo biti teško pronaći vaše znance.

— Tražim jednog starca i tri mladića, šerife. Ne znam kako se ovdje zovu i za koga se izdavaju, ali stari je dovoljno lukav da izmisli nešto posebno.

— Hm, upravo sam se sjetio vlasnika klaonice iz Chicaga.

— Vlasnik klaonice?! — začudi se Lance. — Pa, zašto ne? Jesu li s njim i tri mladića?

— Sin i njegova polubraća.

— A kako se zovu?

— Stari i njegov sin Mc Intosh, a preostala dvojica Cooley.

— Šepa li jedan od njih?

— Njegov sin.

— To su oni, šerife!

— Tko?

— Moji znanci.

— A tko su oni zapravo?

— Kako bi vam se svidjelo ime Mohikana, šerife? — Leach se nasmiješi.

— Mohikana?! — Zaboga, jeste li sigurni?

— Potpuno.

Bell uzdahne i osloni se na naslon stolice.

— Slušajte, Leache, Mc Intosh o kojem sam vam govorio stanuje u svoga starijeg sina Leona Mc Intosha. Leon je, doduše, prljav tip, ali ne mogu zamisliti da bi riskirao i primio u svoju kuću Mohikanu i njegove momke. Osim toga, Leon Mc Intosh i mladić s drvenom nogom prilično su slični.

— Možda Scotty doista ima brata, šerife.

— Ne znam jeste li na pogrešnom tragu, Leache, no pogledat ću pažljivo je te momke.

— Usporedite njihova lica sa slikama na potjernicama.

Šerif se nasmije, pa izvadi iz pisaočeg stola hrpu potjernica. Odvoji one na kojima su bile slike Mohikane, Tukermana, Scottyja i Parkera.

— Snimci su vrlo slabi, Leache, no ovi tipovi nisu ljudi koji stanuju u Leona Mc Intosha. — Bell se nagne preko stola. — To je jasno kao dan i noć. U Kansas Cityju rijetko vidam tako elegantne ljude kao što su stari i njegovi sinovi.

Leach kimne glavom; tako nešto je i očekivao.

— Dobro poznam Mohikanu, šerife — reče i stane savijati cigaretu. — Poznata je njegova igra skrivača, a ja znam pravila igre.

* * *

Podnevnim vlakom doputovao je u Kansas City, i Lee Jansen. Mogao je slijediti Lanceov trag jer mu je Leach svuda ostavljao poruke.

Malo poslije ušao je u šerifov ured. Zadovoljno se nasmiješio kad je vidio zbunjeno lice Lancea Leacha.

— Što... Do vraga, kako si stigao ovamo, Lee?!

— Vlakom. Zar si mislio da su mi u međuvremenu narasla krila?

Lee stavi torbu na pod, pa pride pišačem stolu i rukuje se s Morganom Bellom.

— Zdravo, Morge! Kako si, stari grubijane?

— Do đavola, samo si još ti nedostajao, Lee! Sada mi još samo kaži da ti i Leach zajedno radite i ja ću poludjeti!

— Smiri se, Morge. — Jansen se nasmije. — Gospodin Lance Leach mi je doista pokazao put, ali vjerojatno nije očekivao da će me tako brzo ugledati.

— Tako je, Lee — prizna Lance. — Kako ti je to uspjelo?

— U neka od mjesta u kojima se zadržao najprije Mohikana a onda ti nisam ni ulazio.

— Doista stižeš u pravi čas, Lee. Upravo stvaramo plan akcije.

— Oni su, znači, ovdje?

— Da. Već tjednima. A ja sam u međuvremenu pročešljao sva mjesta uz prugu. Prekasno, sam se dojetio da će se osjećati mnogo sigurnijim u velikom gradu.

— Gle! I ja sam se tome dosjetio. Zato sam i došao odmah ovamo. No, gdje su momci?

— U krevetu — odgovori Bell. — Spavaju svaki dan do podne, ručaju kod kuće, a nakon jela redovito odlaze u krčmu »Long John«.

— Gdje je ta krčma?

— Pet kuća dalje, na suprotnoj strani ulice. Pripada Leonu Mc Intoshu, koji je vjerojatno brat Hromog Scottyja.

— Ah!

Ta novost iznenadi saveznog šerifa. Sve su mu objasnili, a on je slušao i nešto bilježio. Naposljetku klimne glavom i reče:

— Shvatio sam. — Natoči punu čašu viskija, pa nastavi: — Bit će, zapravo, jednostavno. Skupit ćeš nekoliko pomoćnika, Morge, pričekat ćemo da se Mohikana i njegovi momci vrate u svoju jazbinu, a onda ih opkoliti i uhapsiti. Jasno, ne?

Lance Leach odmahne glavom:

— Nemam ništa od toga ako ih uhvatim jedan pomoćnik ili naš šerif. Ja hoću...

— Novac?

— Da.

Jansen se namršti.

— Odvratno! Poludim kad govoriš o novcu!

Lance se nasmiješi i upita:

— Koliko je djece imao Garnet, Lee?

— Hm, troje. Zašto?

— Ne misliš li da su njegova žena i djeca prilično siromašni?

— Njima je doista loše — suglasi se Lee. — Reci, što zapravo hoćeš?

— Mislio sam, da bi im možda dobrodošlo nekoliko dolara.

— Ti hoćeš...

Lee pocrveni preko ušiju, ali ne reče više ništa već izbjegne Lanceov pogled. Morgan Bell se nakašlje, pa upita:

— No, što namjeravate? Obaviti sve sami?

Leach ozbiljno klimne glavom.

— Točno, šerife. Sve ćemo obaviti Lee i ja. Možete nam štiti leđa, ako baš želite.

Morgan Bell se nije veselio tom zadatku, ali ipak je to učinio. No, pravi čas još nije kucnuo. Pričekali su izvje-

štaj šerifova zamjenika Billa Jonesa, koji je dobio naređenje da uđe u krčmu »Long John« i pričekta Mohikanu.

Jones se vratio u šerifov ured u tri sata poslije podne i izvijestio:

— Tamo su samo dvojica, Tuckerman i Parker.

— Gdje su Mohikana i Hromi? — upita Bell.

— Vjerojatno u Mc Intoshevoj kući. Raspitao sam se, ali dosad ih nitko nije vidio.

Morgan upitno pogleda Leacha, koji reče:

— Najprije idemo po Tuckermana i Houstona, a onda ćemo se pobrinuti za Mohikanu i Scottyja.

Lee klimne glavom.

— Ti ćeš ući kroz stražnja vrata — doda Lance — a ja na prednja. Slažeš li se?

— Dobro — reče Jansen promuklim glasom. — A što će raditi Morg?

— Vi ćete stražariti ovdje, na nogostupu, šerife, a vaš zamjenik može štiti leđa saveznom šerifu. Mogli bi iznenada naići Scotty ili stari.

* * *

Houston i Mitch sjedili su za svojim stalnim stolom. S Parkerom je bila i njegova prijateljica, vlasnica krčme i kockarnice, Vanessa Lovejoy. Nije više bila u cvijetu mladosti, no činilo se da to njenog prijatelja ni najmanje ne smeta.

Parker je bio prilično umoran. Imao je velike podočnjake, bio je blijed i već dulje vremena se osjećao iscrpljenim. Noći s Vanessom bile su naporne.

Tuckermana to nije mučilo. Nije imao stalne prijateljice. Ako bi poželio ženu, posjećivao bi odgovarajuće kuće. Međutim, to poslijepodne ni on nije bio raspoložen.

— Što ste vas dvojica dosadni! — reče Vanessa. — Držite se kao pokisli golubovi. Što se dogodilo, Mitche?

— Tata je bolestan — odgovorio je nestrpljivo. — Ostavi me na miru!

— Onda se bar pošteno napijte — reče žena i okrene na stolici. — Jame-se, donesi bocu šampanjca, jer će inače ova dvojica zaspati.

Suhonjav muškarac košćate lubanje i klempavih ušiju donese bocu šampanjca i tri čaše.

U tom trenutku otvore se vrata i Lance Leach uđe.

Tuckerman ga je prvi ugledao. Čaša u njegovoj ruci rasprsnula se istodobno kad je povikao:

— Lance, Leach!

Lance zastane, s revolverima u rukama.

— Doista si se promijenio, Mitche — reče. — Izgledaš vrlo otinjeno.

Houston odgurne Vanessinu ruku i ustane. U pojasu hlaća imao je revolver. On polako otkopča kaput.

— Dakle, to je Lance Leach, kojega tata toliko cijeni!

— Točno, Parkeru. — Leach se nehajno nasmiješi. — Ako odmah dignes ruke, možda ćeš poživjeti još koju godinicu.

No, Houston ga nije poslušao. Hitro se sagnuo, odmah izvukao revolver i opalio preko stola.

Leach to nije očekivao. Osjeti kako mu je metak okrznuo rukav. Vidio je mladića kako se zaklanja iza žene, pa skoči iza šanka. Tuckerman je prevrnuo jedan stol i legao iza njega. Žena pred Parkerom nije se branila i pakosno se nasmijala kad je on opalio prema šanku još jedan metak, koji je prozujao tik uz Leachovu glavu.

Držeći pred sobom ženu, Parker je stigao gotovo do vrata. Kad se stražnja vrata širom otvore. Utrčavši u krčmu, Jansen opali metak pogodi Parkera. Mladić zaurla, pusti ženu, pa iskoči na nogostup. No, sa suprotne strane ulice prasne puška Morgana Bella. Metak pogodi zlikovca u prsa i odbaci ga natrag u krčmu. Lance Leach ispali još dva metka i mladić se sruši.

— Predaj se Tuckermane! — poviče Jansen. — Ustani i baci oružje!

Mitch nije dugo razmišljao. Odbaci revolver, podigne ruke i ustane.

Predali su ga šerifovu zamjeniku, a zatim izišli iz krčme.

Jansen, Leach i šerif Bell probijali su se među znatiželjnicima. Do kuće Leona Mc Intosha trebalo je prijeći oko pet stotina metara.

Kad su se približili, iznenada prсну dva prozorska stakla. A odmah zatim prasnpu pušku.

— U zaklon, ljudi! — poviče šerif.

Ljudi se baciše na tlo.

Morgan Bell. Pogoden u bok, baci se u stranu i ostane ležati u blatu.

Jansen i Leach stigoše do zida koji je okruživao kuću. Popeli su se preko njega, spustili u vrt i stigli do ulaza u kuću. Lance je hicem razbio bravu, a Lee se povukao dva koraka natrag, pognuo i bacio na vrata. Otvorila su se uz tresak i on je uletio u kuću, prevrnuvši se nekoliko puta preko glave.

Oko njega praskali su revolverski hici, a meci zviždali iznad glave. Jansen zamijeti nekakav pokret na stubištu što je vodilo prema gornjem katu i pritisne kokot. Pogodio je metu. Čovjek se zgrčio i pao skotrljao niz stubu, a Lee se zakloni iza komode.

Lance koji je dotle vani punio revolver, uđe u kuću u trenutku kad su Mohikana i Scotty počeli silaziti, pucajući.

— Lance! — usklikne Mohikana. — Slutio sam!

— Bježi, tata! — poviče Scotty, klekne na stubu i opali.

Meci su pogodili Leacha u obje noge. Visoki muškarac padne, prevrne se, no ponovo se uspravi i opali za Scottyjem koji je potrčao prema stražnjim vratima. Tamo se Mohikana okrenuo, da obaspe paljbom Leea Jansena. Lance pogodi Scottyja u leđa, na udaljenosti od deset koraka. Mladić se okrene opali posljednji metak u strop, vrisne, a zatim sruši.

Starac bolno krikne kad je vidio Scottyja kako leži. Lice mu se izobličilo i on uperi revolver u Lancea, koji je klečao i punio revolver.

— Lance! Prokleto pseto... zaurila Mohikana ali izgubi glas.

Leach digne glavu i ugleda revolversku cijev. Htio se batiti u stranu, ali nije stigao. Posljednji Mohikanin metak pogodio ga je u grud.

Jansen opali istovremeno. Metak se zabio u okvir vrata, te ga odlomi u komadiće od kojih je jedan ranio Mohikanino lice. No, starca to nije zadr-

žalo. Bacio je revolver prema šerifu i iskočio iz kuće.

Lee poskoči i pojuri predvorjem. Kad je već gotovo stigao do vrata, netko sa stubišta ponovo pripuca. Naglo okrene i opali. Vidio je nekog muškarca, krvava lica, kako kleči na stubama. Siva kosa visjela mu je na lice. Imao je ranu na trbuhu, a iz usta mu je tekla krv i s brade kapala na košulju. Bio je to čovjek kojega je još u početku ranio.

Nije se više obazirao na nj, već istrči kroz vrata na stražnje dvorište, opasano zidom, uz koji su se nizale male šupe. Trag u blatu vodio do zida. Lee se popne na zid, ali Mohikani nije bilo ni traga.

— Jansene! — Vill Jones stajao je na vratima i zvao ga. — Dodite! Leach umire!

Lance umire! Lee proguta slinu. Skočio je sa zida i potrčao u kuću. Predvorje je bilo puno ljudi. Leach je ležao na stolu, a liječnik mu je davao tabletu protiv bolova. Ranjenik je jedva proguta. Zakašlje i pridigne se.

Lee se probijao. Kad je stigao do stola, grlo mu je bilo suho, a oči su mu gorjele.

— Jesi li... ubio... tatu, Lee?

— Šutite Leache! — poviče liječnik. — Umrijet ćete mi pod rukama.

— Ne trudite se... doktore. Znam da mi nema spasa.

Zakašljao je, a krv mu navre na usta.

Očito metak je probio pluća. Liječnik pokušava zaustaviti krvarenje, no Lance odmahne glavom.

— Odlazite... do davola! Svi! Ostavite nas same!

— Ne uzbuđuj se, Lance. Pokušava te spasiti.

— Reci im da... odu, Lee.

— Izadite! — reče Lee znatizeljnicima oko stola. — Hajde, ostavite nas same!

Poslušali su. Ostali su samo liječnik i Jansen. Doktor zaklima glavom i prijekorno reče:

— Trebalo bi bar pokušati. To je zanimljiv slučaj za kirurga.

Lee skupi obrve, pa prošapće.

— Otidite, doktore!

Liječnik se sagne kao pod udarcem, spremi torbu i krene prema vratima.

— Lee, živi li još Hromi Scotty? — upita Lance slabim glasom.

Jansen nije znao, pa sliježe ramenima.

— Ne znam, Lance. Treba li ti što? Mogu li nešto učiniti za tebe?

Slabi smijesak ozari oštre crte Lanceova lica.

— Ništa, Lee. Ovaj puta sam gotov. Ništa se više ne može učiniti.

— Promašio sam ga, Lance. Za dlaku, pošto je pucao tebi u grud.

— Neka te to ne muči, Lee. Nastoj... ubiti ... Mohikanu. Ali — Lance je sve teže govorio — budi oprezan. Stari je strahovito opasan.

Zašutio je, odmorio se, a onda doda:

— Brini se o Julie. Nije joj bilo lako u životu.

— Imaš divnu sestru, Lance — reče Lee promuklim glasom.

— Kad dođeš u Cheyenne, pođi Dori i popij s njom i s djevojkama jednu bocu. Ona je najbolja žena što sam je ikada upoznao, Lee.

— Hoću, Lance.

Napad kašlja zgrči Lanceovo tijelo. Iz usta mu je kuljala krv. Lice mu potamni. On se još jednom uspravi a onda opruži na stolu i smiri.

Jansen je kao kroz maglu zamjećivao ljude kako stoje na vratima, a onda se okrene i izađe na stražnja vrata.

Svi su građani tragali za Mohikanom, ali su odustali čim je zanoćilo. Voda zloglasne razbojničke družine još je jednom pobjegao.

Sutradan su pokopali Lancea Leacha na groblju iza baptističke crkve; više od stotinu ljudi slijedilo je kola s njegovim posmrtnim ostacima.

Nakon pogreba Jansen je posjetio gradskog šerifa u bolnici. Bellu je bilo loše, ali se nadao da će za nekoliko tjedana moći ponovo jahati. Metak je probio njegovu potkoljenicu, pa su mu stavili nogu u gips.

Hromi Scotty ležao je u istoj bolnici, u jednokrevetnoj sobi, pred kojom je danonoćno stražario šerifov pomoćnik. Još se nije znalo hoće li mladić preživjeti. Metak mu je zahvatio je-

dan bubreg i još je uvijek bio u nesvijesti.

— Mohikana će se negdje sakriti, Lee — upozori Bell. — Bilo bi besmisleno tražiti ga.

— Otputovat ću u Scotts Bluff, Morge. Vratit ću se najkasnije za tjedan dana.

— Zašto?

— Dok je god Hromi Scotty živ, ovdje ima najviše nade da uhvatim Mohikanu.

— Mislis li da će se vratiti ovamo?

— U to sam uvjeren.

Bell odmahne glavom.

— S mladićem je gotovo. Ne bi mu pomoglo ni da ga Mohikana izvuče. Teško je ranjen i proći će mjeseci dok se oporavi. Umro bi bez liječnika.

— Vjerojatno će preživjeti. Hoću da ga objese, Morge.

— A poslije toga?

— Čekat ću Mohikanu. On će se kada-tada htjeti osvetiti onome koga skrivljuje za Scottyjevu smrt.

— Ne mogu to shvatiti. Lee. Valjda nije toliko lud.

— Ne poznaješ ga. Lance mi je mnogo o njemu pričao dok sam ležao na Haynesovoj farmi. Mohikana je prije bdio nad Lanceom kao sinom, a onda se razočarao u njemu. Mladić nije htio pobjeći iz zatvora kad ga je Mohikana htio osloboditi i radije je izdržao kaznu od četiri godine. U međuvremenu je Mohikana našao tog mladića s drvenom nogom. Odgojio ga je, razmazio i svim silama trudio da od njega učini dobrog razbojnika.

— To je ludo, Lee. Zašto je to uopće činio?

• Jansen aližeže ramenima. Ni on nije mogao Morganu Bellu odgovoriti na to pitanje.

X

Hromi Scotty, koji se zapravo zvao Noel Mc Intosh i bio rodom iz Škotske, preživio je operaciju i proveo četiri mjeseca u bolnici Kansas Cityja, odakle su ga prevezli u istražni zat-

vor. Pred njegovom ćelijom danonoćno su stražarili.

Napokon je došao dan suđenja Noelu Mc Intoshu. Lee je poveo Julie u Kansas City. Iz Cheyennea su stigli šerif Hank Monroe i njegov pomoćnik Jim Mc Neal. Suđenje je privuklo ljude sa svih strana.

Proces je trajao dva dana. Drugoga dana poslijepodne sudac Robert C. Vandenberg izrekao je presudu, pošto je porota jednoglasno proglasila Mc Intosha krivim.

Hromi Scotty mirno je saslušao presudu. Blijed, sama kost i koža, ustao je i naslonio se na stol.

Sudac Vandenberg osudio ga je na smrt i odredio 28. srpnja za dan pogubljenja.

Tih sedam dana do pogubljenja Lee je budno pazio na Scottyjevu ćeliju. Kad bi se umorio, zamijenio bi ga Jim Mc Neal. Čekali su Mohikanu, nadajući se da će starac doći. Razočarali su se kad je 28. srpnja ujutro, po izlasku sunca, Noel Mc Intosh odveden u zatvorsko dvorište, a Mohikana se nije pojavio.

Scotty je išao polako, vukući desnu nogu. Podignuo je glavu samo kad je Jansen prošao kraj njega. Zastao je, a ružan osmijeh preletio je njegovim licem.

— Tata će te već uhvatiti, Jansene — prošaptao je šupljim glasom. Zatim krene dalje, do podnožja stuba što su vodile do vješala. Kad je sunce obasjalo zid oko zatvorske zgrade, krvnik je izvršio smrtnu kaznu.

* * *

Jansen je i dalje čekao Mohikanu.

Prolazili su dani, tjedni. Lee je vratio šerifsku zvijezdu i odselio se s Julie u Lusk, mali gradić pedesetak kilometara sjeverno od Fort Laramieja.

Prošlo je i ljeto. Kad se vjetar počeo poigravati s prvim suhim lišćem, Jansen je kupio nekoliko jutara pašnjaka tridesetak kilometara sjeverozapadno od Luska, u netaknutoj dolini kojom je protjecao potočić; Lee ga je nazvao Lance Creek.

Tesar u Lusku napravio je nacrt za kuću i te jeseni počeli su uz Lance Creek graditi kuću. Zgrada je bila pod krovom nešto prije prvog snijega.

Neprekidne snježne oborine zaustaviše graditelje. Lee i Julie proveli su zimu u Cheyenneu.

Dan za danom Jansen bi ujutro ustao, uzeo revolver i otišao do prozora. Dan za danom sjedio je satima u svojoj sobi i nitko nije znao što tamo radi. Postao je šutljiv i Julie se uzalud trudila da ga oraspoloži.

Nadale se da će se promijeniti kad okopni snijeg i kad nastave graditi kuću, ali se prevarila. Lee se nije ni maknuo da bi se vratili u Lusk. Nije reagirao ni na obavijesti da je kuća gotova. Prestala ga je nagovarati da se vrate i zaposlila kao krojačica. Dane je provodila na poslu.

Došao je i srpanj. Jednoga dana, kad se Julie vratila s posla, Lee je dočeka na vratima i reče:

— Ako to možeš urediti, putujemo sutra u Lusk, pa u Lance Creek. Kupio sam malo stado goveda i šest mladih bikova. Osim toga, bit će posla dok se kuća uredi.

— Možemo oputovati kad god želiš.

Za večerom Julie ga upita:

— Jesi li odustao, Lee?

Podigao je glavu, neko vrijeme šutke promatrao ženu, a zatim reče:

— Znam da će jednoga dana doći, Julie. Naći će me i tamo, pokraj Lance Creeka.

* * *

Negdje u Coloradu, u napuštenom mjestu u brdima, živio je starac. Ono malo što mu je bilo potrebno za život, dobivao je od Indijanaca iz plemena Ute.

Taj čovjek bio je Mohikana.

Stanovao je u sobi napola razrušene kuće. Stari željezni krevet bio je zarđao, a strunjača je zaudarala na trulež. Na stolu pokraj kreveta bilo je nekoliko prošlogodišnjih novina. Izještavale su u borbi u Kansas Cityju, o sudskom procesu i o vješanju Hromog Scottyja. Sliku Lancea Leacha, Leea Jansena, pa još jednu s leševima Houstona Parkera i Mitcha Tuckermana, starac je pričvrstio čavlicima na zid od dasaka.

Mohikana je proveo dvije godine u brdima Colorada. Visinski zrak koristio je njegovim plućima i kašalj je nešto popustio.

Pjegava i prozirna koža njegova lica visjela je u malim naborima s lubanje. Ruke su mu bile sasušene, a zglobovi na prstima otečeni.

Jednoga dana kad je odlučio posjetiti Leea Jansena brada mu je dosegala daleko ispod prsiju.

Bilo je to jednoga dana u kolovozu. Nebo iznad doline bilo je bez oblaka. Potočić je svjetlucao kao srebrna vrpca na suncu. U dolini je pasla stoka.

Jansen zaposlio je jednog pomoćnika. Toga dana je taj čovjek bio u Lusk, odakle je trebao donijeti nekoliko smotaka žice. Bio je iz države Tennessee i zvao se Jim Blocker.

U poslijepodnevnom satima Blocker je krenuo natrag na ranč. Nekoliko kilometara sjeverno od Luska naišao je na čovjeka koji je sjedio na rubu ceste i napajao konja iz šešira.

Na sebi je imao crni vuneni kaput, a na glavi kapu sa zaslonom kakvu nose mornari. Bio je to vrlo star čovjek, a duga brada prekrivala mu je čitava prsa.

Kad je Blocker naišao svojim kolima, starac digne glavu i pogleda ga svojim upalim očima.

— Mogu li ti nekako pomoći, djedice? — upita Jim Blocker, kojemu još nije bilo ni dvadeset i pet godina, i pritegne uzde.

— Dolaziš li iz Luska, sinko? — upita starac kreštavim glasom.

— Pogodio si, djedice. A što ti radiš ovdje?

— Čuo sam da se nedaleko odavde nalazi mali ranč, sinko.

— Točno. To je ranč »LL«.

— »LL«? — ponovi starac, pa tiho zahihće.

— Htio bi do Jansena?

— On je moj gazda.

— Koliko već radiš u njega, sinko?

— Dva mjeseca. Zašto pitaš, djedice?

— Je li ikada govorio da čeka nekog starca?

— Hm, nije to spominjao. No, nešto sam o tome čuo u... — Jim Blocker zašuti. Otvorenih usta i raširenih očiju zurio je u starca, a onda promuća: — Ti... valjda nisi taj Mohikana?

Starac zadržao i s mukom ustane. Povijen i malo raširenih nogu, stajao je na rubu ceste. Izenada prestane hihotati i brzo gurne ruku u kaput.

— Da, sinko. Ja sam Mohikana!

Zatim izvuče revolver ispod kaputa. Blocker bespomoćno dignu ruke. Prask je zatomio njegov krik. Jimmy Blocker padne iz kola. Kad se Mohikana nagnuo nada nj, bio je mrtav.

— Jimmy se vraća, Lee! — poviče, Julie, koja je stajala na ljestvama i ličila sjevernu stranu kuće bijelom bojom. Preko krova kuće spazila je kako između grmlja na kraju doline dolaze kola.

Yankee, veliki vučjak kojega je Julie kupila od jednog susjeda, zalaje i potrči u susret kolima.

Jansen spusti malj kojim je zabijao kolac u tvrdu zemlju i rukavom potkošulje obriše znoj s čela.

Julie je ponovo pogledala na cestu, tek kad je Lee povikao:

— Hej, čini mi se da se Jimmy dobro napio.

Jimmy je sjedio poprijeko na kočijaševu sjedalu, a glava mu se klatila amo-tamo. Sešir mu je visio, a lijeva noga stršala.

Yankee je pratio kola lajući i zavijajući, ali Jimmy nije reagirao.

Jimmy je bio mrtav. Kad je Jansen uhvatio uzde konja koji je vukao kola, opazio je da je Blockerova košulja natopljena krvi. Otkrio je i cedulju, pričvršćenu iglom na Blockerovu košulju. Bio je to izrezak iz novina. — članak pod naslovom: »Noel McIntosh, alias Hromi Scotty, obješen danas u Kansas Cityju. Hoće li Mohikana osvetiti njegovu smrt?«

Lee strgne papir i zgužva ga. Kad se okrenuo k Julie, lice mu je bilo skamenjeno.

— Znao sam da će se jednoga dana pojaviti, Julie — reče čudno promijenjenim glasom. — Baš sam danas morao poslati Jimmyja u grad!

— Zašto je to učinio, Lee? Jimmy s time nije imao nikakve veze.

— Mohikana je vjerojatno lud. Ludio ga je pretvorilo u divlju zvijer. — Lee stavi ruku oko njezinih ramena. — Uđi u kuću, Julie. Možemo ga samo čekati. To je sve.

Zadržao joj je da izlazi iz kuće, a on je izlazio samo s puškom, pošto bi najprije pustio Yankeeja; nadao se da će pas na vrijeme nanjušiti neprijatelja.

Proveli su u kući dva dana. U noći trećega dana Yankee je počeo lajati. Trčao je amo-tamo pred kućnim vratima i pokušavao povući zasun. No, Lee je zaključao vrata.

On i Julie ležali su odjeveni na krevetima. Prozorski su kapci bili zatvoreni. U kuhinji je gorjela mala svjetiljka.

Lee zgrabi pušku, pođe k vratima i odškrine ih. Pusti Yankeeja napolje, pa stane čekati.

Pas je lajao neprekidno pet minuta. Zatim prasnu hitac i Yankee zanijem.

Do jutra se više ništa nije dogodilo. Ujutro je Lee izašao iz kuće, iako ga je Julie odgovarala. Našao je Yankeeja u grmlju. Metak mu je raznio tijelo.

Slijedeće noći izgorjela je nova spremnica za alat. Malo podalje začula se puščana paljba. Sutradan je Lee našao pet ubijenih junaca i jednu kravu.

Tragovi konja vidjeli su se uzduž i poprijeko. Nije se usudio udaljiti od kuće, no čvrsto je odlučio da slijedeće noći pomrsi Mohikani račune.

Julie je ostala sama kod kuće. Pošto je pala tama, Lee se išuljao na stražnji izlaz i sakrio u grmlju.

Čekao je cijelu noć, ali ništa se nije dogodilo. Mohikana nije dolazio. Pucnjava se nije čula i sve je bilo tiho. Ujutro je Jansen — tražio svježije tragove, ali ih nije našao.

I slijedeću je noć uzalud probdio pod vedrim nebom. Legao je spavati kad je sunce izašlo, a Julie je stražarila.

Oko podne začu se čudni šum. Julie se naglo okrene, a na lice joj izbije hladni znoj.

— Lee! — poviče. — Probudi se, Lee! Nešto je vani!

Jansen skoči iz kreveta i zgrabi pušku, no više se nije čuo nikakav šum. Pođe prema vratima, polako podigne zasun, uhvati kvaku i naglo otvori vrata.

Dvorište je bilo prazno, a sunce je peklo. Tamni, jasni trag vodio je do bunara, ali ništa se nije čulo.

— Ne izlazi, Lee! — zaklinjala ga je Julie kad je htio izaći. — Molim te, ostani u kući.

— Moram ga uhvatiti! Zatvori za mnom vrata i ne otvaraj ih ma šta se dogodilo.

Kad je izašao iz kuće, sunce ga zaslijepi. Zastane s otkočenom puškom u rukama. Ništa se nije dogodilo. Tada ode do bunara i nagne se preko zida. U vodi je ležao ubijeno tele, a zid bunara bio je uprljan krvlju.

Jansen se uspravi i pažljivo pogleda oko sebe. Ništa se nije micalo.

Oko tora pronašao je tragove konja i krvav trag koji je dolazio iz grmlja. Ništa drugo.

***

Prošla su tri dana a ništa se nije dogodilo. Bili su pri kraju s vodom, ali Lee se nije usudio pustiti Julie do potočića. Zemljište je bilo nepregledno, obraslo grmljem, a dobru je strijelcu pružalo mnogo mogućnosti da se prištaji i pričekaja povoljnu priliku.

Lee je provodio noći pod vedrim nebom, ali uvijek blizu kuće. Danju je redovito spavao nekoliko sati.

Julie kao da uopće nije spavala. Vidno je omršavjela. Oči su joj upale, a na usne izbili mjehuri od groznice.

— Možda netko naiđe, Lee — reče ona jedne večeri. — Sutra je nedjelja.

Katkad bi ih netko posjetio nedjeljom, susjedi ili prijatelji iz grada. Međutim, baš te nedjelje nitko nije došao.

Vjedro za vodu bilo je prazno.

— Idem na potok — reče Lee navečer, kad se nad Lance Creek i dolinu spustila noć.

Julie je ostala u kući, s puškom u ruci. Stajala je iza vrata, mršava i iscrpljena od groznice.

Sišao je do potoka i uronio vjedro u vodu. Kad se uspravio, začuo hitac. Zvuk je dopro od kuće. On baci vjedro i potrči uskim puteljkom kroz grmlje.

Nekakav konj ležao je na dvorištu, ali jahača nije bilo. Lee se baci na tlo.

— Hej! — poviče muški glas. — Zar ste poludjeli?

Glas mu je bio poznat. Skoči i poviče:

— Jime! To je Jim Mc Neal!

Iza bunara podigne se zamjenik šerifa iz Cheyennea.

— Prokletstvo, što to znači, Lee?

Smijući se, Jansen priđe Jimu, koji ga je zbunjeno gledao.

— Bio je to dobar konj, — reče Mc Neal.

Lee ga udari po ramenu.

— Da znaš kako sam sretan što te vidim, Jime!

Uveo je Jima u kuću. Julie je sjedila na stolici, samrtno blijeda.

— Zaboga, što se ovdje događa? — začuđeno upita Jim.

Kad je Lee sve objasnio, ustane i odlučno reče: — Uхватit ćemo ga, Lee. Noćas ćemo ga uhvatiti.

***

Izašli su iz kuće kad se smračilo, pješice. Lee je ostao blizu kuće i čekao, a Jim se sakrio u grmlju.

U jedan sat poslije ponoći začula se pucnjava negdje na obronku doline: bljesak iz revolverse cijevi podsjećao je na munju iznad grmlja.

Jansen se uspravi. Čekao je.

U razmacima od nekoliko minuta začuo bi se jedan revolverski pucanj. Zvuk pucnjeva sve se više približavao.

Poslije otprilike jednog sata načas je ugledao nisku, pognutu i mračnu spodobu.

Naslonio je pušku o rame i napeto se zagledao u tamu. Trgnuo se od pucnja koji je prasnuo ni stotinu metara od njega.

Odjednom spazi Jima kako izlazi iz grmlja. Na prasak puške, Mc Neal potrči i baci se u jarak pokraj ograde obora. Nekoliko minuta poslije ustane, pucajući iz revolvera. Jeka pucnjave začula se kad i krik.

Mjesecina je obasjala sjedu bradu spodobe koja se odjednom pojavila iz grmlja, a zatim potrčala pokraj ruševina spremnice za alat. Čovjek se iznenada okrene, da bi potrčao prema potoku, ali mu Mc Nealovi hici prepriječee put. Čovjek se pogne i stane.

Lee nacilja, ali kad je htio opaliti, čovjek zatetura naprijed, prema dvorištu, koje je bilo jasno obasjano mjesec-

činom. Njegovo teško disanje bivalo je sve glasnije. Čovjek je posrtao, spotaknuo se i pao.

— Pazi, Jime! — poviče Jansen, kad je vidio da se čovjek na podu naglo okrenuo.

Mc Neal opali, a nekoliko sekundi nakon toga i Lee.

Čovjek je bio pogođen s obje strane.

Pucnjevi su odjekivali dolinom, a zatim se sve smiri.

Lee ustane i krene prema liku na zemlji s napetom puškom. S druge strane približi se McNeal. Jansen gurne nogu pod mrtvaca i okrene ga. Na mjesecini starčevo je lice izgledalo kao pljesnivo. Usta su mu bila razjapljena, iz kuta usnica kapala je krv, a vjetar je lagano micao dugu sijedu bradu.

— kraj —

JURIJ KARAKOV:

SEDAMNAEST NAM JE GODINA

— Ljilja — rekla je dubokim grlenim glasom i pružila malenu, vruću ruku.

Oprezno prihvatim ruku, stisnem je i puštam. Istodobno promrmljam svoje ime. Čini se da nisam od prve shvatio da je bilo potrebno reći i svoje ime. Ruka što sam je čas prije pustio nježno se bjelasa u tami. Kakva neobična, lijepa i nježna ruka... pomislih ushićeno.

Stojimo u dubini velikog dvorišta. Koliko li je prozora što gledaju u to veliko kvadratno dvorište! Zeleni, plavi, pa čak i ružičasti i bijeli prozori. Kroz plavi prozor na prvom katu dopire glazba. Tamo su uključili radio i ja slušam jazz. Silno volim jazz. Ne, ne plesati... plesati i ne umijem... ali volim slušati dobar jazz. Neki ga ne vole, a ja ga obožavam.

Nakon što je izrekla svoje ime, zavladała je dugotrajna šutnja. Znam da nešto očekuje. Možda misli da ću progovoriti, reći nešto veselo, čeka moju prvu riječ, bilo kakvo pitanje samo da može započeti razgovor, da počne i sama govoriti. No, ja šutim; sav sam u vlasti neobičnog ritma i srebrnog zvuka trube. Kako je dobro što svira glazba i ja mogu šutjeti.

Napokon se pokrenusmo. Izašli smo na osvijetljenu ulicu. Nas četvero... moj prijatelj s djevojkom, Ljilja i ja...

idemo u kino. Prvi put u životu idem u kino s djevojkom; tek sam je upoznao, a ona mi pružila ruku i rekla svoje ime. Čudesno ime, izrečeno dubokim grlenim glasom. I, eto, sada koračamo jedno uz drugo, potpuno strani jedno drugome a u isto vrijeme i nekako znani. Glazba se više ne čuje i ja se nemam iza čega skrivati. Moj prijatelj zaostaje sa svojom djevojkom. U strahu, i ja usporavam, no oni počinju ići još polaganije. Znam da to radi namjerno, a to je vrlo ružno od njega — ostaviti nas nasamo. Nikad ne bih od njega očekivao takvoga izdajstva.

Što li bih trebao reći Ljilji? Tko zna što ona voli? Oprezno, sa strane, zirkem prema njoj. Blistave oči, u kojima se odražavaju iskrice, tamne i zacijelo vrlo oštre vlasi, u luk svinute guste obrvice, koje licu daju vrlo odlučan izgled... No, obrazi su nekako napeti, kao da jedva suspreže smijeh. Što da joj samo kažem...

— Volite li Moskvu? — upitala je odjednom i pogleda me vrlo strogo.

Trgnuo sam se od tog dubokog glasa; postoji li još itko na svijetu s takvim glasom?

Neko vrijeme šutim, kako bih se smirio. Naposljetku, kad sam skupio dovoljno snage, odgovorih potvrdno.

Posebice volim arbatske uličice i bulevare. No, volim i druge ulice... A onda sam ponovo ušutio...

Kad smo izašli na Arbatski trg, zaviždukao sam i gurnuo sam ruke u džepove. Neka misli da 'poznanstvo s njom nije za mene baš previše zanimljivo. Vrlo važno. Uostalom, mogu otići i kući. Ta, kuća mi je odmah iza ugla. I uopće, baš i nije potrebno da idem u kino i mučim se, gledajući djevojku kako se drži ozbiljno, a obrazi joj podrhtavaju od susregnuta smijeha.

Ipak, nekako štagosmo od kina. Do početka predstave bilo je još petnaestak minuta. Stojimo u sredini predvorja i slušamo pjevačicu, no pjevanje jedva prodire do nas. U predvorju je mnogo ljudi i svi potihlo razgovaraju. Odavna sam primijetio da oni koji se nalaze u predvorju slabo čuju orkestar. Čuju i plješću samo oni koji se nalaze naprijed, a oni straga jedu sladoled i bombone i tiho razgovaraju. Kad sam shvatio da pjevačicu ionako neću čuti kako valja, počeo sam razgledavati slike. Nikad ranije ih nisam gledao, pa čak ni primjećivao da postoje, ali sada su me stalno zanimala. Razmišljam o umjetnicima koji su ih naslikali. Očito, nisu uzalud objesili ove slike u predvorje. Baš je dobro što više ovdje.

Ljilja me gleda blistavim sivim očima. Kako li je lijepa! Što?! Kamo li sam zabrazdio?! Djevojka uopće nije lijepa! Pa, ima blistave oči i ružičasto, pune obraze; kad se smiješi, na obrazima joj se pojavljuju jarnice, a obrvice se razilaze i ne izgledaju više tako stroge; čelo joj je visoko i čisto, same se ponekad pojave na njemu borice zacijelo onda kad razmišlja.

Ne, ne mogu više stajati ovdje s njom. Zašto me tako promatra?

— Idem zapaliti jednu — rekao sam odsječeno i nemarno krenuo u pušionicu. Unutra sam sjeo i odahnuo. Neoobično, no kad je prostorija jako zadimljena a zrak u njoj taman od dima, čovjeku se ne puši. Ogledam se. Mnoštvo ljudi, stoje ili sjede. Neki spokojno razgovaraju, drugi šutke užurbano puše, žedno uvlače dim, bacaju nedopuštene cigarete i brzo izlaze. Najbolje je pušiti polako, natenane.

Pogledao sam na sat: do početka predstave još pet minuta. Ne, sve to ne valja. Glup sam, i to jako. Drugi se tako lako upoznaju, razgovaraju, smiju. Duhoviti su, razgovaraju o nogometu ili bilo čemu drugome. Razgovaraju i o kibernetici. A ja ne bih mogao ni za što na svijetu razgovarati s djevojkom o kibernetici. A Ljilja je oštra... jer su joj vlasi oštre. Moje su meke. Zacijelo zato i sjedim ovdje i pušim, iako mi ni najmanje nije do cigarete.

Napokon zvonice. Vrlo polagano izlazim iz pušionice i pogledom tražim Ljilju. Odlazimo u gledalište, ni ne pogledavši jedno drugo, i sjedamo. Svjetlost se gasi i film počinje.

Kad smo izašli iz kina, moj prijatelj s djevojkom je nestao. To je na mene tako strašno djelovalo da sam uopće prestao misliti; samo samo hodao i šutio.

Tako smo stigli i do Ljiljine kuće. U dvorištu smo zastali. Kasno je. Sada je malo prozora osvijetljeno, pa je i u dvorištu mračnije nego što je bilo prije dva sata. Mnogo se bijelih i ružičastih prozora ugasilo, ali zeleni još gore. Rasvjetljen je i plavi prozor na prvom katu, ali glazba se više ne čuje. Neko vrijeme nepomično stojimo i šutimo. Ljilja podiže lice i gleda na prozore kao da ih broji. Gotovo se potpuno okrenula od mene, a zatim počinje popravljati vlasi.

Tada, vrlo nemarno, kao da sam se slučajno sjetio, rekoh da bismo se morali i sutra sastati. Bilo mi je drago što je u dvorištu mračno, pa nije mogla vidjeti kako mi uši gore.

Pristala je. Rekla je da mogu doći k njoj... prozori stana gledaju na ulicu... pa ćemo prošetati. Ona ima praznike, a njeni su otišli na daču pa joj je malčice i dosadno.

Da joj pružim ruku na rastanku? No, ona me pretekla. Nježna se ruka zabjelasala u tami i ja sam ponovno osjetio njenu toplinu i povjerljivost.

...

Stigao sam prije nego što se smračilo. Tog je predvečerja u dvorištu bilo mnogo mladih. Pričnilo mi se da svi zure baš u mene i znaju zašto sam došao. Nisam mogao proći dvorištem, pa sam prišao k prozorima što gledaju

na ulicu. Pogledavam prema prozoru i kašljucam...

— Ljiljo, jeste li kod kuće? — pitam u sav glas, vrlo glasno, a glas mi ne drže... baš sjajno što mi glas nije zadržao.

Bila je kod kuće, s prijateljicom. Baš raspravljaju o nečemu vrlo zanimljivom i ja moram razriješiti taj spor.

— Požurite — pozva me Ljilja.

Ali, nisam mogao proći dvorištem.

— Ući ću kroz prozor! — rekao sam odlučno i skočio na prozorsku dasku. Skočio sam vrlo lako i elegantno, prebacio jednu nogu preko daske i tek tada primijetio Ljiljinu zbunjenost i začuđeni podsmijeh na licu njezine prijateljice. Odmah sam se pokušao izvući iz neugodnosti. Ukočio sam se jašući na prozoru: jedna noga na ulici, druga u sobi.

— Ta prebacite se već jednom — reče Ljilja. Obrvene joj se skupe, a obrazi jače porumene.

— Ne volim ljeti smrdjeti u zatvorenom — progundao sam praveći se važan, ma samo i izrazom lica. — Bolje da vas pričekam na ulici.

Kad je prijateljica otišla, krenusmo na Bulevar Tverski. Koliko li je zaljubljenih prošlo tim bulevarom? A sada njime idemo i mi. Doduše, mi još nismo zaljubljeni. A možda jesmo, ali ja to još ne znam? Hodamo prilično daleko jedno od drugoga, otprilike metar. Lipe su već ocvale, no zato je vrlo mnogo cvijeća na nasadima; no, to cvijeće uopće ne miriše, a imena im zacijelo malo tko zna.

Odjednom sam primijetio da se raskopčala Ljiljina haljina. Čudna je i neobična ta haljina, ni kod koga nisam takvu vidio: od vrata pa sve do pojasa sitna dugmeta. I eto, sad se nekoliko dugmeta otkopčalo, a ona to ne primjećuje. Pa, ne smije ona hodati ulicama u raskopčanoj haljini! No, kako da joj to rekne? Da ih naprosto sam zakopčam? Mogao bi reći nešto duhovito i zakopčati, kao da je to najobičniji posao? Kako bi to bilo krasno! Ne, to ne smije, jednostavno nemoguće.

Okrenuo sam se prema Ljilji, pričeka dok je zašutjela, a onda joj rekao. Zagledao sam se u veliki reklamni natpis što strši na krovu i izvadio cigare-

tu. Vrlo sam je dugo palio. Pa, u neugodnim trenucima najbolje je pozabaviti se cigaretom. To mnogo pomaže. Tada plašljivo pogledam prema Ljilji. Haljina je zakopčana, djevojčini obrazi gore, a oči su joj postale tamne i stroge. I ona mene promatra, gleda me tako kao da sam se iznenada promijenio i saznao o njoj nešto važno. Od tada hodamo bliže jedno drugome.

Prolazi sat za satom, a mi i dalje hodamo; razgovaramo i hodamo. Idemo prema Puškinovu trgu, odande se spuštamo k Trubnom trgu, pa nastavljamo Neglinkom prema Boljšom teatru, a zatim do Kamenog mosta. Ja bih i dalje hodao, ali pitam Ljilju da li se umorila. Odgovorila je da se nije umorila i da uživa.

Ulične svjetiljke se gase. Nebo, koje je napokon dočekalo tamu, spušta se niže, a zvijezde postaju veće. Zavladao je tihi sumrak. Na bulevarima, zaljubljeni se stižu. Na svakoj klupi po jedan par. Promatram ih zavidno i razmišljam hoćemo li ikad Ljilja i ja tako sjediti.

Polako su se ulice praznile, ostali su samo milicioneri. Svi su nas gledali, a poneki su se nakašljavali dok smo prolazili.

Ljilja sagiba glavu i ubrzava korak, a meni je sve nekako smiješno. Sada hodamo gotovo jedno uz drugo. Njena ruka ponekad dodirne moju; to gotovo i nisu dodiri, ali ja svaki osjećam.

Napokon se rastajemo u tihom dvorištu njene kuće. Svi spavaju, nigdje svjetla, ni na jednom prozoru. Stišavamo glasove gotovo do šapata, ali riječi ipak odjekuju a meni se pričinja da netko prisluškuje.

Kući sam se vratio oko 3 sata i tek tada osjetio kako bride noge. Noću, kad Moskvom vlada tišina, čujem i otkucavanje satova na tornjevima. Noću se sve bolje čuje. Liježem, gledam zvijezde i razmišljam o Ljilji.

• • •

Za tjedan dana majka i ja smo otputovali na sjever. Odavna sam sanjario o tome putu. Prvi put u životu odlazim u šume... prave, slobodne, divlje šume... i pun sam radosti istraživača novih zemalja. Imam i pušku... kupili su mi je kad sam završio deveti razred... i sada sam u lovu.

U Moskvu sam se vratio mjesec dana kasnije, izravno s kolodvora odjurio do Ljilje.

Večer je, prozori su osvijetljeni. Znači, kod kuće je. Prilazim prozoru i vidim kroz zavjesicu.

Sjedila je za stolom, a pred njom knjiga. Izraz lica miran, zamišljen. Preokrenu stranicu, pa osloni glavu na ruke i pogleda u svjetiljku. namentajući na prst pramen vlasi. Kako su joj oči tamne! Zašto sam mislio da su sirove?! Potpuno su tamne, gotovo crne...

Za leđima čujem korake prolaznika. Ljudi nekamo idu, žure, odlučno odzvanjaju koraci. Svaki misli o svojim problemima i svojim ljubavima, svaki živi posebnim životom. Moskva me zaglušila bukom, svjetlima, mirisom, mnoštvom, svime od čega sam odvikao u posljednjih mjesec dana i ja s plašljivom radošću pomislih kako je dobro što u ovom velikom gradu imam svoju ljubav.

— Ljiljo! — zovnuo sam poluglasno.

Trgla se, a obrvice joj se uzdigoše. Zatim ustaje, prilazi prozoru i odmiče zavjesicu. Naginje se prema meni i ja ugledah njene radosne oči.

— Aljoša! — Na obrazima joj se pojavljuju jedva primjetljive jamice. — To si ti? Uistinu ti! Odmah ću izići. Zeliš šetati? Vrlo ću rado s tobom šetati. Odmah ću izići...

Prešao sam na suprotnu stranu ulice i zagledao se prema vratima kroz koja je trebala izaći. Minutu, dvije nakon što se ugasila svjetlost iza njenih prozora pojavio se Ljiljin vitak lik.

Odmah je potrčala preko ulice k meni, uhvatila me za ruke i dugo ih zadržala u svojim. Meni se čini kao da je malo pocrnjela ali i smršavila. Oči su joj postale veće. Čujem kako joj lupa srce i disanje prekida.

— Hajdemo šetati! — reče.

Tek sam se tada sjetio da mi je rekla »ti« i naglo mi kleknuše noge. Tako bih rado sjeo ili se na što prislonio! Čak ni nakon najnapornijeg lova nisu mi noge tako drhtale.

Medutim, bilo mi je neugodno ići s njom, jer sam bio neprikladno odjeven: na meni je još uvijek skijaško odijelo i teške cipele. Objasnio sam

joj da sam došao ravno s kolodvora. Noćivao sam u odijelu kad sam bio u lovu, pa je bilo ponegdje i pregorjelo. Kad se spava uz logorsku vatru, često se progori vjetrovku i hlače. Ne, nika-ko ne mogu s njom u šetnju.

— Koještarije — rekla je bezbrižno i povukla me za ruku.

Željela je razgovarati. Silno je osamljena; prijateljice još nisu stigle, roditelji su na daći, pa se strašno dosađuje. Sve to vrijeme čekala je mene. Zašto joj nisam pisao? Meni je sigurno drago kad se drugi muče i pate?!

I, eto, ponovno šetamo Moskvom. Vrlo neugodna večer. Počinje kiša i mi se sklanjamo u veliku, mračnu vežu. Bučno se kotrlja voda olucima, pločnici blistaju, automobili što prolaze potpuno su mokri, a od njih prema nama puze crvene i bijele zmijice svjetla, što se odražavaju na mokru asfaltu. Kad je kiša prestala, izašli smo i u smijehu preskakivali barice. No, kiša ponovno počinje, s novom snagom. Ponovno se sklanjamo.

Na Ljiljinim vlasima blistaju kišne kapljice, ali još jače blistaju njene oči dok gleda u mene...

...

Loše je biti mlad. Život prolazi brzo, već ti je sedamnaest, osamnaest godina, a još uvijek nisi ništa postigao, pa čak ni učinio. Ne znaš da li se u tebi uopće kriju kakvi talenti, a želiš slavan i buran život. Zeliš pisati stihove, i to takve da bi ih čitava zemlja znala naizust. Ili, skladati heroičnu simfoniju i zatim izići pred orkestar... blijed, u fraku i s vlasima što ti padaju na čelo. A u loži sjedi Ljilja.

Što mi je činiti? Što učiniti da život ne proteče utaman, da bi svaki dan bio dan borbe i pobjede!? Pun sam tuge i sjete; muči me misao da nisam heroj ni pronalazač. Jesam li uopće sposoban za podvig? Ne znam. Jesam li sposoban za teške napore? Ima li u mene dovoljno snage za velika djela?

Najgore od svega bijaše što nitko nije shvatio moje muke. Svi su gledali na mene kao na mališana pa su mi ponekad čak i razbarušili kosu. kao da mi je deset godina. Jedino me Ljilja shvaća, samo s njom mogu biti potpuno otvoren i iskren.

Ona ide u deveti, a ja u deseti razred. Odlučio sam prihvatiti se plivanja i postati prvakom države. Već tri mjeseca idem na bazen. Kraul je, naravno, najbolji stil. To je, naime, najbrži stil, a meni se veoma sviđa.

U zimskom sumraku postoji kratak trenutak kad snijeg na krovovima zajedno s nebom postaje tamnoplav, čak ljubičast. Tada stojim kraj prozora i gledam kroz otvoreno okance u taj ljubičasti snijeg, udišem ledeni zrak i sanjarim o dalekim putovanjima, o nepoznatim zemljama, o planinama... Obrastao ridom bradom, gladujem ili peče me sunce ili grize zima sve do kostiju; čak i pogibam, ali još otkrivam jednu tajnu prirode! Eto, to je život! Eh, da mi je dospjeti u kakvu ekspediciju!

Počinjem obilaziti trustove i glavne uprave. Mnogo ih je u Moskvi, a svi oni nose kakvo zvučno, zagonetno ime. Da, šalju ekspedicije... u Srednju Aziju, na Ural, na sjever. I ljudi su im potrebni. Kakva je moja struka? Ah, nemam još nikakvu struku, nikakvu specijalnost? Vrlo im je žao, ali ne mogu mi pomoći. Moram najprije učiti. Radnik? Radnike bez kvalifikacije uzimaju na licu mjesta. Sve najbolje...

I, ja ponovno odlazim u školu, učim... Pa, čovjek se mora prilagoditi okolnostima. Neka im bude; ići ću u školu, završiti deset razreda a onda se upisati na sveučilište. Samo, sada mi je sve svejedno. Postat ću inženjerom ili profesorom, a čovječanstvo je izgubilo velikog istraživača.

Stigao je i prosinac. Svo slobodno vrijeme provodim s Ljiljom. Ljubim je sve jače, snažnije. Nisam znao da ljubav može biti beskrajna. Sa svakim mjesecom Ljilja mi postaje sve dražom i više nema žrtve koju za nju ne bih učinio.

Često mi telefonira. Dugo razgovaramo, a poslije razgovora dugo se ne uspijevam prihvatiti učenja. Počele su velike hladnoće, sa sniježnim olujama. Majka se sprema na selo, no nema veliki, topli rubac. Takav starinski rubac ima tetka koja živi u predgrađu. Moram otići k njoj i donijeti rubac.

U nedjelju ujutro izlazim iz kuće, no umjesto na kolodvor odlazim k Lji-

lji. Krenuli smo na klizanje a odande u Tretjakovsku galeriju, da se odmrznemo. U Tretjakovki je vrlo toplo, ima i stolaca, pa se može sjediti i potihlo razgovarati do mile volje.

Lutali smo dvoranama i razgledavali slike. Posebno volim »Djevojku s breskvama«, slikara Sjerova, jer je djevojka nalik Ljilji. Kad govorim o tome, Ljilja crveni i smije se. Povremeno potpuno zaboravljamo slike, razgovaramo šapatom i gledamo jedno u drugo. Međutim, brzo dolazi mrak;

Tretjakovka se zatvara i mi izlazimo na zimu. U tom se trenutku sjetih da sam trebao otići po vuneni rubac. Preplašen, spomenuh to Ljilji, a ona me odmah umiri.

Pa, sve će biti u najboljem redu; odmah ćemo poći kamo treba.

I, krenuli smo... radosni što se ne moramo rastavljati. Sišli smo na maloj stanici zasutoj snijegom i krenuli stazom preko polja. Ispred i iza nas tamne se likovi ljudi koji idu zajedno s nama sa stanice. Čuju se razgovor i smijeh, iskre vrškovi zapaljenih cigareta. Ponekad netko ispred nas baci opušak na cestu. Kad stignemo do njega, on još uvijek svijetli, a okolo njegove vatrice nazire se malena ružičasta mrlja na snijegu. Zaobilazimo, da ne bismo stali na njega. Ne želimo ga zgaziti, neka još malčice svijetli u tami.

Prešli smo i zamrznutu rijeku, preko drvenog mosta što je ječio i škripio pod našim koracima, a zatim kroz mračnu šumsku prosjeku. S obje strane kao gavran crni borovi i jele. Tu je mnogo tamnije nego u polju. Samo s prozora gdje-koje daće na snijeg pada žuta pruga svjetlosti. Mnoge daće stoje gluhe, tamne i nijeme; u njima zimi nitko ne živi. Snažno miriše na brezove pupoljke i čisti snijeg; u Moskvi nikad tako ne miriše.

Napokon smo stigli i do kuće moje tete. Ne znam zašto, ali mislio sam da je nemoguće da zajedno uđemo.

— Ljiljo, hoćeš li pričekati? — upitao sam neodlučno. — Začas ću se vratiti...

— Dobro, samo nemoj dugo. Posve sam se smrznula, premrzle su mi noge. I lice. Ne, pogrešno si shvatio. Meni je drago što sam pošla s tobom! Samo požuri! Molim te...

Bilo mi je vrlo teško što je ostavljam posve samu u tamnoj prosjeci.

Tetka i sestrična se čude i raduju. Kako to da sam došao tako kasno? Kako li sam samo izrastao?! Čitav muškarac. Hoću li prenoćiti?

— Kako mama?

— Hvala, vrlo dobro.

— Tata radi?

— Da, radi...

— A kako je sa zdravljem?

Gospode! Tisuću pitanja! Sestrična gleda vozni red. Idući električni vlak ide u 11 sati. Moram popiti čaj, a zatim popričati. Ta, nisam u njih bio čitavu godinu.

Svlače me iako negodujem. Pećica grije, jarko gori svjetiljka u ružičastu sjenilu, kucka starinski sat. Tako je ugodno toplo. I tako bi bilo dobro popiti čaj! No, na mračnoj prosjeci čeka Ljilja.

Napokon progovaram:

— Oprostite, ali meni se žuri... Nisam sam, na ulici me čeka prijatelj...

Kako li me grde! Da sam neodgojen. Zar se za takve studeni ostavlja čovjeka na ulici? Sestrična je istrčala u vrt. Snijeg pod prozorima škripao je pod njenim koracima. Malo kasnije uvela je Ljilju, svu bijelu. Svukle su je, posjele k pećici i na noge joj navukle tople valjenke.

Polako se ugrijavamo. Zatim pijemo čaj. Od topline i zbunjenosti Ljilja je pocrvenjela kao rak. Gotovo ne podiže pogled sa šalice, samo me ponekad pogleda vrlo ozbiljno. No, obrazi su joj napeti, a jamice na njima podrhtavaju. Znam što to znači i vrlo sam sretan!

Najzad ustajemo i oblačimo se. Meni daju vuneni rubac, a onda se odjednom predomisle, i narede Ljilji neka se svuče. Umotali su je u rubac i na sve to navukli kaput. Sad je vrlo debela, a lice joj je gotovo potpuno zamotano u rubac; jedino blistaju oči.

Kad smo izašli, u prvo vrijeme ništa nismo vidjeli. Ljilja me čvrsto držala. Onda smo počeli polako razabirati ugaženu stazu. Odjednom, Ljilja počne hihotati. Čak je dva puta pala i ja sam je morao dizati i otesati snijeg.

— Kako si izgledao kad su me dovele u kuću! — jedva je izgovorila u predasima između napadaja smijeha. —

Gledao si me kao tele u šarena vrata...

I ja se smijem grohotom.

— Aljoša! — uskliknu odjednom, sa slatkim užasom u glasu. — Znaš li da bi nam mogli prepriječiti put?!

— Tko?

— No, teško pogoditi! Banditi... Razbojnici... Mogu nas i ubiti...

— Glupost!

Čini se da sam to preglasno izgovorio. Odjednom, tko zna zašto, počeo sam osjećati zimu. Činilo mi se da je ojačala za vrijeme dok smo pili čaj i razgovarali.

— Aljoša...

— Molim?

— Htjela bih te nešto pitati... samo, molim te, ne gledaj u mene. Ne smiješ mi pogledati u lice! Što sam ono htjela? Okreni glavu!

— Pa, okrenuo sam. Samo, sada ti gledaj na put. Inače ćemo se spotaknuti...

— Nije to ništa. Sva sam zamotana u taj rubac. Neće me boljeti ako i padnem.

— Aljoša...

— Da?!

— Jesi li se kad ljubio?

— Ne, nikada. Zašto pitaš?

— Baš nikada?

— Pa, samo jedanput, još u prvom razredu. Tada sam poljubio jednu djevojčicu, no ne sjećam se čak ni kako se zvala.

— Istina? Doista se ne sjećaš?

— Ne, ne sjećam.

— Tada se to ne računa. Bio si još dječak.

— I to vrlo malen...

— Aljoša... hoćeš li mene poljubiti?

Spotakao sam se. Sad više ne odvrćam glavu nego pažljivo gledam na put pod nogama.

— Kada? Odmah?

— Ne... Ako sretno stignemo do stanice, tada ću ja tebe poljubiti...

Šutim. Zima je, čini se, malo popustila. Ni najmanje je ne osjećam. Obrazi mi gore kao vatra. I vruće mi je. Ili, pak, prebrzo hodamo?!

— Aljoša?

— Da!

— Ja se još nikad ni sa kim nisam poljubila...

Šutim i gledam u zvijezde, a zatim naprijed... na žučkasti odsjaj svjetala nad Moskvom; do grada je trideset kilometara, ali odsjaj svjetala već se vidi. Kako li je život čudesan!

— Da li se čovjek stidi?! No, stidi ljubiti se? Jesi li se ti stidio?

— Ne sjećam se, bilo je tako davno... Pa, čini mi se da se toga ne bi trebalo previše stidjeti.

— Da, da... bilo jeto davno. No ipak, vjerojatno si se stidio...

Do stanice više nismo progovorili. Kad smo stigli, Ljilja se uzdigla na prste, otkinula grančicu s bora i gurnula je u džep. Na peronu ni žive duše. Kraj blagajne gori jedna svjetiljka, a snijeg na peronu blista kao sol.

Počinjemo toptati nogama. Silno je hladno. Odjedared, Ljilja se odmakne od mene i naslanja na ogradu. Ja stojim na kraju perona, osmah iznad tračnica, i istežem vrat, ne bih li ugledao svjetlost našeg prigradskog tramvaja...

— Aljoša... — pozva me Ljilja neobičnim glasom.

Prilazim. Noge mi dršću, i nekako mi je strašno.

— Stisni se uz mene, Aljoša. Potpuno sam se smrsla.

Zagrlio sam je i stisnuo se uz nju, a moje lice gotovo je dodirivalo njeno. Oči su nam bile vrlo blizu. Na trepavicama ležalo je inje, kao i na vlasima što su provirile ispod rupca. Kako li su joj velike oči, a pogled preplašen!

Snijeg škripi pod nogama; stojimo nepokretno, ali on ipak škripi. Iznad nas se odjenom začu zvonko škljockanje.

Zašto šutimo? Uostalom, nekako mi se i ne govori... Naposljetku se Ljiljine usnice pomaknu. Oči su joj sada bile gotovo crne.

— Ta, zašto me ne poljubiš? — slabim glasom je glasom prošaptala.

Miješa se para od našeg disanja. Gledam u njene usne... ponovno se priotvaraju i miču. Saginjem se i ljubim ih, a čitav svijet se počinje bešumno okretati. Za vrijeme dugog poljupca Ljilja me gleda; uzvraća poljupce i gleda u mene.

I tako se, eto, prvi puta ljubimo. Zatim ona pripija ledeni obraz uz moje lice. Stojimo nepokretni. Ja gle-

dam povrh njenih ramena u tamnu zimsku šumu, što se prostire iza perona. Na licu osjećam njen topao dah i čujem užurbano kucanje njena srca, a ona zacijelo čuje moje srce. Potom se malčice pomakla i zaustavila dah... Odmaknuo sam se, a zatim ponovno našao njene usne i ponovno ih poljubio. Sada je zatvorila oči.

Iz daleka se začuo dubok zvižduk sirene, pa bljesnu sjajna, osljepljiva zvjezdica. Stiže tramvaj. U tren oka ušli smo u ugriani vagon, zalupili za sobom vrata i sjeli na meku klupu. U vagonu je malo ljudi. Jedni čitaju i šušte novinama, drugi drijemaju i lju-ljaju se u taktu ljuljanja vagona. Ljilja šuti i svo vrijeme gleda kroz prozor, iako su stakla zamrznuta, napolju je noć i ništa, baš ništa ne može vidjeti.

•

Nikad se ne može točno utvrditi u kojem nas je trenutku dotaknula ljubav svojim čarobnim dodirima. Ni ja ne mogu odrediti kad sam se zaljubio u Ljilju. Možda još tada kad sam sâm lutao na Sjeveru!? A možda tek za vrijeme poljupca na peronu? Ili tada kad mi je prvi put pružila ruku i nježno rekla svoje ime? Ne znam, uistinu ne znam! Znam samo jedno: više ne mogu bez nje. Čitav se moj život sada dijeli na dva dijela: prije nje i s njom. Kako bih mogao živjeti i što bih uopće značio bez nje? Neću o tome čak ni misliti, kao što neću i ne želim misliti o tome da bi tko od mojih bliskih mogao umrijeti.

Naša je zima prošla čuderno. Sve je bilo naše, sve je bilo zajedničko: prošlost i budućnost, radost i čitav život, do posljednjeg daha. Kakvo li sretno vrijeme! Kakvi divni dani, kakva vrto- glavica i omaglica...

No, u proljeće sam počeo štošta primjećivati. Ne, zapravo ništa ne primjećujem, jedino s boli naslućujem da nastupa nešto novo. Čak se teško i izraziti što je to. Naprosto otkrivamo razliku u karakteristikama. Njoj se ne sviđaju moji nazori, smije se mojim sanjarijama, svemu o čemu maštam; smije se tako okrutno da se nekoliko puta čak posvadasmo. A zatim... Zatim je sve pošlo nizbrdo, sve brže i strašnije. Sve češće Ljilju ne nalazim

kođ kuće, sve češće su naši razgovori neprimodno veseli i prazni. Osjećam da se udaljava od mene, sve dalje i dalje...

Koliko li je na svijetu djevojaka od sedamnaest godina! No, ti znaš samo jednu, samo jednoj gledaš ravno u oči, vidiš njihov bljesak, i dubinu, i vlažnost... samo te njen glas dira do suza... samo se njene ruke bojiš čak i poljubiti.

Ona s tobom razgovara, sluša što govoriš, smije se, šuti, i ti misliš da si joj jedino ti potreban, da samo uz tebe i zbog tebe ona živi, i da jedino tebe ljubi, baš kao i ti nju. Odjednom pun užasa primjećuješ da su se njene oči... oči koje su samo tebi poklanjale svu toplinu, sav sjaj i svoj život... sada povukle u sebe i da se ona sva udaljila od tebe na takvu daljinu gdje je više ne možeš dostići, niti je odande vratiti. Sve tvoje svete pobude, svi tvoji zanosi, sve tvoje tajne i gorde misli — sve to za nju ne vrijedi. Pa, i sam ti, sa svom ljepotom svoje duše, za nju više ništa ne značiš. Pokušavaš je dostići, naprežeš se, siliš, no sve prolazi mimo nje, sve to nije ono pravo, nije takvo da bi njoj odgovaralo. Ona se izmaknula, otišla; tamo je negdje, kod sebe, u svome čudnom svijetu u koji ti nemaš pristupa. Ti si griješnik i — raj nije za tebe. Kakav li te očaj, srdžba, sažaljenje i bol zahvaćaju?! Sav si opustošen, prevaren, uništen i nesretan! Sve je otišlo i nestalo, a ti stojiš sam, praznih ruku.

Najradije bi odmah pao ničice i vikao, pozivajući u pomoć neznalog boga i tužeći mu se na svoju bol i nemoć. A padneš li njoj pred noge i počneš vikati, ona će te pogledati, a u njenim ćeš očima ugledati strah, i čudenje, i sažaljenje... sve, samo ne ono što bi želio. Jedan jedini pogled ti neće pokloniti, njena ljubav i njen život nisu za tebe. Kako li je bolno i kako teško živjeti!!!

Napokon evo i proljeća... Mnogo sunca i svjetlosti, nebo plavo, a lipe na bulevarima tek počinju mirisati. Svi su živahni i bodri, svi se pripremaju da dočekaju svibanjski praznik. I ja se spremam. Darovali su mi za 1. svibnja 10 rubalja i meni se čini da sam najbogatiji na svijetu. A preda

mnom su čitava tri slobodna dana. Tri dana koje ću provesti s Ljiljom; ta, neće se tih dana pripremati za ispitu. Ne, neću poći nikuda, nikakvo mi društvo nije potrebno, te ću dane biti samo s njom. Odavno nismo bili zajedno...

Međutim, Ljilja je rekla da ne može biti sa mnom, jer mora bolesnom ujakku. Ujaku je dosadno, pa želi dočekati prvi svibanj sa svojim. Zato s roditeljima putuje. A ja bih tako rado bio s njom!?

Možda drugog svibnja?

Drugog? Ljilja razmišlja. Nabrala je čelo, a obrazi su joj malčice rumeniji. Da, možda, možda će se izvući. I ona bito voljela, jer već odavno nismo bili zajedno. Dakle, drugoga navečer, kod »Telegrafa« u Ulici Gorkoga.

U dogovoreno vrijeme stojim pred »Telegrafom«. Kako li je mnogo naroda ovdje! Nad glavom mi globus; tek se smračilo, a on već svijetli... plav sa žutim kontinentima... i potihio se vrti oko sebe. Buknula je iluminacija: zlatno klasje, plave i zelene iskrice. Od te svjetlosti lica prisutnih postaju lijepa. U džepu mi je deset rubalja. Jučer ih nisam potrošio.

Nema baš mnogo mjesta na koja bismo danas mogli poći... u park ili u kino. Strpljivo čekam. Svi su oko mene nervozni, no ja sam čudnovato spokojan.

Odjednom ugledah Ljilju. Probija se prema meni, uspinje stubama, a za njom se svi okreću — toliko je lijepa. Srce mi počinje užurbanije kucati. Nikad je nisam vidio toliko lijepom. Ona se brzo ogledava; oči joj bježe po licima, traže nekoga.

Mene! Koraknuh prema njoj, njoj u susret... samo jedan korak... kad mi oštra bol propara srce, a usta postaju suha. Ljilja nije sama. Uz nju stoji momak sa šešišom i gleda u mene. Lijep je taj momak što drži Ljilju ispod ruke. Da, drži je pod ruku, a ja sam se tek drugog mjeseca usudio to uraditi.

— Zdravstvuj, Aljoša! — pozdravi Ljilja, a glas joj malčice podrhtava. U očima joj zbunjenost... mala, vrlo malena. — Dugo čekaš? Čini se da smo zakasnili... — Pogledala je na sat pod globusom i malčice se namrštila. Za tim okreće glavu i gleda momka. Po

gled joj je vrlo nježan. Da li je i mene nekoć tako gledala? — Dopustite da vas upoznam!

I, mi se upoznajemo. On čvrsto stiše moju ruku. U njegovu se stisku osjeća sigurnost.

— Znaš, Aljoša, danas ništa od našeg dogovora. Mi sada idemo u Boljšoj teatar. Nećeš se uvrijediti?

— Ne, neću...

— Otprati nas malo, ionako nemaš nikakva posla...

— Hoću, doista nemam posla...

Pridružujemo se mnogima što hrle prema Lovačkom trgu. Zašto idem? Što se to sa mnom zbiva. Svuda naokolo pjevaju. Sviraju akordeoni. Na krovovima kuća grme zvučnici. U džepu mi šušti nova novčanica od deset rubalja. No zašto idem, i kamo?

Skrećemo k Boljšom teatru. Koračamo u jednom redu svo troje, ali danas ne držim ja Ljilju ispod ruke već ovaj zgodan momak. Ona više nije sa mnom, s njim je. Sada je tisuću vrsta daleko od mene.

Što li me to grebe u grlu? I štipa za oči? Zar sam obolio?

Stižemo do Boljšog teatra i zaustavljamo se šutimo. Nema ničega o čemu bismo mogli razgovarati. Vidim kako je momak lako steže za lakat, a onda ona reče:

— No, mi sam idemo. Do viđenja.

Nasmiješila se. Kako li je taj smijeshak pun osjećaja krivnje! I nekako odsutan.

Stiskam joj ruku, tu lijepu, toplu ručicu. a onda se oni okreću i polagano zalaze pod kolonadu. Jako je porasla u ovih posljednjih godinu dana. Već je navršila sedamnaest godina. A stas joj je tako vitak.

Odlazi a da se nije ni ogledala. Ranije se uvijek ogledavala kad bi odlazila. Ponekad bi se čak i vratila, pažljivo me pogledala u lice i pitala:

»Htio si mi nešto kazati?« »Ne nisam« — odgovarao bih sa smiješkom, sav sretan što se vratila. Ona bi se zatim brzo osvrnula na sve strane i rekla: »Poljubi me!«

I ja bih je cjelivao, usprkos zimi, na trgu ili uglu ulice. Voljela je te nagle poljupce na ulici.

»Otkuda bi znali«, govorila bi o ljudima koji bi, eventualno mogli ugleda-

ti kako se ljubimo. »Ništa oni ne znaju. Zar ne bismo mogli biti brat i sestra.«

A sada se nije ni ogledala. Ja stojim a pored mene prolaze ljudi, obilaze me kao da sam stup, ili predmet. Ponegdje povremeno bukne smijeh. Prolaze po dvoje, po troje, u skupinama. Nema osamljenih. Osamljeniku je najgore, nepodnošljivo biti sam na blagdanskoj ulici. Osamljeni sjede kod kuće.

A ja stojim i — gledam...

Prošla je godina dana. Svijet se nije srušio, život se nije zaustavio. Gotovo zaboravih Ljilju. Da, zaboravio sam je ili, točnije, nastojao sam ne misliti na nju. A čemu bih i mislio?

Jednom je sretah na ulici. Doduše, ohladila mi se kičma, no ipak sam se držao uspravno. Potpuno sam izgubio zanimanje za nju i njen život. Nisam je upitao kako živi, niti je to ona mene upitala, iako se u mene zbilo mnogo novoga. Godina dana... to je vrlo dugo.

Sada studiram. I vrlo dobar sam učenik. Nitko me ne odvlači od učenja, nitko me ne zove u šetnju. Mnogo se bavim društvenim radom, a i plivanjem; već sam ispunio normu za prvi razred. Napokon sam svladao i kralj najbrži plivački stil... Uostalom, to i nije važno.

Jednom sam primio od nje pismo. Ponovo je proljeće, ponovno svibanj i meni je tako lako na duši. Obožavam proljeće. Položio sam ispite i upisao drugi tečaj. I tada dobih od nje pismo. Piše mi da se udala i da putuje s mužem na sjever te me najljepše moli da je dođem ispratiti. U pismu me naziva »mili«, a na kraju piše: »Tvoja stara, stara znanica.«

Sjedim i zurim u tapete. Naše su tapete lijepe, s vrlo složenim uzorkom. Volim promatrati te uzroke... Naravno da ću je otpratiti, kad to želi. A što i ne bih? Ona nije moj neprijatelj, nije mi učinila ništa loše, nikakvo zlo. Ispratit ću je, to radije što sam davno sve zaboravio. U životu se svašta zbiva. Zar se može zapamtiti sve što se zbilo prije godinu dana?

I, tako određenog dana, u navedeni sat odoh na kolodvor. Dugo tražim Lji-

lju po peronu i naposljetku je nalezim. Ugledavši je iznenada, čak sam se trgnuo. Bila je u svijetloj haljini kratkih rukava. I ruke, i lice već su joj bili preplanuli. No, lice se promijenilo, sada je to lice žene.

Uz Ljilju su njeni i muž... onaj isti momak. Svi glasno govore i smiju se, no ja opažam da se Ljilja ogledava; očekuje mene.

Prilazim. Odmah me hvata ispod ruke i s nježnim osmijehom govori mužu:

— Oprosti samo načas.

Muž klima glavom i ljubezno me gleda. Jest, on me se sjeća. Velikodušno mi pruža ruku. Zatim ja i Ljilja odlazimo.

— No-sada sam udata žena. Odlazim, i ... zbogom Moskvo — govori Ljilja i žalosno gleda kolodvorske tornjiće. — Drago mi je što si došao. Sve je to nekako čudno... Jako si narastao... Kako živiš?

— Dobro — odgovaram i pokušavam se nasmiješiti. No, smiješak ne uspijeva, nekako mi drveni lice. Ljilja me znatiželjno gleda, a čelo joj presječe boricu; tako je uvijek kad razmišlja.

— Što je s tobom?

— Ništa. Drago mi je što si dobro. Već ste dugo vjenčani?

— Ne, samo tjeđan dana. To je divno, uistinu divno. I... sreća...

— Naravno da je sreća...

Odjednom prasnu u smijeh.

— Znaš, sjetila sam se... Sjećaš li se kako smo se zimi na peronu ljubili? Ja sam tebe poljubila, a ti si tako drhtao da je drveni pod škripio. Ha-ha-ha... Kako si onda glupo izgledao...

Ona se slatko smije i gleda me veselim sivim očima. Jedino navečer izgledaju crne. Na obrazima joj trepere jamice.

— Kako li smo bili glupi! — govori bezbrižno i ogledava se za mužem, a u pogledu joj nježnost.

— Da, bili smo — suglasih se.

— Ne tako glupi, ne to. Ne, ne! Naprosto, bijasmo glupa, naivna djeca. Nije li tako?

— Da, bili smo glupa djeca.

Sprijeđda se upalilo zeleno svjetlaće semafora. Ljilja prilazi vagonu. Čekao ju je.

— A sada, zbogom — reče. — No, do viđenja! Svakako ću ti pisati.

— Dobro...

Znam da neće. I ona to zna. Pogledava me iskosa i malčice se rumeni.

— Baš mi je drago što si me došao ispratiti. Naravno, bez cvijeća. Nikad mi nisi podario ni jedan jedini cvjetić.

— Da, nisam ti podario ništa...

Ona pušta svoju ruku, hvata pod ruku muža i oni se penju na platformu vagona.

Svakodnevnici događaj — jedna se djevojka udala. Djevojke se udaju, i to je vrlo dobro. Loše je samo to što ja ne mogu plakati. Posljednji sam put plakao kad mi je bilo petnaest godina. A sada mi je dvadeset. Srce mi stoji u grlu, penje se sve više i više... gotovo bih ga mogao žvakati... a ja ipak ne mogu plakati. Baš je dobro što se djevojke udaju.

Kod kuće, neko vrijeme razmišljam o Ljilji, a zatim ponovno počinjem promatrati uzorak tapeta. Ako se zagledate u njih ugledat ćete mnoge zanimljivosti... džunglu i slonove s uzdignutim suralama, ili likove neobičnih ljudi s beretama i plaštevima, ili lica svojih znanaca.

Jedino Ljiljina lica nema na tapetama. Sad vjerojatno prolazi mimo perona na kojem smo se prvi puta poljubili. No, sada je čitav peron u zelenilu. Da li će pogledati na taj peron? Da li će me se sjetiti? Uostalom, zašto bi gledala? Sada gleda muža. Ona ljubi njega... a on je vrlo lijep.

...

Ništa nije vječno na tom svijetu, pa ni najveća žalost i bol. I život se ne zaustavlja. Ne, nikad se ne zaustavlja; odlučno ulazi u tvoju dušu i sve tvoje boli rasprši kao dim. Malene čovjekove boli, sićušne u usporedbi sa životom. Tako je mudro napravljen svijet!

Napokon sam pri završetku studija. Završila je i moja mladost, otišla daleko, u nepovrat. I to je dobro. Sada sam odrastao i sve mogu i smijem. Uskoro ću na sjever. Ne znam što me vuče tamo; vjerojatno, što sam tamo nekad bio u lovu i bio sretan.

Ljilju sam potpuno zaboravio; ta, i mnogo je godina prošlo! Bilo bi vrlo teško živjeti kad ništa ne bismo mogli zaboraviti. Na svu sreću, mnogo se

toga zaboravlja. Naravno, nije mi pisala. Ne znam gdje živi, niti želim znati. Uopće ne mislim na nju.

Zadovoljan sam. Istina, nisam postao ni pjesnik, ni glazbenik, ali... pa, ne možemo baš svi postati pjesnicima. Sportska natjecanja, sastanci, praksa, ispiti, sve to me toliko zaokuplja da ni minute nisam slobodan. Osim toga, naučio sam i plesati, upoznao mnogo lijepih djevojaka. Sastajem se s njima, u neke se zaljubljujem, a i one se zaljube u mene...

No, ponekad ipak sanjam Ljilju. Dolazi k meni u snu i ja ponovno čujem njen glas, njen nježni smijeh, diram joj ruke, razgovaram s njom. O čemu? Ne sjećam se. Ponekad je žalosna i tmurna, ponekad radosna. Tada joj na obrazima trepere jamice... sasvim maljušne, neprimjetljive za strana čovje-

ka. I ja tada ponovno živahnem, također se smijem i osjećam se mladim i stidljivim, kao da mi je, kao u ono vrijeme, sedamnaest godina i ljubim prvi put u životu.

Ujutro odlazim na predavanja, dežuram u studentskom komitetu ili govorim na komsomolskom sastanku. No, toga dana nekako mi je teško. Želim biti sam. Želim biti sam, sjediti zatvorenih očiju, sam sa svojim mislima.

No, to se događa rijetko, samo četiri puta godišnje. I, sve su to sami sni. Da, sni. Neželjeni.

A ja ne želim snove. Volim kad sanjam glazbu. Priča se da prestaješ sanjati ako spavaš na desnom boku. Odsad ću spavati na desnom boku. Spavat ću čvrsto i ujutro se probuditi bodar i veseo. Život je uistinu lijep.

Oh, gospode, kako ne želim sanjati!...

ARTHUR HELLIWELL:

RASTANAK S PROŠLOŠĆU

— Helena mi to nikad ne bi učinila!
— rekao je Charles u sebi.

Stajao je usred mekanog saga dnevnice sobe mrzovoljno zureći u stol postavljen za jednu osobu.

Njegov ubrus je bio uredno složen kraj tanjura. Pretpostavljao je da se ispod drugog ubrusa nalazi kruh, maslac i kuhana šunka u glinenoj zdjeli.

Ponovo je pročitao nadrljanu poruku:

»Dragi Charles,

Morala sam otići mami. Sve sam ti pripremila za čaj. Samo uključi čajnik i čaj će začas biti gotov. Vraćam se oko deset.

Tvoja Babs.«

Mirno je spustio poruku u vatru, a zatim sumorno promatrao kako izgara. Potom je navukao zastore, uzdahnuvši sjeo i zapalio cigaretu.

Cinilo mu se da hrapavo struganje šibice o kutiju upravo odzvanja praznom kućom, kao i njegovim ispraznim životom.

Natás ga je uhvatio grč gotovo ubojitog bijesa... da bi ga zatim ostavio još mlitavijeg no prije.

— Ne, Helena mi to nikad ne bi učinila — beznažno je ponovio u sebi i opet utihnuo.

Nije bio gladan. To ga je i iznenadilo i razbjesnilo... zbog sudbine koja mu je otela njegovu predivnu, obožavanu Helenu... i podmetnula tu neote-

sanu drolju Barbaru da ga muči u stare dane.

Zašto mora neprestano letjeti mami? Dovoljno je da stara pomakne mali prst, i Barbara je već tamo. I to uz najprozirnije izlike.

Ima pravo da bude uzrujan. Ta kako ne bi bio pošto je dva dana proveo izvan kuće, na iscrpljujućem poslu, a zatim se mora vratiti u praznu kuću!

Barbarina majka je savršeno sposobna da se sama bori sa svojim problemima. On nema ništa protiv da je Barbara povremeno posjećuje. Napokon, krv nije voda, ali ovo se neprestano ponavlja.

Barbara provodi više vremena kod majke nego u vlastitoj kući. Za Barbaru je njezina majka očito bila na prvom mjestu. Do toga ne bi došlo da je živa Helena, njegova prva žena, obožavana i dostojna obožavanja.

Obuzela ga je silna nostalgija. Čudno je što mu se sjećanje na Helenu tako živo vraća u posljednjih nekoliko mjeseci. Možda je tome kriva Barbara, ili još bolje, Barbarino omalovažavanje.

Nije ni zamijetio kad mu je izgorjela cigareta, ali je odmah upalio drugu.

Strašno je što je Helena umrla. A bila je tako mlada. Imala je sasvim običnu gripu sve dok joj se stanje odjednom, preko noći, nije pogoršalo.

Taj dan se već prilično oporavila, sjedila na krevetu i pričala, šalila se s njim, a sutra dan su je hitno odvezli u bolnicu gdje je umrla.

Iznenada se osjetio starim i umornim. Bacio je cigaretu u vatru kamina i odlučio da napokon uključi taj čajnik. Trebao je nešto da ga odvuce od prošlosti. Kad bi bar na trenutak...

Dok je čaj kipio u posudi, stavio je drva na žar i razvio se veseo plainen. Ugasivši svjetlo, vratio se na ležaj.

Nalio je čaj i dodao tri kocke šećera. Barbara nije nikako mogla upamtiti taj broj. Zatim se ponovo prepustio sanjarenju o raju koji je zauvijek nestao...

Bio je neizmjereno sretan u braku s Helenom. Besprije korno mu je održavala kuću, gostila poslovne prijatelje, znala je štedjeti, a da mu ipak ne uskratiti one sitne ugodnosti.

Toliko ga je poticala da je za tri godine od neuglednog službenika postao jedan od šefova. To joj je pošlo za rukom time što je zbog njega koristila draži kojima ju je priroda nesebično obdarila.

U njegovom su se domu okupljali visokostojeći ljudi, zahvaljujući prekrasnoj ženi kojoj je jedini cilj bio da potiče i hrabri svog muža.

Raspolagala je svim potrebnim srestvima da uspije u tom samoprijegornom nastojanju. No, osim privlačnog tijela koje bi ubrzalo puls i najhladnijeg muškarca, i koje je ponekad sasvim očito pozivalo na intimnost, što se može objasniti krajnjom požrtvovnošću, bila je i prilično razumna.

Pepeljastoplava kosa, uvijek savršeno počesljana. Vitki gležnjevi u najfinijim tamnim čarapama... nosila je samo čarape. Nikad nije shvatio kako je uspijevala nabavljati one fantastične haljine, koje su još više naglašavale njezino savršeno tijelo, u vrijeme kad je imao vrlo skromne prihode.

Helena... nježna, puna ljubavi, ženstvena Helena. Dan-danas se čudio tome kako je uspio sam preživjeti onih prvih nekoliko mjeseci.

Ona je bila nešto izvanzemaljsko, razmišljao je sav razdragan. Uvijek je bila pomalo nestašna, iskrena i nježna, tako da je se ponekad nije usudio dotaknuti.

A Barbara... nije bila ni sluga Heleni, ni po odjeći, ni po izgledu ili strasti. Nema mjesta nikakvoj usporedbi.

Ipak, ponešto duguje i Barbari. Ona ga je izvukla iz paralizirajuće melanholije nakon Helenine smrti. Poslije tragedije Barbara je razumno postupila što ju je učinilo nadmoćnom u čitavoj situaciji.

— S mrtvim se ne može živjeti, Charles. To ne bi željela ni tvoja žena. Njegovanje uspomena te ne smije odvesti u grob, shvaćas li? Moraš se vratiti na posao i nastaviti život. — Kad je okrenuo nijemo lice u stranu, nježno je dodala: — Pomisli samo da te u životu mogla zadesiti i gora nesreća no što je gubitak žene.

Tog je trenutka shvatio da je Barbara zapravo omalovažavala njegove odnose prema toj nesreći.

Bio je svjestan da ju je zaprosio samo zato što mu je bio potreban netko za održavanje kuće, za kuhanje, pranje, i to je bilo sve.

Nitko mu neće moći nadomjestiti Helenu, i on u tome neće nikad nastojati.

Prvi put u njihovom dvogodišnjem braku Charles je shvatio da nije ni na trenutak dopustio Barbari da zaboravi koliko je volio Helenu, kako je bila savršena i lijepa.

A Barbara cijelo to vrijeme nije pokazala ni trunku ljubomore na ženu koju je u potpunosti trebala zamijeniti, a to joj nikad nije bilo dopušteno.

Mora biti pravedan prema Barbari, iako je tako daleko od Helenine savršenosti. Ali, kad bi se bar mogao vratiti u prošlost!

Sad mu je bilo jasno da se nije smio ponovo oženiti. Zbog sjećanja na Helen i zbog Barbarinog dostojanstva.

Charles se trgnuo iz sanjarenja kad su se zalupila vanjska vrata.

— Ja sam! — začuo se glas njegove žene. Njezino široko lice se nabralo u osmijeh što je trajao sve dok nije pogledom obuhvatila stol.

— Ah, ti nevaljalko! — korila ga je. — Zašto nisi večerao? Jesi li opet sanjario?

— Da, bit će da sam malo zadrijemao. — Odglumio je da mu se zijeva. Helena ga nikad ne bi zvala »nevaljalko«.

— Put je bio prilično zamoran. — Pogledao je na sat pod titravim svjetlom vatre iz kamina. — Koliko je sati? Rekla si u deset.

— Mama je imala goste. Izvukla sam se čim sam mogla.

Upalila je svjetlo, zatim je skinula kaput i nemarno ga bacila na naslonjač. Slijedio je šešir, o nekakav smiješan predmet kakav Helena ne bi nikad kupila.

Helena je imala klasičan stil i ponosno je uživao u njezinim ekskluzivnim modelima. No, dobro!

— Zašto si otišla mami ako je imala goste?

Nije se namjeravao svađati, ali je pitanje izrekao nešto oštrije i Barbara je to primijetila.

— Morala sam ići tamo. Mama je nazvala i rekla je da se loše osjeća. Skoknula sam do nje da je malo razveselim.

— I... je li joj bilo bolje kad si došla tamo?

— Mama je takva. Iz krajnosti u krajnost. Suviše misli na prošlost, a to joj škodi zdravlju. Ali što se može, ona još uvijek tuguje za tatom.

Zatim je Barbara učinila nešto vrlo neobično. Prišla mu je i s leđa ga poljubila u vrat.

Ostao je zapanjen. Barbara nije nikad na taj način otkrivala svoja osjećanja; otkad je pozna, bila je mirna, spora i promišljena, pravi platonski tip.

Što se tiče strasti... Helena je iskoristila sve što je on imao dati, čak više od toga.

— Nedostajao si mi — rekla je tako čeznutljivo da se ponovo iznenadio.

Nije više bio ljut.

— A kad se vratim, ti me ne dočekaj kod kuće — zadirkujuće je odgovorio.

Zagrlio ju je i poljubio i ujedno se zbunio, jer je baš nije običavao maziti. Ali on je zapravo držao Helenu, i pune, vlažne usne koje je ljubio pripadale su Heleni.

— Jesi li jela štogod kod mame? Ako nisi, večerat ćemo zajedno — rekao je odglumivši kao da ga to raduje.

— Objesit ću kaput i šešir. Potom ćemo pojesti ostatak šunke. Zaista sam gladna, a vjerojatno si i ti, Char-

les. No ti ne mariš za sebe. Sva sreća što sam ovdje i što se brinem za tebe.

Požurila je da skuha još čaja. Charles je stavio u vatru nekoliko komada ugljena i upalio radio. Udobno zavaljen, promatrao je Barbaru kako raspoređuje hranu po stolu.

Večeras izgleda prilično lijepo, razmišljao je. Lepršava kosa joj dobro pristaje. Očito se potrudila malo više nego obično.

I sasvim je dobro građena. No nije bila vitka kao Helena. Ta misao ga je prenula. Barbara kaže da nije zdravo živjeti s prošlošću, uspoređivati je nauštrb sadašnjosti. Napokon, Barbara ne može biti drugo nego Barbara.

Zajedno su sjeli za stol, i Charles je također osjetio glad, i što je još čudnije, mogao je slušati Barbarino isprazno brbljanje o svakodnevnim tričarijama koje je slijedilo poslije svakog obroka.

Barbara kao Barbara, ponovio je u sebi, i nema smisla da čezne za nemoćnim.

Nekoliko tjedana nakon toga Charles se vratio kući ubrzo pošto je otišao na posao.

— Pozvao sam McAuslanda da dođe danas na večeru. Pripremi nešto dobro. I nagovori Mary da ostane i poslije podne kako bi ti pomogla. Kaži da ću joj to posebno platiti — rekao je.

Poslije prvog iznenađenja, Barbara se toliko snašla da je mogla odgovoriti:

— Otići ću u trgovinu da vidim što imaju jutros, a poslije podne ću kuhati zajedno sa Mary. Znam da će Mary pristati, jer je u stisci s novcem. To će joj biti dobra prilika da zaradi nešto više.

Mary je bila još jedan luksuz koji je Charles sada sebi mogao priuštiti. Žalio je samo što to nije mogao priuštiti Heleni, iako je to često od njega tražila.

— Dobro! — Dodao je Charles živahno trljajući ruke. — I nemoj se zaboraviti urediti! Moramo ostaviti dobar dojam na McAuslanda. On je sada naš glavni direktor. Ako sve krene dobro, mogao bih postati njegov zamjenik.

Dogovorili su da dođe u osam sati... Barbara je imala dovoljno vremena

da uz Marynu pomoć pripremi izvrsnu večeru.

U sedam i po sati Charles je, ulazeći u kuću, bio spreman da udahne ugodan miris izvrsnih jela pomiješan sa živahnim očekivanjem prilike za unapređenje koju je obećavala predstojeća večera s McAuslandom.

Barbara će se zacijelo potruditi što više može, a ni u njezin kulinarski talent se ne može posumnjati.

No nije ga dočekao nikakav miris hrane... ni Barbara.

Charles je zaprepašteno stao. Nije se usudio ni izreći užasnu bojazan koja ga je obuzela. Na čelu su mu nabrekle žile kao da će pući. Ako je Barbara zaista tamo, ovaj put će mu zaista prekipjeti. Bolje da ostane kod svoje majke, i to zauvijek...

Mary ga je uzrujano dočekala u hodniku. Na licu je još imala vidljive tragove plača.

— Ah, gospodine, gospode nema.

— Gdje je? Kod mame?

— Ne, gospodine.

— Što je s večerom? Je li gotova?

— Nije, gospodine.

— A zašto nije?

— Nije bilo vremena.

— Zaboga, koliko vam treba vremena da skuhate večeru? Rekao sam Barbari prije deset sati ujutro. Što ste radile cijelo vrijeme?

Osjećao je kako mu krv navire u lice. Da mu može učiniti takvo nešto, i to vaš večeras.

— Opekla je ruku, gospodine. Vrućim uljem, od pečenja. Sve je teklo po planu dok se to nije dogodilo.

— Jako ju je boljelo. Otišla bih s njom u bolnicu, ali nije htjela da idem. Rekla je da čekam ovdje kako bi vam mogla objasniti kad se vratite.

— Zar se večera baš nikako ne može dovršiti? Ni da vam ja pomognem?

Mary je samo odmahнула glavom, sad već prilično ljuta na njega pošto je shvatila kako je dočekao vijest.

— I nimalo vas ne zanima kako je vašoj ženi? — upitala je.

Sad je Charles zaista planuo.

— Kad budem htio znati vaše mišljenje, reći ću vam to. U kojoj je bolnici?

— St. Batolphovoj. U najbližoj. Gdno se opekla.

S vanjskih se vrata začula oštra zvonjava. Prokletstvo, to mora da je McAusland. Postoji još samo jedan izlaz.

Odgurnuo je Mary u stranu i požurio prema vratima.

— Vrlo mi je žao gospodine, ali dogodila se jedna mala nezgoda. Ništa ozbiljno, moja žena se nešto loše osjećala. Na žalost, morat ćemo večerati vani. Ne ćete se ljutiti, je li? — tjeskobno je pitao dok se rukovao s McAuslandom.

— Sve je u redu, Charles. Kako je vašoj ženi?

— Mnogo bolje, hvala.

— Ako je tako, krenimo. Zna li koje dobro mjesto?

— Restoran »Trocadero« u High Streetu.

— Tako je. Požurimo, umirem od gladi!

Otišli su osvrnuvši se na Mary koja je i dalje nepomično stajala u hodniku.

Večer je prošla vrlo brzo i Charles se vratio kući prije ponoći, vrlo zadovoljan uspjehom. Tek što nije postao zamjenikom direktora...

Barbara ga je čekala budna. Izgledala je vrlo iscrpljeno. Spazio je njezinu ruku u silnim zavojima, i savjest ga je zapekla.

— Nisam imao vremena da odem u bolnicu. Mary mi je jedva stigla reći što se dogodilo, a McAusland je već stigao. No znao sam da će sve biti u redu. Barbara, shvaćas da sam bio u užasnom položaju, zar ne? Nisam mu mogao reći što se zapravo dogodilo, jer bi on u tom slučaju odgodio večeru, a sastanak uprave je sutra ujutro. Sve sam izveo kao da se nije ništa dogodilo, ne misleći pri tom na posljedice, ali je zato sad već gotovo sigurno da ću postati članom direktorija.

Barbara je zurila u njega prezrivim pogledom.

— Shvaćam... — rekla je. — Shvaćam više no što ti misliš. — Glas joj je odavao nezadovoljstvo koje se godinama u njoj skupljalo. — Tebi je važnije da uđeš u direktorij, nego ja? Nisi pomišljao na to da si mi potreban?

— Ali, netko mora zarađivati za život. Odsad će nam biti mnogo lakše.

— Ne bih bio toliko hladan da se radilo o Heleni. Nikad me nisi volio! Ja ti ne značim ništa, kao ni ono što radim.

— Nemoj misliti da nisam shvatila da zanemaruješ sve moje nedostatke samo zato jer obavljam za tebe kućne poslove. Inače ti ne bih bila dobra, zar ne?

— Charles, nikad me nisi uspio zavarati. Tvoja žena je još i sada Helena.

To ga je pogodilo više od svega. Prasnuo je otkrivši pri tom svu negomilanu čežnju za prošlošću.

— Što ako je i tako? Ti nisi dostojana ni da izgovoriš njezino ime. Pokušavao sam ne misliti na tvoje nedostatke, na tvoju neženstvenost, zamarajući glupost zbog koje si u svemu lakomisljena, površna, troma, pa čak u svojoj ljubomori.

— Charles, nikad nisam bila ljubomorna na Helenu. Sve što sam osjećala bilo je žaljenje prema tebi što si je izgubio.

Ta topla razumnost njezina odgovora ga je porazila. Uništila je sva njegova uporišta, sve izgovore, pa čak i njegovu gorčinu, sve osim silne čežnje za prošlošću.

Nisu danima razgovarali, osim kad je bilo krajnje potrebno. Charles je shvatio da između njih više nema ničega. Rastanak je bio samo pitanje vremena...

*

Jedan dan je iznenada došao kući oko podne, iako je morao biti u Bradfordu. Barbara je pospremala prvi kat i nije joj se ni javio.

Tražio je neke papire u pisaćem stolu, ali kako je sve bilo neobično tiho, počeo se osjećati neugodno. Barbara sigurno ne bi...

Obuzela ga je panika. Za tren oka je pretrčao stepenice.

Barbara je sjedila na krevetu, zbunjeno gledajući u komad papira što ga je držala u ruci. Kad je upao u sobu, naglim je pokretom sakrila ruku iza leđa.

— Što radiš, Barbara?

— Odmaram se.

— Što držiš iza leđa?

— Ništa.

— Daj mi to!

Skočila je s kreveta i svom se snagom pokušala provući pokraj njega prema vratima.

Zgrabio ju je za zglob ruke.

— Daj mi papir!

Prozor bijaše napola otvoren. Stisnuvši papirić u čvrstu lopticu, usmjerila ga je prema otvoru. Zaustavio se podno unutrašnjeg ruba zida.

Charles ispusti njezinu ruku da bi se sagnuo i pokupio papir. Izravnao je papirnatu grudnu.

— Ne, nemoj čitati, Charles, ne!

Nije se obazirao na njezino gorljivo preklinjanje već je predano čitao zbijeni muški rukopis.

Draga Helena,

Možemo se sastati sutra navečer. Doći ćeš k meni kao što si dolazila prošli tjedan.

Bilo bi dobro da Charlie što češće odlazi na put. Zasad ćemo, čini se, morati biti zadovoljni povremenim sastajanjem. Htio bih da to bude često...

Zauvijek Tvoj,

Tony.

*

Riječi prijave su i dalje odjekivale u njegovim ušima. Helena, predivna Helena...

Okrenuo se svojoj ženi.

— Zaboga, Babs, ona me je varala, a ja to sve dosad nisam znao. Moja Helena...

Glas mu je podrhtavao od uzbuđenja.

Barbara ga je uhvatila za ruke i čvrsto ih držala.

— Nemoj tako, Charles. Zaista sam to htjela sakriti od tebe. Baš sam u taj čas pronašla papir, iza jedne ladiće u sobi za goste. Namjeravala sam ga spaliti prije no što ga ti vidiš. Nisam... nisam htjela da saznaš!

Charles je promatrao svoju ženu na posve nov način.

— Zašto? Mogla si to iskoristiti da se osvetiš i meni i njoj.

— Zašto bih to učinila? Ta ja nikome ništa ne zamjeram.

— Ni meni?

— Ja te volim. Ti si je zadržao u određenom sjećanju, i mislila sam da je za tebe najbolje da tako i ostane...

Prošlo je nekoliko trenutaka prije nego što je potpuno shvatio njezine riječi. Zatim je rekao:

— Babs, ti si mi sada sve što imam, sve što sam ikad imao, no sve dosad sam bio tako glup da to nisam shvaćao. Možeš li mi... možeš li mi oprostiti?

Još je drhtao.

— Charles, sve ti opraštam, ako to zaista želiš.

Zagrliše se. Tog je časa za Charlesa počeo novi život. Više se nikad neće vraćati u prošlost, jer ona mu više ništa ne znači...

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

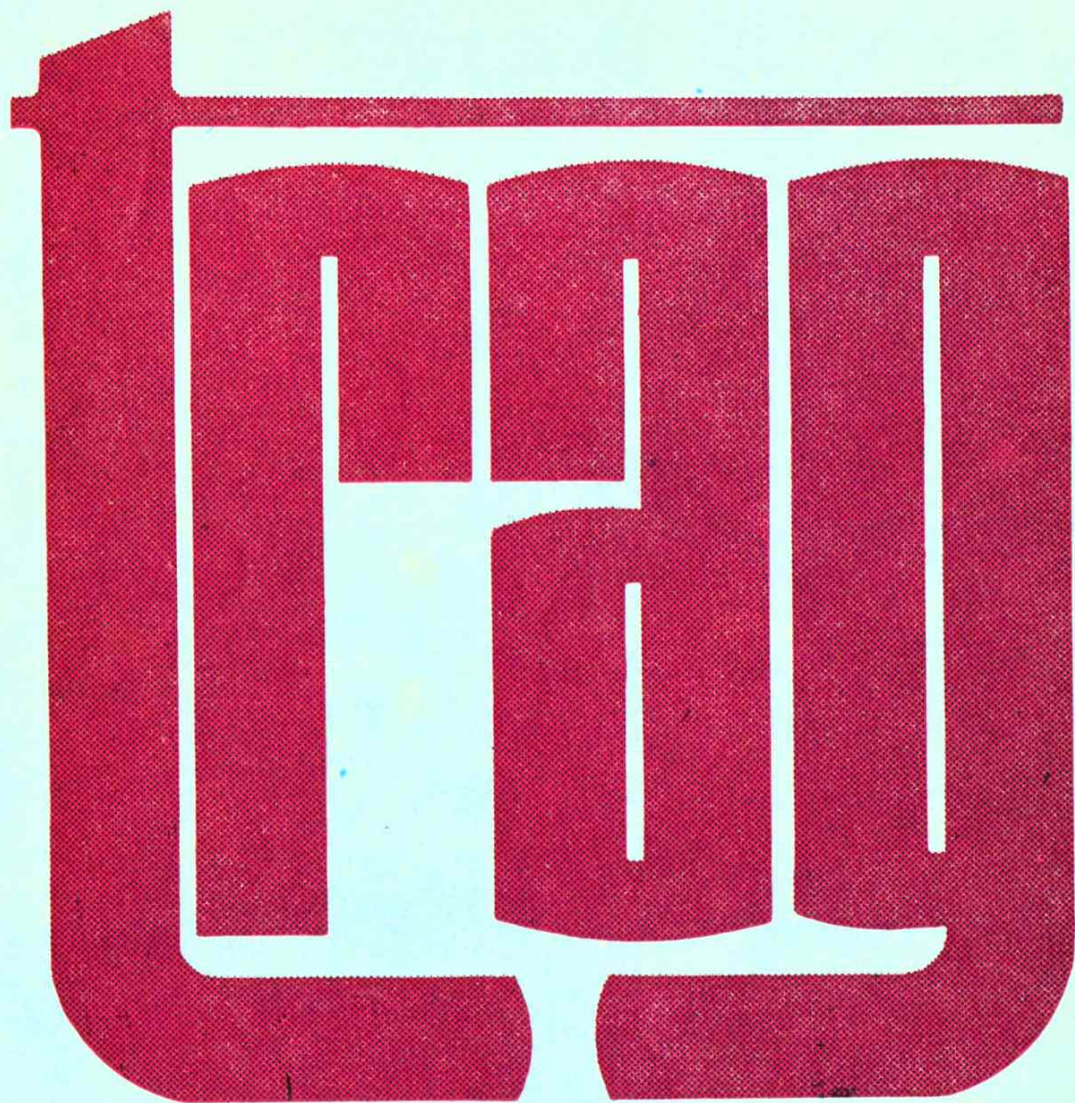
44. U. H. Wilken: PROKLETI ŽIVOT
45. S. H. Sharon: NAPAD NA KOČIJU
46. J. F. Beck: U IME ZAKONA
47. L. L'Amour: VISOKI STRANAC
48. L. L'Amour: OBRAČUN U PRERIJU
49. S. C. Lawrence: VRELI DAN U BUFFALU
50. P. Hangster: POVRATAK
51. J. F. Beck: OLOVO PRAVDE
52. Hal Warner: TRAGOVI U PUSTINJI
53. G. A. Lutz: PUCNJI U PRAZNO
54. E. Jones: NEUSTRASIVI SLADE
55. L. L'Amour: ZLATNA PLANINA
56. H. Hatten: SMRTONOSNI POKOLJ
57. T. West: TEKSASANIN
58. E. Jones: SMRT SVIM IZDAJICAMA
59. W. O'Connor: KANJON SMRTI
60. L. L'Amour: KLAN SACKETTOVIH
61. D. Dean: OŠISANA OSVETNICA
62. D. Dean: VATRENA OSVETA
63. J. Gilmoor: LOV NA SVJEDOKE
64. C. Hunter: ALI TADA SE POJAVIO SAM
65. F. Glaser: VRIJEME OBRAČUNA
66. F. Short: NI PAKAO ME NEĆE
67. R. Ullman: JACKSONOV KLAN
68. G. Lord: TAJNI TOVAR
69. W. O'Connor: STOTINU DANA PAKLA
70. F. Short: SKINITE HULJU IZ SEDLA
71. A. C. Morgan: REVOLVERAŠI SU ČEKALI
72. L. L'Amour: BRACA SACKET
73. H. Werner: ZLOČIN OTACA
74. L. Wallis: U OLOVNOJ OLUJI
75. C. Martin: IZASLANICI PAKLA
76. R. McLeod: TEŽAK PUT DO MEKSIKA
77. R. Hogan: OVAJ GRAD PRIPADA JESSUPOVIMA
78. S. C. Lawrence: TEKSASANIN
79. Paul Evan Lehman: PAKAO U NOVOM MEKSIKU
80. H. S. Sharon: DRUŽINA SMRTI
81. L. Ernenwein: SNJEŽNI JAHACI
82. L. L'Amour: UTAH BLAINE
83. F. SHORT: ZAŠTITNIK IZ TEKSASA
84. Hal Warner: LEŠINARI TONTO BASINA
85. John Gilmoor: PAKLENA PJESMA PUSTINJE
86. William O'Connor: DVOBOJ S PRIJATELJEM
87. Al Cody: NA STRANI INDIJANACA
88. Jim Sheridan: NAMAMI VUKOVE U ZAMKU
89. H. S. Sharon: SMRTI U SUSRET
90. H. S. Sharon: ĐAVOLJI RANČ
91. Clay Hunter: USAMLJENIK S RIO BRAVA
92. Robert Ullman: MOHIKANINA DRUŽBA

U PRIPREMI:

93. H. S. Sharon: LOV NA DOLAR

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA

**BIBLIOTEKA KRIMINALISTIČKO
— LJUBAVNIH ROMANA**